Johannis Wallis, S.T.D.
Geometriæ Professoris
Saviliani, in Celeberrima
Academia OXONIENSI,

GRAMMATICA Linguæ Anglicanæ.

Cui præfigitur,

DE LOQUELA
sive Sonorum Formatione,
TRACTATUS
Grammatico-Physicus.

Editio Secunda, Priore Auctior.

OXONIÆ,
Typis *LICHFIELDIANIS*,
Acad. Typog. 1664.

BODLEIAN LIBRARY

Ad Lectorem Præfatio.

CUm morem obtinuisse videam, in operis vestibulo lectorem alloquendi: quædam etiam & mihi præfanda judico, ut & suscepti operis rationes, & quid hac in re præstiterim, paucis ostendam; ipsiúsque linguæ Anglicanæ originem & progressus tradam.

Lingua illa quam tradimus Anglicana, quæq; nunc dierum non per Angliam modò sed & in Scotia usurpatur, non est vetusta illa lingua Britannica qua primi olim Britones usi fuerunt, neq; ulla quidem ipsius propago, sed alia prorsus aliunde advecta. *Lingua Anglicana.*

Obtinuit siquidem apud nos olim lingua vetusta admodum atq; eleganter venusta; nobis quidem cum finitimis Galliæ incolis communis. Sive enim hæc Insula cum Gallia olim fuerit isthmo conjuncta; seu potiùs mari disjuncta semper, & nonnisi propter viciniam loci commercio fruens: sive etiam nos ab illis, seu illi a nobis primitùs acceperint incolas, aut etiam utrobiq; cognatæ forsan coloniæ, a Phœnicibus putà, aut Trojanis, aut aliunde deductæ, sedes posuerint: Certè eadem olim utriſq; lingua, iidem mores fuerunt. Et quidem, quantum egò *Antiqua lingua Britannica.*

judico, *Gallis* & *Wallis*, hoc est Galliæ seu Franciæ & Walliæ seu Cambro-britanniæ populis communis est denominatio; Nam literarum *G* & *W* frequentissima est commutatio; & quidem *Walliam* quam nos *Wales* appellamus ipsi Galli *Gales* vocant; ipsosq; *Gallos* Germani *Welshen* appellant; certè qui *Walli* & *Wallones* nunc dicuntur *Gallos* esse in confesso est; nempe Artesiæ partiumque adjacentium incolas; ut & incolas Longobardiæ, hoc est Galliæ Cisalpinæ; & *Gascogne* item *Vasconia* dicitur: Sic Gallorum *guerre*, *garant*, *gard*, *gardien*, *garderobe*, *guise*, *guile*, *gage*, *guichet*, *guimblet*, *guerdon*, *Guillaum*, *gaigner*, *gaste*, *guetter*. &c. idem significant ac Anglorum *Warre*, *warrant*, *ward*, *warden*, *wardrobe*, *wise*, *wile*, *wager*, *wicket*, *wimble*, *re-ward*, *William*, *to winne*, *to waste*, *to wait*, &c. Sic *Juglandes* alibi in Anglia *French nuts* (nuces Gallicas) alibi eodem sensu *Wall-nuts* (hoc est *Walsh-nuts*) appellamus. *Galatæ* item seu *Gallo-græci*, linguam suam secum ex Gallia deportasse dicuntur; & (referente Strabone) bilingues erant, sua simul & Græcanica lingua utentes. *Gallovidia* etiam in Scotia ejusmodi nominis originem forsan obtinuit.

Magnam habet cum Orientalibus affinitatem.

Erat autem prisca isthæc Gallis & Britannis communis lingua, ultra omnium historiarum memoriam antiqua; ut non nisi ex conjecturis, aut dubiæ saltem fidei Historicis, ipsius sive linguæ sive etiam populi origines repetendæ sint: & forsasse (sicut & aliæ Matrices linguæ) ab ipsa confusione Babylonica ortum duxit. Magnam certe cum linguis Orientalibus affinitatem retinet; non modo in vocum originibus, ut notant D. *Iohannes Davies* passim in *Dictionario* suo *Cambro-Britannico*, & *Samuel Bochartus* in sua *Geographiâ*

Geographia Sacra; qui ipsum *Britanniæ* nomen Arabicæ vel Punicæ originis esse putat, nempe Βρεταννικὸν dici quâ si ברזת אנך *barat anach* hoc est, *agrum* seu terram *stanni & plumbi*, Insulasq; Bretannicas (a Pœnis dictas) easdem esse contendit quas Græci κασσιτερίδας (eodem significatu) appellarunt: Sed etiam in Syntaxeos ratione, quæ *Præfixis*, *Affixis*, & variâ *Status* permutatione peragitur, (ut enim habent Hebræi statum Absolutum & statum Regiminis; sic Cambro-britanni status, ut loquuntur, *Primarium Mollem*, *Liquidum*, & *Aspiratum*, prout varietas constructionis postulaverit;) ut liquet in linguæ Cambro-britannicæ Grammaticis a *Joanne Davisio*, & a *Johanne Davide Rheso*, latinè editis: Addo etiam, Personarum denominationes, adjunctis nempe Patris, Avi, aliorumque forsan majorum nominibus morem orientalem sapere; nam v. g. *Johannes David Rhesus*, vel in eorum dialecto Siôn *ap Dafyd ap Rhys*, idem est ac *Johannes, filius Davidis, filii Rhesi*: & quamvis nunc dierum habeant quidem, ad Anglorum imitationem, familiarum nomina; sunt tamen ea plerumque merè Patronymica; sunt enim *Price*, *Powel*, *Bowen*, *Pugh*, *Parry*, *Penry*, *Prichard*, &c. nihil aliud quam *Ap Rhys*, *Ap Howel*, *Ap Owen*, *Ap Hugh*, *Ap Harry*, *Ap Henry*, *Ap Richard*, &c. & *Jones*, *Jenkin*, *Davyes*, &c. sunt merè patronymica; *Griffin*, *Morgan*, *Howell*, *Teudor*, &c. sunt majorum nomina omissâ tamen voce *ap* (hoc est, *mab* filius) & similiter de aliis plerisque apud eos nominibus judicandum est. Verum his de rebus non est prolixè nobis disserendum. Qui plura cupit, consulat *Pontici Virunnii* Historiam Britannicam; *Giraldi Cambrensis*, Itinerarium & Descriptionem Cambriæ; & Anotationes D. *Davidis*

Powel in duos illos authores ab ipso Latinè editos; item tractatus duos philologicos D. *Johannis Davisii*, quorum alter ipsius Dictionario, alter ejusdem Grammaticæ præfigitur; similèsque tractatus duos D. *Johannis Davidis Rhesi* Grammaticæ ipsius præfixos; (suum ipsius unum Cambricè scriptum, alterum *Humphredi Prichard* Latinè;) *Humphredi Lhuyd*, Descriptionem Brittanniæ; Item *Guil. Camdeni* Britanniam; *Samuelis Bocharti* Geographiam sacram, (part. 2. lib. 1. cap. 39, 41, 42.) Item *Jacobi Usherii Armachani* Antiquitates Britannicas; *Richardi Verstegan* Antiquitates Angliæ restitutas, Anglicè editas; *Henrici Lhoyd* Historiam Cambriæ Chronologicam per *Davidem Powell* Anglicè editam; *Brerewoodi* antiquas Inquisitiones, Anglice item editas: aliosque consimilis subjecti scriptores: apud quos multa reconditioris cognitionis monumenta reperiuntur. Et quamvis Fabulæ fortasse vetustissimis nonnunquam scriptis immisceantur, prout in antiquissimi temporis historiis omnibus fieri consuevit, multum tamen subesse veri non dubito.

Quomodo desuevit in Gallia; & præsentis Gallicanæ origo.

Verum primæva hæc utriusque Gentis lingua utrobique magnâ ex parte evanuit. Quod ad Galliam attinet; postquam ea in Romanorum potestatem devenerat, conati sunt Romani Latinæ linguæ usum introducere, ideoque edicta omnia aliaque scripta publica Latino idiomate ediderunt, adeoque ut in Hispaniâ vetus lingua Cantabrica, ita & in Galliâ prisca Gallorum lingua paulatim desuevit, quasi simul cum populo subjugata; ejusque loco rudis ut fit Latinismus utcunque successit, & *Romance*, vel *Romanshe*, hoc est lingua *Romana*, seu *Romanica*, vel *Romanensis*, dicebatur: retentis tamen aliquot vocabulis ex antiquâ linguâ. Quum autem *Franci* seu *Francones*

nes Germaniæ populus, ſub *Faramondo* duce, ex Franconia in Galliam devenerunt, ſuam etiam ſecum linguam attulerunt, ejuſdem quidem originis cum Germanica, noſtraque Anglicana, neq; ab his admodum diverſam, quæ etiam aliquandiu ab illis retenta fuit & lingua *Francica* dicebatur; uſque dum, ipſis Gallis tandem cum Francis his in unum quaſi populum coaleſcentibus, Franci etiam rudem illum Latiniſmum edidicerunt: admiſcuerunt tamen proculdubio ex ſua lingua voces non paucas; verùm & ſuam Syntaxeos rationem retinuerunt; quæ eadem quidem eſt cum Teutonica, ſed tam a Romana quam a veteri Gallicana prorſus aliena, adeo ut nec a Romanis recepta nec ab antiquis Gallis tranſmiſſa cenſeri poſſit; (quod etiam de ejuſmodi ſyntaxeos ratione apud Italos & Hiſpanos dicendum videtur, eam nempe Longobardos, Gothos, Vandaloſque ex Germaniâ illuc attuliſſe:) Atq; hinc defluxit hodierna lingua Gallica, quæ tamen, ut ipſe populus, denominationem a *Francis* adhuc retinet. Adeoq; priſca illa Gallorum lingua per totam ferè Galliam penitus obruta eſt, in ſola nunc Armorica ſuperſtes, ubi lingua *Armoricana* appellatur.

Quomodo deſuevit in Angliâ.

Parem etiam fortunam in Britannia ſortita eſt. Pura ſiquidem manſit hæc priſca apud illos lingua uſq; ad Romanorum tempora: Poſtquam autem Julius Cæſar, aliique poſt illum, Imperium Romanum huc uſque extenderunt, quanquam propter longiorem a Roma diſtantiam & minorem Romanorum huc confluentium numerum, minorem inde ſubierit mutationem antiquitùs recepta lingua, quam apud Gallos, Hiſpanos, Longobardos, &c. utpote viciniores populos, contigerat, multa tamen Latina vocabula admiſit Lingua Britannica, quæ adhuc retinentur, ſed

ita transformata & mutata ut nativas linguæ Britannicæ leges & syntaxin omnino subierint, neq; insignem aliquam ipsius mutationem præstiterint; nec dubito e contrà quin & Romani, sive ex Britannia sive ex Gallia, verba Britannica reportaverint. Postea verò, quum *Anglo-Saxones*, Germaniæ item populus, (si saltem Germaniæ fines, quod aliqui faciunt, eo usq; extendere liceat ut Danos etiam & Norwegios comprehendant) in Britanniam pervenerunt, eodem circiter tempore quo Franci in *Galliam*, & post diuturna bella rerum potiti sunt, Britannos, cum sua lingua Britannica, expulerunt; qui tamen montanas Cambriæ seu Walliæ regiones adhuc obtinent, *Cambri* & *Walli* dicti, suamq; linguam retinent, ut & Cornubienses aliquot in extremis *Cornubiæ* sive *Cornwalliæ* partibus, linguamq; *Cornubicam* appellant: sed & *Hiberni*, (quo nec Romani, quod sciam, nec Saxones olim pervenerunt,) ut & Insulares atq; Monticolæ in Scotia, (*Islanders* & *High-landers* vulgo dicti,) quorum lingua ab Hibernica parum differt, linguam adhuc retinent Cambro-Britannicæ affinem, quæ & olim omnino eadem fortassis erat, quamvis nunc dierum a Cambrica magis aliquanto differat quam vel Cornubica, vel Armoricana, vix autē magis quam hodierna *Germanica* ab Anglicana. *Scaliger* tamen (de linguis Europæ) & eum secuti *Merula* (in ipsius Cosmographia) aliiq; manifesto errore, linguam *Hibernicam* pro *Matrice* distincta reputant, nullamque cum *Britannica* cognationem habere sentiunt; at rem secus esse & *Camdenus* antehac observavit, & res ipsa loquitur. An autem lingua *Cantabrica* Hispaniæ, affinitatem ullam sortiatur, fateor me penitus ignorare, nec impræsentiarum vacat penitius inquirere, & potius contrarium sentio, in paucis saltem illis quæ apud Merulam extant.

extant linguæ Cantabricæ ſpecimínibus, nulla quidem linguæ Cambricæ veſtigia notare poſſum: fieri tamen poteſt ut Hiberni nonnullas voces Cantabricas retineant, ſi ſaltem *Hiberni* ab *Iberis*, ut creditur, deſcenderint; habent certè Hiberni voces non paucas quæ Britannicam originem non ſapiunt, at unde habuerint neſcio. Verùm *Cambriæ* appellatio, quanquam quoad ſonum *Cantabriæ* videatur non abſimilis, majorem fortè cum *Cambris* vel *Cimmeris* (Cimbricæ Cherſoneſi incolis,) quàm cum Cantabris, cognationem ſortiri poſſit; nam Cambro-britannus, linguâ ſua, *Cymro* (ſeu *Cumro*) dicitur, & a *Gomero* (uno ex Japheti poſteris) denominationem olim accepiſſe poſſe creditur. Sed & *Gallos* etiam *Cimbros* vel *Cimeros* antiquitus dictos fuiſſe, Camdenus oſtendit.

Quod autem in *Gallia* factum diximus, nempe quod *Galli* poſt Francorum adventum, ſuam tamen linguam (non quidem primigeniam, ſed quæ ipſius loco ſucceſſerat) tandem quaſi poſtliminio (mutato tamen nomine) reduxerint, ideo quidem quòd in unum cum Francis populum coaluerint: hoc in Anglia neutiquam obtinuit; Nam Britanni, quanquam mille mala paſſi, Religioni tamen ſuæ (Chriſtianiſmo ſcilicet;) & patriis ritibus addictiſſimi, nunquam ſuſtinuerunt ejuſmodi cum Saxonibus (tunc quidem Ethnicis) conſortium aut coalitionem, ſed infenſiſſima odia per multa ſecula coluerunt, quæ quidem vix-dum penitus depoſuere.

Anglo-Saxones autem, antiquas ut dictum eſt Britonum ſedes nacti, partem illam quam obtinuerunt Britanniæ, *Angliam* dixerunt; eamque quam ſecum attulerunt linguam, *Anglicam*; quam nunc *Saxonicam* vel *Anglo-Saxonicam* vulgo dicimus, ut ab hodiernâ Anglicanâ diſtinguamus. *Lingua Anglo-Saxonica.*

Erat

Erat autem illa Anglo-Saxonum lingua, antiquæ Teutonicæ propago, ut & Francica illa in Galliam advecta, & hodierna Germanica, Belgica, Danica, Suevica, Borussica, aliæq; affines linguæ. Et ferè pura mansit in Angliâ, seu impermixta, usq; ad *Normannorum* tempora; nisi quod voces aliquot Cambricas admiserit, ut & Cambrica vice versâ ex hac non nullas. Quamvis enim *Dani* interim hîc pedem posuerint, nulla tamen inde linguæ immutatio secuta est, nam & eorum lingua vel planè eadem erat vel saltem maximè affinis.

Quousque Normanni linguam Anglicanam mutaverint.

Quum verò *Gulielmus* Normanniæ dux, *Conquestor* dictus, Normannos suos huc advexerat; Angliam nactus, Anglicanæ linguæ mutationem aggressus est, Gallicanam inducere satagens, quâ ipse in Normanniâ usus erat. Quamvis enim *Normanni* sive *Northmanni*, dum antea *Norwegia* populus fuerant, eadem olim linguâ usi fuerint quâ & Anglo-Saxones (populus olim vicinus) eâ nempe quæ tunc in Angliâ obtinuit; post eorum tamen in *Neustriam* (*Normanniam* deinceps dictam) adventum, nativâ suâ linguâ Gallicanam (nempe, Romanicam, seu Franco-Gallicam) permutârunt, quam etiam Conquestor secum nunc in Angliam apportare voluit; & proptrea Diplomata omnia & Edicta publica, ut & res juridicas, linguâ *Neustricâ* seu Gallicanâ peragi curavit. Non autem quod agressus erat, est assecutus; quippe quòd Normannorum qui huc advenerant, si ad Anglos quibus immiscebantur comparentur, exiguus erat numerus, qui adeo suam citiùs amiserunt linguam quam Anglicanam immutare possent. Quamvis autem, hac de causâ, priùs recepta lingua Anglicana permanserit; illud saltem inde insecutum est, ut multa vocabula Gallica, sed Latinæ ut plurimum originis (nam quæ Galli retinent Germanicæ originis, a Francis illuc deducta,

deducta, quanquam Gallis forsan nobiscum nunc communia, nobis tamen quam illis potius nativa censenda sunt: & quæ ex priscâ suâ linguâ retinuerunt, ipsis nunc cum Cambris communia, nos etiam ex antiquâ Britannicâ retinuisse, vel a Cambris potiùs quam a Gallis accepisse censendum est,) in linguam Anglicanam irrepserint, multáque Anglicana sensim deflueverint. Et quidem ex eo tempore admitta fuit exoticarum vocum farrago satis superque numerosa: Non, quod lingua Anglicana ex se sterilis sit & verborum ipsa, est enim & verborum & elegantiarum satis abunde plena, & (si libet) ad luxuriem copiosa, nec quicquam deest quin ex propria supellectili acutissimos sensus valeamus signanter exprimere & ἐμφατικῶς, ut vel ex unius *Spenseri* poematis abunde liquet, cujus phrasis tersa satis & eleganter compta, & copiæ plena, casta tamen & exotico ornatu minime adulterata: Sed partim quod, propter varia cum exteris commercia, & frequentia præsertim in Regiis familiis connubia, ægrè potuerit evitari; partim etiam quod nimia innovandi affectatio (hoc saltem supremo seculo) inordinatâ prurigine multos irritaverit peregrinas voces præter necessitatem conquirendi, qui nihil vel eleganter vel emphaticè dici posse existimant quod non insolitum quiddam aut peregrinum sonum sapiat.

Hodierna lingua Anglicana.

Atque hisce partim misturis, partim longiori temporis tractu, qui etiam in aliis linguis insignem mutationem præstare solet, factum est, ut lingua illa Anglo-Saxonica in præsentem linguam Anglicanam sensim mutata fuerit. Neq; Angliâ solâ concluſa est hæc lingua, sed Angliæ fines egressa præcipuas etiam Scotiæ partes occupavit: quod eo præsertim tempore factum est,

cum

cum Normanni Angliam invaserunt: Nam Anglorum Regia familia, & ex nobilibus non pauci, præter alios etiam ex plebe, Anglia pulsi in Scotiam recepti, linguam suam secum portarunt, quæ continuis subinde commerciis confirmata eo usque invaluit ut eadem nunc sit Anglorum & Scotorum lingua: Nisi potius dicendum videatur, cultiorem hanc Scotiæ partem & Angliæ proximam eosdem cum Anglia incolas nactam esse, ex Saxonibus oriundos, & fuisse olim Regni *Nordanhumbrorum* partem; Nam Scoti Montani (*Highlanders* dicti) hos (qui vocantur *Lowlanders*,) non minus quam Anglos, *Sassons* (hoc est *Saxones*) appellant: se vero *Gael* & *Gaiothel* dixerunt olim. At Montani illi Scoti, & Insulani (variarum adjacentium insularum incolæ,) qui magnam quidem, sed inculti-orem, Scotiæ partem occupant, ad Septentrionalem & Occidentalem Scotiæ partem positi, antiquam linguam Britannicam, seu potius Hibernicam adhuc retinent: sunt enim *Pictorum* (hoc est, antiquissimorum Britonum, jugum Romanum dedignantium, in montosas hasce & asperrimas regiones pulsorum) reliquiæ, admistæ *Scotis* (a *Scythis* forsan, aut *Gothis*, olim oriundis) ex Hibernia huc advectis.

Est igitur illa quam trado *lingua Anglicana*, antiquæ Teutonicæ propago, sicut & hodierna Germanica, Belgica, Danica, aliæque affines; & quidem pari modo ab his differt, quo & ipsæ inter se.

Operis susceptæ ratio.

Hujusce autem linguæ Grammaticam institutionem ideo aggressus sum, quod ipsius cognitionem videam ab exteris non paucis maxime desideratam: quo possint varia illa & maximi momenti scripta intelligere, quæ apud nos nostro

ſtro extant idiomate. Multi nempe ſunt, præſertim ex Theologis exteris, qui *Theologiam Practicam*, prout a noſtris tradi conſuevit, ſummoperè cupiunt intueri; qua in re Concionatores noſtros, faventibus Divini numinis auſpiciis, profectus non vulgares feciſſe in confeſſo eſt; partim quidem quoniam minor fuerit neceſſitas de rebus Controverſis ad populum verba faciendi, quam ubi Pontificii Reformatis paſſim immiſcentur; & partim etiam quod multi ex populo Anglicano ſeriò pii, ſincero cordis affectu pietatis ἐνέργειαν amplexi, & (pro more populi) ἐυσεβέστερον ſeveriorem Religionis praxin & intelligere deſideraverint & exercere, unde & ejuſmodi Concionatorum avidi auditores fuerint qui Theologiæ praxin efficaciùs tradiderunt, eorumque ſcripta diligentiùs evolvere conſueverint. Sed & præterea, non Theologica tantum, verum etiam omnigenæ literaturæ ſcripta, paſſim exſtant Anglicano idiomate edita; adeò ut ſine faſtu dicere liceat, vix quicquam ſolidioris eruditionis eſſe, quod non ſit nunc dierum etiam in ipſa lingua Anglicana ſaltem mediocriter traditum; & multa quidem quotidie ſcripta prodeunt deſideratiſſima.

Cum autem ea quæ jam dicta ſunt hujuſce linguæ deſiderium apud multos faciant, conqueruntur tamen exteri non rarò, linguæ noſtræ difficultatem tantam eſſe ut illam non facile aſſequi valeant; ſed & ex noſtratibus aliqui, quod tamen mirandum eſt, neſcio quam perplexam ſomniant & intricatiorem linguæ noſtræ rationem, ut ægrè poſſit Grammaticæ leges ſubire; adeoq; tam qui diſcere quam qui docere volunt, confusè plerumq; rem aggrediuntur, unde

&

& tædii multum & moleſtiæ conſequi neceſſe eſt. Cui ego malo ut remedium ferrem hoc quicquid eſt operis ultrò ſuſcepi, ut linguam in ſe facillimam brevibus præceptis traderem; unde & exteri faciliùs illam addiſcere valeant, & noſtrates veram nativæ ſuæ linguæ rationem penitiùs perſpiciant.

Non ignoro alios ante me hoc aliquando aggreſſos eſſe, & aliquid etiam non contemnendum præſtitiſſe, nempe Doctorem *Gill* Latinè, *Benjaminum Johnſon* Anglicè, & nuper non malè *Henricum Hexham* Belgicè, (quem tamen mihi non prius videre contigit quam totum opus conſummaveram, & quidem ultimæ paginæ ſub prælo erant.) At nemo eorum, quantum ego exiſtimo, illa inſiſtit via quæ huic negotio maximè eſt accommodata; omnes enim ad Latinæ linguæ normam hanc noſtram Anglicanam nimium exigentes, (quo etiam errore laborant fere omnes in aliis modernis linguis tradendis,) multa inutilia præcepta de Nominum Caſibus, Generibus, & Declinationibus, atq; Verborum Temporibus, Modis, & Conjugationibus, de Nominum item & Verborum Regimine, aliiſq; ſimilibus tradiderunt, quæ linguæ noſtræ ſunt prorſus aliena, adeoq; confuſionem potius & obſcuritatem pariunt, quam explicationi inſerviunt.

Tradendi methodus.

Et propterea nova prorſus methodo incedendum eſſe mihi viſum eſt, quam non tam uſitata Latinæ Linguæ, quàm peculiaris linguæ noſtræ ratio ſuadet: totâ nempe Nominis Syntaxi Præpoſitionum ferè auxilio præſtitâ, & Verborum Conjugatione facili Auxiliarium ope peractâ, illud leviſſimo negotio peragitur, quod in aliis linguis ingentem ſolet afferre moleſtiam.

Sunt

Sunt quidem & apud Latinos nonnulla tam Subſtantiva quam Adjectiva quæ *Aptota* ſunt & planè Indeclinabilia, ut *pondo, nihil, inſtar, ſat* (ſubſtantivè poſitum.) *frugi, nequam, præſto*, &c. quæ tamen ad aliorum imitationem, Genera & Caſus habere ſupponuntur, licet, per Caſus omnes omniáque Genera, invariata prorſus maneant: At verò, ſi eorum Subſtantiva omnia Aptota eſſent, & Adjectiva planè indeclinabilia; certo certiùs de *Caſibus* & *Generibus* Nominum omnino altum fuiſſet ſilentium, & magna ſimul eorum pars, quæ de Nominum Syntaxi jam neceſſariò traduntur, nuſquam conſpiceretur. Atque idem etiam de variis verborum *Modis* & *Temporibus* formandis planè eveniret ſi omnia utriuſque vocis Tempora ejuſmodi ſolùm circumlocutionibus exprimenda eſſent quales in quibuſdam Paſſivæ Vocis Temporibus conſpiciuntur. Apud nos igitur, ubi res omnino ſecùs ſe habet quam apud Latinos, cur hujuſmodi *Caſuum, Generum, Modorum, Temporumq;* fictam & ineptam planè congeriem introducamus citra omnem neceſſitatem, aut in ipſa lingua fundamentum, nulla ratio ſuadet.

Recepta tamen apud Latinos artis vocabula, quanquam linguæ noſtræ non uſquequaque accommodata, retinenda cenſui, partim quod ſignificationis jam notæ ſint, partim etiam quod nollem præter neceſſitatem quidpiam innovare. Ut autem tædium quantum fieri poteſt eviterur, ſuccincta phraſi uſus ſum, & ea quæ minoris momenti & χριτικώτερα videri poſſint diſtincto charactere ſecernenda curavi.

Pronunciationem, ſive Literarum Sonum quod attinet, conatus ſum eod modo explicare quo in aliis linguis fieri ſoleat; collatis ſcilicet *Sonorum* ſimilibus aliarum linguarum ſonis cum noſtris; *De Pronunciatione & formatura*

ut,

ut, cùm e Anglicum eodem ſono efferri dicò quò Gallorum é maſculinum.

Quoniam verò nonnunquam contingat ut hoc modo ignotum per ignotius explicare videar, cùm alii fortaſſe non magis intelligant ſonum Gallicum quam Anglicanum; neq; tamen aptior modus occurrere ſoleat in hujuſmodi ſcriptis, quo, ſine viva voce, literarum ſoni explicentur; novâ etiam & hîc viâ incedendum eſſe cenſui: idcóq; variam literarum formationem ore aliiſq; loquelæ inſtrumentis peractam tradidi; unde non minùs accuratè debiti ſoni indicari poſſe videantur, quàm ſi vivâ voce efferantur.

Hoc autem fuſiùs aliquantò,& peculiari Tractatu præfixo,tradere mallem, quàm ipſi Grammatices Syſtemati immiſcere, partim quòd non magis ad linguam Anglicanam ſpectare videatur quam ad quamvis aliam; partim etiam quod omnino novum ſit, nec ab aliis, quod ſciam, tentatum: Quamvis enim quarundam literarum formatura ſparſim apud nonnullos tradita conſpiciatur, neſcio tamen an quiſpiam totam loquelæ rationem conjunctim & Syſtematicè tradiderit. Dum autem hoc aggredior, novam me præter aliorum methodum, literarum diſtributionem inducere, lector non mirabitur.

De Etymologia. Tandem, ſub calcem operis, adjunxi de *Etymologiâ* tractationem breviuſculam; quâ vocum cognatarum invicem tam Convenientiam quam Diſcrepantiam breviter adnotavi, & ſimul præcipuarum apud nos ſervilium Terminationum uſum; atq; voces exoticas in linguam noſtram inſerendi morem; deniq; & frequentem apud nos ὀνοματοποιίαν, ſeu vocum, ipſo ſui ſono varias rerum ſignificatarum affectiones indicantium, formationem inſinuavi; non quidem ejuſmodi

jusmodi voces omnes recensendo, sed ejusmodi saltem aliquot monstrando qualium ingentem quilibet numerum observare poterit.

Si quis autem, ex nostratibus præsertim, hoc totum quidquid est operis penitùs omitti posse credat, neque rem magnam esse dicat vernaculam linguam callere, ejusque minutias observare: hoc solum regero, Multa esse, quæ, quamvis cognita non magnam mereantur laudem, eadem tamen ignorata, non leve possunt dedecus imprimere.

Atque hæc sunt quæ Lectorem, Præfationis nomine, duodecim abhinc annis, monendum esse duxi. Nec est quod jam addam, præterquam in Secunda hac Editione nonnulla, nec tamen multa, auctiora prodire.

INDEX.

Tractatus Proœmialis.

De Loquelâ; ſive Literarum omnium genuino Sono, earúmq; in ore aliiſque vocis organis Formatione.

SECT.
1. *De loquelâ in genere, ejuſque affectibus.* pag. 1.
2. *De Vocalibus, earumq; formatione* 5.
3. *De Conſonantibus, earumq; formatione.* 14.
4. *De Sonis Compoſitis.* 37.

Gram-

CAP.
De Linguæ Anglicanæ Pronunciatione; ſive literarum Sono apud Anglos. 45.

SECT.
1. *De Literis in genere, & primò de Conſonantibus.* 45.
2. *De Vocalibus.* 51.
3. *De Diphthongis.* 61.
4. *De Conſonis aliquot Conjunctis.* 65.

CAP.
2. De Nomine Subſtantivo. 67.
3. De Articulis, *A* & *The*; eorumque uſu. 71.
4. De Præpoſitionibus, earumque uſu. 73.
5. De Adjectivis. 75.
6. De Gradibus Comparationis. 84.
7. De Pronominibus, ſeu Nominibus Perſonalibus. 85.
8. De Verbo. 91.
9. De Verbis Auxiliaribus mutilis; *Do, ſhall, will, may, can,* & *muſt*: eorúmq; uſu. 93.

10. De Verbis Auxiliaribus integris, *Fio* & *Am*: eorúmque uſu.
11. De ſede Vocis Nominativæ & Accuſativæ; aliiſque ad Verborum Syntaxin ſpectantibus.
12. De Verbis Anomalis.
13. De Adverbiis, Conjunctionibus, Præpoſitionibus, & Interjectionibus.
14. De Etymologiâ; ſive Vocum derivatione, ſeu cognatione mutuâ.
15. De Poeſi.

ERRATA.

Pag. 23. *l.* 14. *lege* ſit. *p.* 31. *l.* 18. fieret. *p.* 79. *l.* 25. ſubſtantivo *Man* præfigitur Adjectivum *Old*, & ſubſtantivo *p.* 116. *l.* 5. in aliis *p.* 128. *l.* 11. *μὴνις*. Alia calamo obducenda in ſe ſuſcepit Typographus.

Tractatus Proœmialis,
DE LOQUELA,
ſive
Literarum omnium Formatione & genuino Sono.

SECT. I.
De Loquela in genere, ejúſq; affectibus.

EX conjunctis *Vocibus* Sententias, ex conjunctis *Syllabis* Voces, & ex conjunctis *Literis* Syllabas, fieri; Sententias item in Voces, voces in Syllabas, eáſque tandem in Literas, reſolvi; notius eſt quam ut dictu opus ſit. Cùm autem in Literis terminetur analyſis, ſeu vocum reſolutio, tanquam in primis Elementis non ulteriùs reſolvendis, (quare

Litera, quid. & στοιχεῖα Græcis dicuntur:) *Litera* dicenda est *Sonus in voc simplex seu incompositus, in simpliciores indivisibilis.* Et peculiari plerumque charactere designatur.

Sin malit aliquis non *Sonum* ipsum simplicem, sed *Characterem* soni simplicis indicem, Literam appellare, fruatur, per me licet, arbitrio suo: ego, hac ex parte, nullam movebo litem. Fateor enim Græcorum γράμμα a *scribendo*, & Latinorum *Literam* vel a *lineando* (ut Scaligero videtur) vel potiùs (ut ipsa *linea*) a *linendo* dici: ut illud significet vox utraque quod chartæ *inscriptum* est vel *óblitum*.

Unde dicatur.

Quodsi occurrat aliquando character aliquis sonum exprimens non omnino simplicem, sed ex duobus pluribúsve conflatum, & in totidem resolubilem; non tam *Litera* dicendus est Character iste, quàm *literarum aliquot abbreviatura*, sive in unam notam contractio, tot reverâ literas in se continens quot sunt simpliciores illi soni ex quibus conflatur potestas ejus. Hoc in Latinorum *&*, *x*, Græcorum ξ, ψ, ϛ, Hebræorum ϙ, aliísque aliquot, notissimum est: conflantur enim ex *et*, *cs*, κς, πς, στ, טס.

E contrà verò, Sonus simplex, quamvis pluribus fortasse Characteribus describatur

batur, pro unicâ literâ cenſendus eſt. Sunt enim *th*, *ph*, non minus quàm θ, φ, *f*, literæ ſimplices.

Inſtrumenta loquela, eorúmque uſus:

Literas efferendi, & univerſam quidem loquelam perficiendi, inſtrumenta ſunt præcipua, Pulmo & Larinx, cum adjacente Aſperâ Arteriâ; item Lingua, Nares, Labia, variæque Oris partes.

Ex Pulmone per Aſperam Arteriam efflatur Spiritus, ſive inſpiratus aer, qui quaſi vocis ſive loquelæ Materiam ſubminiſtrat. Ex hujus enim variâ colliſione Sonorum oritur varietas, tam quoad Tonos, quam quoad Articulationem. Hæc autem diverſificatio non ab ipſo Pulmone, ſed aliunde, provenit; ut mox dicetur.

Sonorum fortitudo & debilitas, unde.

Nulla enim alia a pulmone provenit Sonorum variatio, niſi quatenus majori minoríve violentiâ ſpiritum extrudit; unde vox evadit (cæteris paribus) magis minúſve fortis & ſonora. Illud enim præſtat in loquelâ Pulmo, quod in Muſicorum Organis Folles.

Tonorum Gravitas & Acumen, unde.

Tonorum varietas, quoad *Gravitatem* ſcilicet & *Acumen*, partim ex Trachæa, ſive aſperâ arteriâ, ortum habet: nam, ut tubus, ſic trachæa, longior & ſtrictior Sonum efficit magis Acutum; brevior autem & magis dilatata Graviorem:

(Unde, saltem ex parte, oritur Tonorum varietas in diversorum hominum vocibus, aut quidem ejusdem hominis in variis ætatibus:) Sed præcipuè ex Larynge, seu nodo gutturis: Prout enim Laryngis rimula magis minúsve aperitur; ita & vocis Tonus magis Gravis est aut Acutus. Estque hæc totius modulationis Musicæ sedes.

Susurrus ab apertâ loquelâ, quomodo differat.

Ex eâdem etiam sede petenda est ratio divetsitatis, molliores *Susurri*, ab apertâ loquelâ. Nam, si inter loquendum tremula fiat Laryngis & Trachææ concussio, (nempe propter tensionem,) fit aperta loquela; Sin minùs, fit Susurrus, (*Whispering*, vulgò dicimus,) laxiori nempe trachæâ & minùs tensâ. Non sunt autem literæ omnes hujusce diversitatis capaces; sed eæ solummodò quas Vocales, Semivocales, & Semimutas deinceps dicimus, (& quæ ex Semimutis ortum ducunt:) Nam quæ simpliciter Mutæ sunt *p*, *t*, *c*, (vel *k*) earúmque aspiratæ, concussionem illam nunquam admittunt; nec differt earum sonus in apertâ loquelâ, ab eo quem in susurru habent.

In quibus literis sentiatur.

Raucedinis causa.

Ad eandem etiam sedem referenda est Raucedo, catarrhi sæpe comes, Laryngis illam & Trachææ concussionem impedientis.

Vocum

Vocum *Articulatio*, sive diversarum *Literarum* formatio, tunc incipit, postquam Spiritus extra Laryngem pervenit: Et, Naribus, Ore, Linguâ, Labiis, ferè tota perficitur. *Vocis Articulatio, ubi fiat.*

Literarum autem aliæ *Vocales*, aliæ *Consonæ*, dici solent. *Literarum divisio in Vocales & Consonas.*

SECT. II.
De Vocalibus.

VOcalium numerus, apud diversas gentes, (saltem si Characteres spectemus,) omnino idem non est. Plures autem audiri Vocalium sonos, quàm sunt Characteres vulgò adhibiti, apud omnes ferè in confesso est. Ego illas omnes in tres omnino classes distinguendas esse judico; *Gutturales*, *Palatinas*, & *Labiales*; prout in Gutture, Palato, aut Labiis formantur. Quibus respondent totidem Arabum Vocales; *Phatha*, *Kesra*, *Damma*; iisdem sedibus formatæ: Hebræorum item tres literæ ו י א; quas *Matres lectionis* vocant; atque olim omnium vocalium instar, ante inventa puncta vocalia, fuisse creditur. *Vocalium Distributio & Numerus.*

Si verò pro numero Sonorum vocali-

um, qui nunc dierum audiuntur, Vocalium Numerus (ut par eſt) cenſeatur, omnino *Novem* eſſe, dicendum erit: tres in Gutture, tres in Palato, & in Labiis totidem; pro triplici nimirum, in ſingulis ſedibus, oris aperturâ, *Majori*, *Mediocri*, *Minori*.

Gutturales ſe Gutturales in ſummo *Gutture* formantur, ſeu poſteriori linguæ & palati parte, aere moderatè compreſſo.

â ŏ aperta Et quidem, ſi *aperturâ Majori*, ſeu pleno rictu, ſpiritus exeat; formatur Germanorum *â* vel *ŏ* apertum. Neque Germani ſolùm, ſed & Galli, aliíque non pauci, eodem ſono ſuum *a* plerumque efferunt. Angli ſonum illum correptum, per *ŏ* breve; productum verò, plerumque per *au* vel *aw*, rariùs per *â* exprimunt. Nam, in *fâll*, *folly*; *câll*, *collar*; *lawes*, *loſſe*; *cauſe*, *coſt*; *aw'd*, *odd*; *ſaw'd*, *ſod*; aliíſque ſimilibus; idem prorſus Vocalium ſonus auditur in primis ſyllabis, niſi quòd illic producatur, hic corripiatur.

è fœmininum. Eodem loci, ſed aperturâ faucium *Mediocri*, formatur Gallorum *e* fœmininum; ſono nempe obſcuro. Non aliter ipſius formatio differt à formatione præcedentis *â* aperti, quàm quòd magis contrahantur fauces, minùs autem quam in formatione

matione Vocalis ſequentis. Hunc ſonum Angli vix uſpiam agnoſcunt: niſi cum vocalis *e* brevis immediatè præcedat literam *r*; (atque hoc quidem non tam quia debeat ſic efferri, ſed quia vix poſſit aliter; licet enim, ſi citra moleſtiam fieri poſſit, etiam illic ſono vivido, hoc eſt maſculo, efferre;) ut *vertue*, virtus; *liberal*, liberalis; *liberty*, libertas, &c.

Ibidem etiam, ſed *Minori* adhuc faucium aperturà, ſonatur *ò*, vel *ŭ*, obſcurum: Differt à Gallorum *e* fœminino, non aliter quàm quòd, ore minùs aperto, labia propiùs accedant. Eundem ſonum ferè efferunt Galli in poſtremâ ſyllabà vocum *ſerviteur*, *ſacrificateur*, *&c.* Angli plerumq; exprimunt per *ŭ* breve, in *turn*, verto; *burn*, uto; *dull*, ſegnis, obtuſus; *cut*, ſeco, &c. Nonnunquam *o* & *ou* negligentiùs pronuntiantes eodem ſono efferunt, ut in *come*, venio; *ſome*, aliquis; *done*, actum; *company*, conſortium; *country*, rus; *couple*, par; *covet*, concupiſco; *love*, amo; aliiſque aliquot; quæ alio tamen ſono rectiùs efferri debent. Cambro-Britanni ubique per *y* ſcribunt; niſi quòd hanc literam in ultimis ſyllabis plerumque ut *i* efferant. *ò ŭ obſcura.*

Vocales Palatinæ in *Palato* formantur; *Palatinæ*

aere

aere ſcilicet inter palati & linguæ medium moderatè compreſſo : Dum nempe concavum palati, elevato linguæ medio, minus redditur, quàm in gutturalibus efferendis. Súntque hę in triplici gradu, prout concavum magis minúſve contrahitur : quæ quidem diverſitas duobus modis fieri poteſt ; vel fauces contrahendo, manente linguâ in eodem ſitu ; vel, faucibus in eodem ſitu manentibus, linguæ medium altiùs & ad anteriores palati partes elevando : utrovis enim modo fiat, vel etiam ſi utroque, perinde eſt.

exile. *Majori* aperturâ formatur Anglorum *a*, hoc eſt, *á* exile. Quale auditur in vocibus, *bat*, veſpertilio ; *bate*, diſcordia ; *pal*, palla Epiſcopalis ; *pale*, pallidus ; *Sam* (Samuelis contractio,) *ſame*, idem ; *lamb*, agnus ; *lame*, claudus ; *dam*, mater (brutorum ;) *dame*, domina ; *bar*, vectis ; *bare*, nudus ; *ban*, exſecror ; *bane*, pernicie, &c. Differt hic ſonus à Germanorum *â* pingui ſeu aperto ; eo quod Angli linguæ medium elevent, adeóque aerem in Palato comprimant ; Germani verò linguæ medium deprimant, adeóque aerem comprimant in Gutture. Galli ferè ſonum illum efferunt ubi *e* præcedit literam *m*,

vel

vel *n*, in eâdem syllabâ, ut *entendement*, &c. Cambro-Britanni, hoc ſono ſolent ſuum *a* pronunciare.

Ibidem item, ſed *mediocri* oris aperturâ, formatur Gallorum *é* maſculinum: Quo modo Angli, Itali, Hiſpani, aliique hanc literam efferre ſolent; vivido & acuto ſono. Eſt enim ſonus medius inter vocalem præcedentem, & eam quæ mox ſequetur. Hunc ſonum Angli non modò per *e*, ſed & (ubi producitur) non rarò per *ea*, & aliquando per *ei* exprimunt. Ut, *the* (articulus;) *there*, ibi; *theſe*, hi; *ſell*, vendo; *ſeal*, ſigillum; *tell*, nuncio, numero; *teal*, querquedula; *ſteal*, furari; *ſet*, ſitio; *ſeat*, ſella; *beſt*, optimus; *beaſt*, beſtia; *red*, rubicundus; *read*, lego; *receive*, recipio; *deceive*, decipio, &c. Quanquam reverâ voces per *ea* ſcriptæ rectiùs pronunciarentur, ſi, præter ſonum ipſius *e* producti, etiam ſonus Anglici *a* (raptiſſimè pronunciati) adjungeretur: prout olim pronunciatas fuiſſe veriſimile eſt, atque in aliquibus locis, præſertim ſeptentrionalibus, etiamnum pronunciantur. Quæ verò per *ei* ſcribuntur, rectiùs item per conjunctum utriuſque literæ ſonum efferri poſſent. *é maſculinum.*

Ibidem etiam, ſed *minori* adhuc oris aper- *ee, i exile.*

aperturâ, formatur *i* exile; Gallis, Hiſpanis, Italis, & pleriſque aliis familiare. Hunc ſonum, quoties correptus eſt, Angli per *i* breve exprimunt; quum verò producitur, ſcribunt ut plurimum per *ee*, non rarò tamen per *ie*, vel etiam per *ea*. Ut *ſit*, ſedeo; *ſee't*, id video; *fit*, idoneus; *feet*, pedes; *fill*, impleo; *feel*, tactu ſentio; *field*, ager; *ſtill*, ſemper, quietus; *ſteel*, chalybs; *ill*, malus; *eel*, anguilla; *in*, in; *inne*, hoſpitium; *ſin*, peccatum; *ſeen*, viſum; *friend*, amicus; *fiend*, cacodæmon; *near*, prope; *dear*, charus; *hear* audio, &c. Quanquam reverâ, eorum quæ per *ea* ſcribuntur, nonnulla etiam (& quidem meliùs) ſcribuntur per *ee*, aliis potius per *ê* maſculum efferuntur, adjuncto etiam ſi libet exilis *á* ſono raptiſſimè pronunciati. Cambro-Britanni ſonum hunc, non modò per *i*, & (in ultima ſyllabâ) per *y*, ſed & per *u* ſcribunt, quam literam hoc ſono ſemper efferunt, adeóque dipthongos *au eu* omnino ut *ai ei* pronunciant.

Labiales. Vocales Labiales, in ipſis *Labiis* (in rotundam formam collectis) formantur aere ibidem moderatè compreſſo. Súntque hæ etiam in triplici gradu, ſe udifferentiâ.

Majo

Majori labiorum aperturâ formatur *ô* ô rotundum; rotundum; quo ſono plerique efferunt Græcorum *ω*. Hoc ſono Galli plerumq; efferunt ipſorum *au*. Angli ita ferè ſemper efferunt *o* productum, vel etiam *oa*, (ipſo *a* nimirum, nunc dierum, quaſi evaneſcente; de quo idem hic judicium ferendum eſt, ac ſuprà de *ea*:) Ut *one*, unus; *none*, nullus; *whole*, totus; *coal*, carbo; *boat*, cymba; *oat*, avena; *thoſe*, illi; *choſe*, elegi, &c. At ubi *o* breve eſt, ut plurimùm per *ó* apertum, (de quo ſuprà,) rariùs per *ô* rotundum pronunciatur.

In labiir item, aperturâ *mediocri*, formatur Germanorum *û* pingue: quo ſono etiam Hiſpani, Itali, aliique non pauci utuntur. Galli per *ou*: Cambro-britanni per *w*: Angli plerumque per *oo*, (rariùs per *u* vel *ou*,) exprimunt; ut *foot*, pes; *ſhoot*, (arcu vel bombardâ) projicio; *full*, plenus; *fool*, ſtultus; *pull*, vello; *pool*, piſcina; *good*, bonus; *ſtood*, ſteti; *wood*, lignum; *woo'd*, procatus ſum; *mood*, modus; *mourn*, lamentor; *courſe*, curſus; *ſource*, ſcaturigo; *could*, poſſem; *would*, vellem; *ſhould*, deberem, &c. At *doe*, ago; *oe*, eo; & ſiqua ſunt ſimilia; rectiùs, per *ô* rotundum, quam per *û* pingue, efferuntur. oo, ſû pinguc.

Ibidem

ü exile. Ibidem etiam, ſed *minori* adhuc aperturâ, formatur *ü* exile; Anglis ſimul & Gallis notiſſimum. Hoc ſono Angli ſuum *u* longum ubiq; efferunt; (non nunquam etiam *eu* & *ew* quæ tamen rectiùs pronunciantur retento etiam ſono *e* maſculi:) Ut *muſe* muſa, *tune* modulatio, *Lute* barbitum, *dure* duro, *mute* mutus, *new* novus, *brew* miſceo, (cerviſiam) coquo, *knew* novi, &c. Hunc ſonum extranei ferè aſſequentur, ſi diphthongum *iu* conentur pronunciare; nempe *i* exile literæ *u* vel *w* præponentes, (ut in Hiſpanorum *ciudad* civitas.) Non tamen idem eſt omnino ſonus, quamvis ad illum proximè accedat; eſt enim *iu* ſonus compoſitus, at Anglorum & Gallorum *ü* ſonus ſimplex. Cambrobritanni hunc fere ſonum utcunque per *iw*, *yw*, *uw*, deſcribunt; ut in *lliw* color, *llyw* gubernaculum navis, *Duw* Deus, aliiſque innumeris.

Vocalium Numerus, quo pacto augeri poſſit.

Hos ego novem ſonos vocales eſſe agnoſco; nec ſcio plures. (Anglorum enim *î* latum, ſonum eſſe ſimplicem, haud exiſſimo; ut poſt dicetur.) Non nego tamen, in quâlibet vocalium ſede, ubi ego tres tantum gradus aperturæ propoſui, fieri poſſe, ut plures fortaſſe, vel nunc dicerum alicubi, vel ſaltem poſteris aliquando

do ſeculis, obſerventur; adeóque poſſe ſonos quoſdam intermedios efferri, (qualis forſan eſt Gallorum *e* neutrum, inter vocales Palatinas *á* & *é*:) eſt enim aperturæ menſura, inſtar quantitatis continuæ, dividibilis in infinitum. Ut enim, inventis enumerandis, olim quatuor, deinde duodecim, tandem triginta duo numerantur: ita etiam, cùm Arabes, & forſan Hæbræi antiquiores, non niſi tres vocales (hoc eſt, in ſingulis ſedibus unam) habuerint, noſtro autem ſeculo in ſingulis ſedibus ſaltem tres manifeſtè diſtinguendas obſervemus; quid impedit, quin poſteri etiam hiſce intermedios quoſlibet interponant?

Syllabarum longitudo & brevitas unde.

Sunt autem hæ vocales omnes tam productionis quam contractionis capaces, (unde ſyllabarum *longarum brevium*q; diſcrimen oritur:) licet quædam rariùs producantur, (ut *ă* obſcurum & *e* fœminarum;) aliæ rariùs corripiantur, (ut *ô* rotundum, & *ú* exile, ſaltem apud nos.) Sed & conſonæ etiam productionis capaces ſunt, (illæ præcipuè quæ ad vocalium naturam propiùs accedunt:) præter *p*, *t*, *k*, (vel *c* durum,) quæ abſolutè Mutæ ſunt; nec ullum per ſe ſonum edunt, ſed ſolummodo ſonum (ſive præcedentem, ſive ſubſequentem) modificant.

SECT.

SECT. III.

De Consonantibus.

Consonarum distributio. COnsonas item in tres Classes distribuimus, non secus ac vocales, *Labiales*, *Palatinas*, & *Gutturales*; prout labiis, palato, aut gutture formantur: Nempe dum spiritus, ex pulmonibus emissus, his in sedibus vel *Intercipitur*, vel saltem fortiùs *Comprimitur*.

Spiritûs directio triplex. Notandum autem est insuper, triplicem observari posse *spiritûs Directionem*. Dirigitur nempe vel 1 totus *ad fauces*, per labia scilicet egressum appetens; vel 2 *ad nares* ferè totus dirigitur, inde exitum quærens; vel deniq; 3 quasi æqualiter *inter fauces narésq;* dividitur. Hujus autem Directionis diversitatem, ex variâ Uvulæ positione, totam provenire credo.

Consonæ Primitivæ, seu Clausæ. Cùm verò spiritus singulis hisce tribus Modis emissus, possit etiam in singulis illis tribus Sedibus penitus *Intercipi*; Novem diversæ Consonantes hinc originem sortiuntur, quas Primitivas sive *Clausas* appellare libet: Si verò non penitùs Intercipiatur spiritus hisce sedibus, sed solummodò arctiùs *Comprimatur*, viam nempe (ægrè licet) exeundi inveniens; pro vario com-

compreſſionis modo, varii adhuc alii conſonarum ſoni efficiuntur, quas conſonas Derivatas ſive *Apertas* appellabimus.

Si Spiritus, *per fauces ad labia directus*, occluſis *Labiis* intercipiatur; formatur litera *P*; Græcorum π, Hebræorum *Pe* dageſſatum; Arabes hanc literam non agnoſcunt (ſed ipſius loco ſubſtituunt vel *Be* vel *Phe*;) Perſæ tamen agnoſcunt, qui præter Arabum *Phe* habent & ſuum *Pe*, quod a *Be* tribus ſubſcriptis punctis diſtinguitur. Si verò ad Labia non perveniat, ſed in *Palato* penitùs intercipiatur, (admoto nempe linguæ extremo ad palati partem anteriorem, ſeu, quod idem eſt, ſuperiorum dentium radices;) formatur conſona *T*; Græcorum τ, Hebræorum ט, vel ת dageſſatum; Arabum *Te* (vel etiam *Ta*.) Si verò ne huc quidem pertingat, ſed ſummo *Gutture* intercipiatur, (admotâ linguæ parte poſteriori ad poſteriorem palati partem;) formatur *K*, (vel *C* durum,) hoc eſt, Græcorum κ, Hebræorum כ dageſſatum, & ק; Arabum *Ceph* & *Kaph*. Atque hoc ſono Cambro-britanni ſuum *C* ſemper efferunt. Has autem tres Conſonas abſolutè *Mutas* dicimus; nullum enim per ſe ſonum edunt, aut quidem edere poſſunt, ſpiritu

Muta.

P.

T.

C.

ſpiritu nuſpiam in liberum aerem exeunte; nam ad nares non pervenit, per fauces non exit.

Si Spiritus, *inter nares & fauces æqualiter* Semi-muta. *diviſus*, occluſis *Labiis* Intercipiatur; formatur conſona *B*: Græcorum β, Hebræorum ב dageſſatum; Arabum *Be*. Si, in B. *Palato*; formatur *D*: Græcorum δ, Hebræorum ד dageſſatum, Arabum *Dal* (ut D. & *Da* & *Dad*.) Sin intercipiatur in *Gutture*, (nempe inter poſteriorem linguæ & palati partem;) formatur *G*: Græcorum γ, Hæbræorum ג dageſſatum, Arabum (non *Gim*, quamvis ea ſit affinis litera, ſed) *Gain*. Cambro-britanni ſic ſemper efferunt ſuum *g*. Atque has ego *Semi-mutas* appello; exiguum enim ſonum in naribus efficiunt, qui per ſe quidem audiri poteſt nullo ulterius literæ ſono accedente. G.

Semi-vocales. Si verò Spiritus totus, (vel ipſius, ſi ita placet, pars præcipua,) *ad nares deregatur*, (aerem in oris concavo manentem ſolummodo in tranſitu concutiens;) obturatis tantum *Labiis*, formatur *M*: Græcorum μ, Hebræorum מ, Arabum *Mim*. M.

Sin obturatio in anteriori *Palato* fiat, formatur *N*: Græcorum ν, Hebræorum & Arabum *Nun*. Si autem in *Gutture* (hoc N.

eſt

eſt, in poſteriori palati parte) ſit obturario, formatur ſonus ille, quem exprimunt Græci per γ ante κ, γ, χ, ξ: Latini verò olim aliquando per *g*, ut *Agchiſes*, *agceps*, *aggulus*, &c. (teſtibus Priſciano & Varrone) at nunc (ſicut & aliæ nunc dierum gentes) per *n* ante ejuſmodi conſonas (præſertim in eádem ſyllabâ) puta *k*, *q*, *x*, item *c*, *g*, *ch*, duro (hoc eſt, genuino) ſono prolatas. Alius enim auditur ſonus literæ *n* in vocibus *thin*, dilutum; *ſin*, peccatum; *in*, in: alius in *thing*, res; *think*, cogito; *ſing*, cano; *ſingle*, ſimplex; *ſink*, ſubſido; *ink*, atramentum; *Lynx*, &c. Item in *hand*, manus; *band*, ligamentum; *ran*, currebam; aliter ſonatur *n*, quàm in *hang*, pendeo; *bank*, collis; *rank*, ſeries, &c. Imo in iiſdem vocibus, prout variè dividuntur ſyllabæ, alius atque alius erit ipſius literæ ſonus; aliter ſonabitur *n* in *lon-ger*, *ſtron-ger*, *an-ger*, *drin-ker*, *in-gruo*, *congruo*: aliter verò in *long-er*, *ſtrong-er*, *ang-er*, *drink-[illegible]*, *ing-ruo*, *cong-ruo*: Item, dum dicunt alii *in-quam*, *tan-quam*, *nun-quam*, &c, alios audiemus ita loquentes acſi ſcriberetur *inq-wam*, *tanq-wam*, *nunq-wam*, vel *ink-wam*, *tank-wam*, *nunc-wam*. In prioribus ubique, cum *n* ſonatur, extremitas linguæ anteriorē palati partem, prope ſuperiorum

dentium radices, ferit; in posterioribus, eadem linguæ extremitas potiùs ad inferiorum dentiũ radices deflectit, posterior verò linguæ pars ad palati partem posteriorem elevatur, sonúmque illic intercipit: eodem nempe modo in ore formatur quo *G*, at illam spiritûs directionem sortitur quam habet *N*. Estque hic, ni fallor, sonus ille quo multi vellent Hebræorum ע pronunciari; dum per *ng*, *ngh*, *gn*, *nghn*, &c. proferendum docent: innuunt nempe sonum quendam qui nec literæ *n*, neque literæ *g*, prorsùs respondeat, sed quiddam habeat quasi cum utrâq; cõmune. Eundem etiam sonum nescio an Hispani efferant quoties literam n̄ supernè notatã ponunt.

Has ego tres consonas, *Semi-vocales* appello; majorem quippe sonum sortiuntur quam quas Semi-mutas nuper diximus.

Fiunt autem hæ novem (quas jam recensui) consonæ, spiritu prorsus *intercepto*, ne nempe per os omnino exeat: quas igitur *Clausas* diximus. Eâdem verò manente formatura, *Si Spiritus, arctè compressus, exitum (ægrè licèt) inveniat*; formantur Consonæ quas *Apertas* dicimus; illarum nempe omnium a quibus *derivantur* (Semi-vocalibus exceptis) *Aspirationes Subtiliores* quidem seu Tenuiores, si perrimulam

Consonæ Derivativæ sive Apertæ; vel Aspiratæ tam Subtiliores quam Pinguiores.

rimulam oblongam ; Craſſiores verò ſeu *Pinguiores*, ſi per rotundum quaſi foramen, ſpiritus exeat. Referuntur autem ad eaſdem claſſes cum Clauſis ſeu Primitivis quibus ſunt affines. Semi-vocalibus verò, quas diximus, nullas literas *Aſpiratas* ſubjungo ; non quòd, ſi illas pronunciaturo ſpiritus erumpat, nullus audiretur ſonus; ſed quòd ſonus qui ſic efficitur nondum (quòd ſciam) in literarum cenſu locum obtinuerit : vel enim bovum *mugitum*, vel *gemitum* humanum refert ; illum nempe ſi in Labiis, hunc præſertim ſi in Palato vel Gutture, fiat.

Literam *P* pronunciaturo, *ſi ſpiritus e-* *Labiales.*
rumpat, fit ipſius Aſpiratio F, vel *Ph* : hoc F.
eſt Græcorum φ, Arabum *Phe*, Hebræorum *Phe* raphatum, Cambro-britannorum *ff*. Nec multùm refert utrum per *rimulam*, an per *rotundum foramen* exeat : Quamvis enim eo modo ſubtilior, hoc pinguior, ſonus audiatur ; tantillum tamen eſt utriuſque diſcrimen, ut neſcio an ullibi pro diſtinctis literis habeantur.

Literam *B* pronunciaturo, ſi ſpiritus *per* *V*
rimulam exeat, formatur Anglorum V conſonans : Hebræorum *Bheth* raphatum. Hiſpani eodem ſono etiam *b* non rarò efferunt, literas *b* & *v* promiſcuè uſurpantes.

pantes. Cambro-britanni hunc ſonum per *f* deſignant (ſonum autem præcedentem per *ff*.) Anglo-ſaxones vel ſonum hunc non habebant, vel per *f* ſcribebant, nam *v* conſonam non agnoſcunt, variáque paſſim per *f* ſcribebant (ut & poſt illos Angli per aliquot ſecula) quæ nunc per *v*, non minùs quam quæ nunc per *f* ſcribuntur; ut *gif*, *heofon*, &c. quæ nunc *give*, *heaven*, &c. ſcribuntur. Arabes & Perſæ hunc ſonum non habent: Turcæ tamen ſic proferunt ſuum *Vaw*; ut & non pauci *Vau* Hebræorum (quòd alii potiùs ut Arabum *Waw*, ſeu *W*, rectiùs efferri putant.) Atque hoc ſono Æolicum Digamma F, pronunciatum fuiſſe non dubito; cùm enim antea habuerint Græci characterem φ, non opus erat ut eidem ſono exprimendo novum characterem F excogitarent. Quid quod, & Priſcianus agnoſcit Latinorum *F* ita fuiſſe olim pronunciatum; eodem nempe ſono quo poſtea *V* conſona prolata fuit, adeóque tandem literam *f* ad ſonum φ, ſeu *ph*, tranſiiſſe.

W. Si verò ſpiritus *per foramen rotundum exeat*, (genis nempe contractis, & ore rotundato,) formatur Anglorum *W*, Arabum *Vaw*. Quo ſono & Hebræorum *Vau* pronunciandum eſſe multi ſentiunt. At Germanorum

manorum *W*, ni fallor, ſonum exhibet compoſitum ex hoc & præcedente, illum nempe huic præponendo; nempe quod Germani per *Wa*, Angli per *Vwa* ſcriberent. Non multùm differt hic ſonus ab Anglorum *oo*, Gallorum *ou*, Germanorum *û* pingui, raptiſſimè pronunciatis: adeóque a quibuſdam pro vocali fuit habita, cùm tamen reverâ conſona ſit, quanquam ipſi vocali admodum ſit affinis. Cambrobritanni tam vocalem illam quam hanc conſonam eodem charactere *w* ſcribunt; nempe, cùm accentu ſupernè notatur vocalis eſt, & producto ſono effertur, alibi ſæpe pro conſonante habetur correpto ſono prolata: ut *g^wydd* (diſſyllabum) anſer. *gwy^dd* (monoſyllabum) arbuſta; ſic *g^wyr* curvus, *gwy^r* viri. In vocibus Latinis quoties hic ſonus literis, *ſ*, *q*, *g*, ſubjungitur, ut in *ſuadeo*, *quando*, *lingua*, &c. a pleriſq; pro vocali habitus eſt; & quidem ab illis fortaſſe qui in Anglorum *wade*, *perſwade*, *ſway*, &c. conſonam agnoſcerent: utrobiq; tamen idem omnino ſonus eſt. Sed & in diphthongis, *au*, *eu*, *ou*, ritè pronunciatis, vocalis quæ dicitur ſubjunctiva, non alia eſt quam hæc conſona: quâ de re videatur tractatus ille quem *de Bivocalibus* edidit acutiſſimus *Gatakerus* noſtrâs.

Quum

Quum verò idem Vir Clariſſimus contendit (ut & alii magni viri) eòdem ſono Latinorum V conſonam ſemper olim fuiſſe pronunciatam (quomodo etiamnum alicubi gentium pronunciatur:) Ego quidem aliquatenus aſſentio; illo nempe ſono in multis ſaltem vocabulis fuiſſe pronunciatam : At verò an ubique ita fuerit pronunciata, non auſim affirmare. Exiſtimo potiùs utrumque ſonum, non modò nunc dierum, ſed & olim, eidem characteri affixum fuiſſe; quædam nempe vocabula hoc, quædam illo ſono, fuiſſe prolata, fortaſſe & eadem nonnunquam vocabula, variis in locis, aut a variis perſonis, utroque ſono promiſcuè prolata : Hoc præſertim argumento ductus, quòd videam Latina nomina per conſonam *V* ſcripta, cùm in Græcam linguam transferuntur, quandoque per *β*, quandoque verò per *υ*, Græce ſcribi : atque illud quidem olim obtinuiſſe : Nulla enim mihi apparet ratio cur non (verbi gratiâ) Latinorum *Flavius* Græce Φλαύιος (& quidem ſemper) ſcriberetur, potius quam Φλάβιος, (quod & de innumeris vocabulis dici poteſt,) niſi conſona illa *V* propiùs accedat ad ſonum Æolici Digamma : Præſertim, cùm illam *V* conſonam

ſonam in multis quidem vocabulis ab ipſo Digamma Æolico ortum duxiſſe, ſit in confeſſo: Quis enim aliam cauſam aſſignat cur in Latinorum *video*, *vis*, *veſper*, *vinum*, *venter*, *veſtis*, *veſcor*, *Venetus*, &c. conſpiciatur *V* conſona, (quæ in Græcorum οἴδω, ἶς, ἕσπερος, οἶνος, ἔντερον, ἔσθης, ἐσθίω, Ἕνετος, non conſpicitur,) quàm, quòd ſoliti fuerint Æoles ſuum Digamma hujuſmodi vocibus præfigere? Neque mirum videri debet, ſi lingua Latina, quæ tunc ipſis erat vernacula, parem cum aliis linguis vernaculis ſortem obtinuerit; ut nempe ejuſdem literæ non ſit eadem ubique & conſtans pronunciatio. Fortaſſe etiam & Hebræorum *Vau* non erat idem ubique ſonus, ideóque Græcè δαβίδ, non δαυίδ legitur: Quod de ש certum eſt, Jud. 12. 6.

Literam *T* pronunciaturo, ſi ſpiritus *pinguiùs exeat*, & quaſi *per foramen*; formatur Græcorum θ, Hebræorum *Thau* raphatum, Arabum *The*; hoc eſt Anglorum *Th* in vocibus *Thîgh*, femur; *thin*, tenuis; *thing*, res; *thought*, cogitatio; *throng*, caterva, &c. Anglo-ſaxones olim ſcribebant hâc notâ þ quam *Spinam* vocabant. Cambro-britanni per *Th* ſemper ſcribunt. Palatinæ. Th.

Si verò *ſubtiliùs exeat*, & quaſi per *rimulam*, S.

lam, (elevatâ paulùm eâ linguæ parte quæ extremitati proxima eſt, ut ſpiritus in tenuiorem quaſi laminam ſeu bracteam comprimatur, in formam nempe latiorem, ſed minus craſſam;) formatur Græcorum σ, Hebræorum *Samech* & *Sin*, Arabum *Sin* & *Sad*; Latinorum & Anglorum *ſ* vero (hoc eſt, ſtridulo & acuto) ſono pronunciatum; ut in vocibus *yes*, ita (affirmandi particula;) *this*, hic; *us*, nos; *thus*, ſic; *hiſſe*, ſibilo; *leſſe*, minor; *ſend*, mitto; *ſtrong*, fortis, &c. Hoc etiam ſono pronunciamus *c* mollius, (nempe ante *e*, *i*, & *y*,) ut in *grace*, gratia; *mercy*, miſericordia; *peace*, pax; *ſince*, poſtquam; *principal*, principalis, &c. Galli eodem ſono efferunt *c* nonnunquam etiam ante alias vocales, (at tunc plerumque caudam affigunt,) ut ça, *adeſdum*; garçon, *puer*, &c.

Dh. Literam *D* pronunciaturo, ſi ſpiritus erumpat modo *pinguiori*, & quaſi *per foramen*; formatur Arabum *Dhal*, Hebræorum *Daleth* raphatum, Hiſpanorum *d* mollius, qualiter nempe efferri ſolet ea litera in medio & fine vocabulorum, ut *Majeſtad*, *Trinidad*, &c. Hunc ſonum Angli eodem prorſus modo ſcribunt quo ſonum alium paulo ſupra nominatum, nempe

scempe per *th*, ut in vocibus *thy*, *thine*, *thus*; *this*, hoc; *though*, quamvis, &c. Anglo-saxones olim sonum illum per þ, hunc verò per ð, scribebant, prout ex eorum scriptis liquet, (quanquam & characteres illos nonnunquam confundebant:) Sequentibus autem seculis Angli eodem charactere þ utrique sono adhibuerunt, qui paulatim degeneravit in characterem þ, qui in libris quamplurimis manu scriptis perpetuò conspicitur in iis vocabulis quæ nunc per *th* scribuntur: Atque hinc est quod mos olim invaluerit, qui etiam adhuc non rarò retinetur, scribendi yᵉ, yᵗ, yᵘ, pro *the*, *that*, *thou*, &c. Cambro-britanni sonum illum per *th*, hunc per *dd* perpetuò scribunt; nisi quod aliqui melius scribi posse contendant per *dh*, qui non tamen obtinuerunt ut mos olim receptus immutetur. Nos autem (ut dictum est) utrumque sonum promiscuè scribimus per *th*: Sed malè quidem; cùm neuter eorum sit sonus compositus, sed planè simplex, a sonis literarum *t* & *d* eodem ferè modo deflectentes quo *f* & *v* a sonis literarum *p* & *b*. Fateor tamen qua ratione pro *f* scribitur *ph*, eadem etiam *bh*, *th*, *dh*, scribi

ſcribi poſſe; ut nempe literarum aſpiratarum Affinitas ſimul & deflectio ab iis a quibus oriuntur aliquatenus innuatur. Compoſitum autem ex his literis genuinum ſonum, omnino alium eſſe quam qui eſt literarum aſpiratarum, patet ex vocibus *Cob-ham*, *Chat-ham*, *Wit-ham*, *Mait-ham*, *Wad-ham*, *Wood-houſe*, *ſhep-heard*, *Clap-ham*, *Mep-ham*, &c. (Item in *Oc-ham*, *block-head*, *hog-heard*, *Cog-hil*, *houſ-hould*, *diſ-honour*, *miſ-hap*, *diſ-honeſt*, *diſ-hearten*, *Maſ-ham*, *Cauſ-ham*, *Wiſ-heart*, &c. alios omnino ſonos audimus quam quos vulgò ſcribimus per *ch*, *gh*, *ſh*.) Utrumque autem ſonum quem nos per *th* ſcribimus, Galli, Belgæ, aliíque non pauci, vix aut ne vix efferunt; dum illum autem efferre conantur, Galli plerumque *t*, Belgæ *d*, alii nonnunquam *ſ* ſubſtituunt. Neutiquam tamen eſt difficile genuinos hoſce ſonos efferre, ſiquis eorum formationem paulò attentiùs obſervet; nempe, omnibus eodem modo manentibus acſi prolaturus eſſet literas *t*, *d*, niſi quòd ſpiritus erumpere permittatur: caveatur autem ne, etiam non attendenti, aſſurgat aliquantulum linguæ pars extremitati proxima, adeóque literas *S* & *Z* efficiat; ut enim *S* ad *t*, ſic *Z* ad *d*, ut jam dicemus.

Si

Si eandem literam *D* pronunciaturus, Z.
ſpiritum *ſubtiliori* formâ & quaſi *per rimu-*
lam protrudat, (e levatâ quidem in illum
finem linguæ parte extremitati proximâ,)
formatur Latinorum *Z*, Græcorum ζ,
Hebræorum *Zain*, Arabum *Ze* : quem
ſonum etiam Angli per *Z* exprimunt.
Nonnunquam tamen Angli etiam lite-
ram *S* (ſicut & Galli) eodem ſono effe-
runt ; præſertim ubi inter duas vocales
ponitur, & in fine dictionis: ut in *pleaſure*,
voluptas ; *eaſe*, quies ; *laws*, leges, &c.
Ee, quod ferè ſolenne eſt, ubi ex Nomine
per ſ durum in ultimâ ſyllabâ pronun-
ciato, fiat Verbum ; hoc verbum per *s*
molle (hoc eſt, per *Z*) pronunciatur : Sic
a houſe, domus; *a lowſe*, pediculus; *a mowſe*,
mus ; *a prîce*, pretium; *advîſe*, conſilium;
clôſe, contiguum ; *braſſe*, æs ; *glaſſe*, vi-
trum ; *graſſe*, gramen ; *greaſe*, pinguedo;
a fleece, vellus, per ſ durum : at *to houſe*,
in domum recipere ; *to lowſe*, pediculos
captare ; *to mowſe*, captare mures; *to prîſe*,
æſtimare ; *to advîſe*, conſulere ; *to cloſe*,
conjungere ; *to braze*, obærare ; *to glaze*,
vitrum adaptare ; *to graze*, gramine paſci;
to greaſe, pinguedine oblinere ; *to fleeze*,
deglubere, per *s* molle efferuntur. Sed
& eodem modo etiam aliæ literæ analo-

gam

gam alleviationem ſortiuntur; nam e
Nominibus *Wîfe*, uxor; *life*, vita; *ſtrîfe*
lis; *half*, ſemiſſis; *calf*, vitulus; *ſafe*, ſal
vus; *breath*, ſpiritus; *clóth*, pannus; pe
ſonos duriores prolatis: fiunt verba *to*
wîve, uxorem quærere; *to live*, vivere;
to ſtrîve, litigarê; *to halve*, biſecare; *to*
calve, vitulum parere; *to ſave*, ſalvum red
dere; *to breath*, ſpirare; *to clôthe*, veſtire.
Itali literam *Z* (præſertim geminatum,
non rarò fortiùs efferunt, ut Hebræorum
ʒ vel *tz*; atque eodem ſono efferunt nonnu
pauci in vocibus Latinis *t* ante *i*, ſequente etiam alia Vocali: Nempe *Piazza*, *Venetia*, &c. efferuntur *Piatza*, *Venetzia*, &c.

Eidem literæ *D*, vel (ſi placet) literæ *N*, ſubjungere etiam licet duas alias literas eâdem ſede, nempe in Palato formatas; *L* & *R*. Has autem literis *D* aut *N*, potiùs quàm literæ *T*, ſubjungo; propter laryngis concuſſionem & ſpiritûs ad nares emiſſionem, quæ his proferendis fiunt; quarum litera *T*, & quæ ab eâ deſcendunt omnes, ſunt incapaces.

L. Litera *L* formatur, ſi literas *D* vel *N* prolaturus *ſpiritum a latere* (ſive altero, ſive utroque) *in buccam leviter emittat*, &

er buccarum anfractus ad aperta labia, junctо etiam linguæ tremore. Eſtque jus literæ apud omnes, ni fallor, gentes idem ſonus, nempe ut Hebræorum ל, Græcorum λ.

Habent autem Cambro-britanni alium etiam ſonum huic quidem affinem, ſed fortiorem; (quem per *ll* ſcribunt, ut a literâ *l* diſtinguant;) ſpiritu nempe multò fortiùs in buccas extruſo: Unde fit ſonus ſpumoſior, & quaſi ex θλ conflatus. Apud alias gentes ſonus ille (quantum ſcio) non auditur.

Litera *R* (quæ canina dici conſuevit) formatur etiam in Palato; ſi nempe extremitas linguæ, litera, *D* vel *N* pronunciaturæ, introrſum flexa ſpiritum exiturum forti quidē & frequenti concuſſione verberet: Ex quo conflictu horridus ille ſonus auditur. Eſtque hujus literæ ſonus apud omnes idem: Nempe ut Hebræorum *Reſh*, Græcorum ῥ. Cambro-britanni huic literæ frequenter ſubjungunt *h*; eoque *Rh* reſpondet Græcorum ῥ aſpirato. Americanos ferunt, *Novangliæ* conterminos, (aut eorum ſaltem magnam partem,) literas *L* & *R* pronunciare non poſſe, ſed ipſorum loco *N* ſubſtituere; adeóque *Nobſtan* dicere pro *Lobſtar*.

Literam

Gutturales. Literam *K*, vel *C* durum, pronunciatu
Ch. si spiritus *subtiliùs erumpat*, & stricti
compressus, formatur Græcorum χ, H
bræorum *Cheth*, Arabum *Cha* (rectè p
nunciata;) & fortè *Caph* Raphatum, f
vix a Nostralibus: sonus nempe medi
inter *C* & *H*. Estque hic sonus Germa
familiaris, ut & Cambro-britannis; utri
per *ch* scribunt. Apud Anglos penitùs d
suevit; nostrum enim *ch* alio longè so
effertur, ut post dicetur.

H. Si verò *pinguiùs* exeat spiritus, & min
compressus (ob laxiorē linguæ positione
& latiorem exitum;) formatur Latinor
H, Hebræorum & Arabum *He*, Græcor
spiritus aspiratus. Estque hic sonus pleri
gentibus familiaris. Galli sæpe scribunt
sed rarò pronunciant. Non differt a so
prioris literæ, nisi quòd illic spiritus for
ori conatu & per angustiorem quasi rim
lam exeat (ideóque Aspiratio duplex di
soleat;) hic verò liberiùs & quasi p
foramen latius.

Græci, quasi non esset litera (quoniam
exiguus quidem sonus est) *Aspiration*
dixerunt & (saltem nunc dierum) in lit
rarum directâ lineâ non scribunt, sed lit
ræ vertici imponunt; verum olim in ip
literarum serie vocalibus præponebant,
consona

consonæ ϛ, ni fallor, postponebant;) atque hinc est quod apud eos H est centenarii nota; quod enim nunc ἑκατὸν scribitur, olim scribebant Ηεκατὸν. In aliis linguis nil video cur non pro consonâ habeatur; Non enim, quia ipsius sonus ab aliquibus (præsertim Gallis) inter pronunciandum aliquando omittatur, ideo litera censenda non est; illud enim & multis literis est commune, præsertim Hebræorum (aliorúmque Orientalium) literis quiescentibus & *Ain*, (ne opus sit Gallorum hac in re nimiam licentiam attingere;) Neque etiam quòd, apud Latinos Poetas, ipsius interventio, vocalium elisionem non impediebat; nam neque *M*, nec (olim) *S*, impedimento erant quominùs ejusmodi contractio fiat. Fateor tamen Latinos hac in re eousq; Græcorum æmulos fuisse, ut meritò dubium videri possit num ipsi *h* pro literâ habuisse censendi sint necne; præsertim cùm Grammaticos reclamantes videam.

Literam γ (seu *G* durum) pronunciaturo, si spiritus *arctiùs* compressus per subtiliorem quasi *rimulam* exeat; formatur sonus qui per *gh* exprimitur. Hunc sonum Anglos in vocibus *light*, lux; *night*, nox; *right*, rectum; *daughter*, filia; &c. olim protulisse sentio: at nunc dierum, Gh.

rum, quamvis ſcripturam retineant, ſo-
num tamen ferè penitùs omittunt: Bo-
reales tamen, præſertim Scoti, ferè ad-
huc retinent, ſeu potiùs ipſius loco ſo-
num *h* ſubſtituunt. Hiberni in ipſorum
gh hunc ſonum exactè exhibent, ut in
logh lacus, &c. Differt a Germanorum *ch*
ſicut ipſum *g* a *c*; directione nempe ſpi-
ritus partim ad nares, quam nec *c* nec *ch*
omnino patiuntur. Germani tamen e-
aſdem voces ferè per *ch* ſcribunt, qua
Angli per *gh*; eorum enim **nacht, recht**
liecht, techten, tochter, reſpondent noſtris
night, right, light, fight, daughter; ali áq; ſun
ſimilia non pauca. Latini, Græci, He-
bræi, & Arabes ſonum hunc non agnoſ-
cunt, niſi fortè Hebræorum *Gimel* rapha-
tum ſic efferri poſſit. Perſæ eo ſono ſuum
Ghaf pronunciant, quod tribus ſuperne
punctis ab Arabum *Kef* diſtinguitur.

Y Si verò *liberiùs* & quaſi *per latius foramen* exeat ſpiritus; formatur Anglorum *y* conſona, Germanorum *J conſona*, Arabum *Ye*; quo ſono etiam Hebræorum *Jod* multi pronunciandum contendunt. Sono nempe vocalis *i* exilis raptiſſimè pronunciatæ admodum affinis eſt. Ideóq; Diphthongi (ut vocantur) *ai*, *ei*, *oi*, vel *ay*, *ey*, *oy*, ferè promiſcuè ſcribuntur per

i &

& *y*: apud Anglos præſertim & Gallos. Eſt autem ſonus ille, qui pro vocali ſubjunctivâ cenſetur, reverâ Conſona; eodem nempe prorſus modo ſonabitur litera *y* in *ſaying*, *praying*, &c. ſive ad priorem ſyllabam (ubi pro vocali habebitur) ſive ad poſteriorem (ubi habebitur pro Conſonâ) referatur; nempe ſive ſit *ſay-ing*, *pray-ing*, ſive *ſa-ying*, *pra-ying*. Parem ſcilicet affinitatem agnoſcimus inter *oo* (ſeu *u* pingue) & *w*, quæ eſt inter *u* exile & *y*. De utriſque videatur acutiſſimus *Gatakerus* in tractatu ſuprà citato.

Sed & alibi etiam *y* pro *i* non rarò ponitur, ubi ſcilicet *i* vocalis eſt, (præſertim in dictionum fine:) quo caſu non modo antiquiores Anglo-ſaxones, ſed & per multa ſecula qui ipſis ſucceſſerunt Angli, literam *y*, quoties pro vocali *i* poneretur, puncto ſupernè poſito ſemper notabant, hoc modo *ẏ*.

Affinitatem autem maximam eſſe hujus literæ cum *g* & *gh*, inde manifeſtum eſt, quòd ea quæ nunc per *gh* ſcribimus *light*, *might*, *thought*, &c. in manuſcriptis libris ſæpiſſimè per *y* conſonam ſcripta legimus, eodem nempe charactere quo *yet*, *yonder*, &c. Triplicem nempe habuerunt figuram; unam ȝ pro qua nunc ſcribitur *th*,

ut ſuprà dictum eſt ; alteram ꝑ quæ loco i vocalis ſolebat pingi, & a priori non niſi puncto ſuprà poſito diſtinguebatur ; & tertiam ȝ quam pro *y* conſonâ perpetuò ſcribebant, quæ etiam in illis vocibus (ut dictum eſt) reperitur quæ nunc per *gh* ſcribuntur : Hunc autem characterem, prout tunc pingi ſolebat, neſcienter forſan poſteriores librarii, ipſius loco characterem literæ *z* fœdiſſimo errore ſubſtituerunt ; unde monſtra illa vocabulorum *thouzt*, *ſouzt*, &c. pro *thought*, *ſought*, &c. ſeu potiùs pro *thouyt*, *ſouyt*, &c. (prout tunc nempe per *y* conſonam ſcribi ſolebant) in impreſſis Chauceri aliorúmque veterum poetarum libris conſpiciuntur. Longè meliùs doctiſſimus *Wheelocus* (linguarum Arabicæ & Saxonicæ apud Cantabrigienſes Profeſſor) ejuſmodi voces per *h* ſcribit, in Venerabilis *Bedæ Hiſtoriâ Eccleſiaſticâ*, aliiſque ſcriptis, Saxonicè per illum editis : ubi [cnihte, mighte, ꝑurch, &c.] paſſim occurrunt quæ nunc *knight*, *might*, *through*, &c. ſcribuntur. Addo etiam, ꝑa ipſa vocabula non pauca quæ nunc apud nos per *y* ſcribuntur, a Saxonibus olim (atque etiamnum ut plurimum a Germanis) per *g* ſcripta reperiuntur, noſtra enim *ſlay*, occîdo ; *ſayl*, ve-

lum;

lum ; *ſay*, inquam ; *day* dies ; *rain* pluvia; aliaque innumera, partim apud Anglo-Saxones, partim a Germanis dicuntur *ſchlagen*, *ſegel*, *ſegen*, *ſag*, *tag*, *regen*, &c. Et contra, multa quæ nunc per *g* ſcribuntur, fuerunt olim per *y* ſcripta ; ut *agayn*, iterum ; *agaynſt*, contra ; *given*, datum, &c. olim *ayen*, *ayenſt*, *yeoven*, &c.

Atque ita literum ſonus ſimplices, quos ſcio, omnes enumeravi, eorumque formaturam tradidi, eóſque in ſuas familias ſeu claſſes diſtribui. Quos omnes uno aſpectu ſic intueri licet.

Literarum omnium Synopsis.

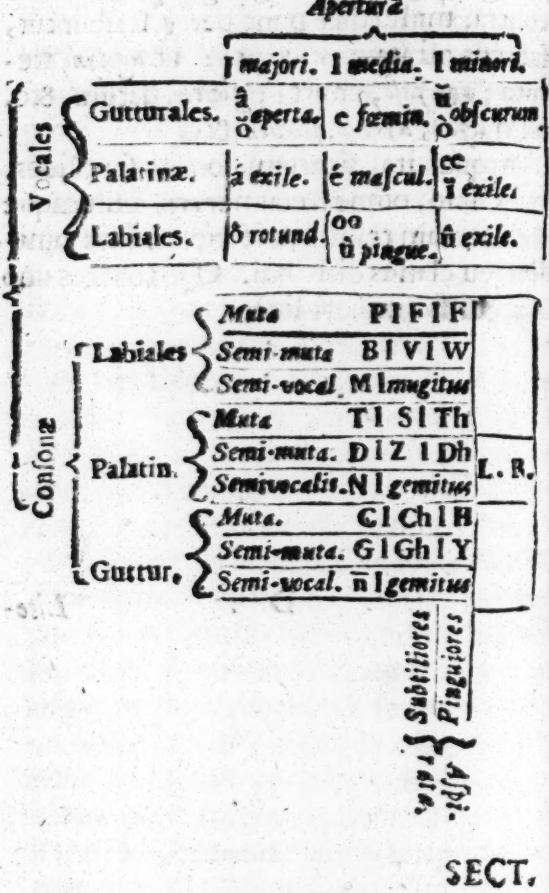

SECT.

SECT. IV.

De Sonis Compoſitis.

RElíqui ſoni omnes ſunt planè Compoſiti; quamvis eorum nonnulli pro ſimplicibus vulgò habeantur. *Literæ Compoſitæ*

Diphthongi, quæ vocantur, *ai, ei, oi, au, eu, ou*, vel *ay, ey, oy, aw, ew, ow*, rectè pronunciatæ componuntur ex Vocalibus Præpoſitivis, & Conſonantibus *y* & *w*, quæ tamen pro Vocalibus Subjunctivis vulgò habentur. Nempe in *ai, au*, vel *ay, aw*, præponitur *á* exile; in *ei* vel *ey*, *e* fœmininum: in *eu* vel *ew*, *ê* maſculinum: in *oi, ou*, vel *oy, ow*, præponitur aliquando *ŏ* apertum, (ut in Anglorum *bóy*, puer; *tóy*, nuga; *ſóul*, anima; *bówl*, poculum;) aliquando *ò* obſcurum, (ut in Anglorum *bòil*, coquo; *tòil*, labor; *òil*, oleum; *bòul*, globus; *owl*, bubo; &c. quanquam non negem etiam horum nonnulla a quibuſdam per *o* apertum pronunciari.) Has autem diphthongos in variis linguis varias ſortiri a genuino ſono deflectiones non ignoro; de quibus nunc agendum non eſt: poterunt autem illi omnes inter ſonos a nobis traditos (ab iis quorum id ay, ey, oy, aw, ew, ow,

intereſt in ſingulis linguis) reperiri, adeóque ad ſuos locos referri.

î Anglorum *î* longum ſeu pingue, eſt planè ſonus compoſitus ex *e* fœminino & *y* conſonâ; eſtque idem omnino ſonus cum Græcorum *ει*.

j Coſona. dy Anglorum *j* conſona, vel *g* molle, vel etiam *dg*; componitur ex conſonis *dy*. Nam eorum *jar*, diſcordia; *joy*, gaudium; *gentle*, generoſus; *lodging*, habitatio, ſeu locus commorandi, &c. ſonant *dyar*, *dyoy*, *dyentl*, *lódying*, &c. Atque eodem ſono effertur Arabum *Gjim*; quæ litera quamvis ab Hebræorum *Ghimel* deſcendat, non tamen ipſius ſonum retinet.

zy. Gallorum *j* conſona, vel *g* molle, componitur ex conſonis *zy*. Nam eorum *je* ego, *age* ætas; &c. ſunt *zye*, *a-zye*, &c. Hunc ſonum Perſæ per ſuum *zye* ſcribunt; quod tribus ſupernè punctis ab Arabum *ze* dignoſcitur.

At Germanorum *j* conſona, eſt ſonus planè ſimplex; idem nempe cum Anglorum *y*; ut ſupra dictum eſt.

ſh, ch, ſch. ſy. Anglorum *ſh*, Gallorum *ch*, Germanorum *ſch*, Hebræorum & Arabum *ſhin*, ſonant *ſy*. Nam Gallorum *chambre* camera, Anglorum *ſhame* & Germanorum *ſcham*, pudor ſonant *ſyambrè*, *ſyame*, *ſyam*

Ca-

Cambro-britanni hunc ſonum per *ſi* ſcribunt, cum notâ productionis in vocali ſequente: ideóque apud illos *Siôn* (Johannes) eſt vox monoſyllaba; at *Sîon* (Sionis mons) eſt vox diſſyllaba.

Anglorum *ch* vel *tch*, ſonat *ty*. Nam *rchard*, hortus; *riches*, divitiæ, &c. ſonant *rtyard*, *rityes*, &c. Hoc ſono Itali ſuum *c* efferunt ante vocales *e* & *i*. Perſæ huic ſono exprimendo, præter Arabum alphabetum, aſſumunt ſuum *che*, quod tribus infernè punctis ab Arabum *Gjim* diſtinguunt. Si voci Anglicanæ *jew* taxus, ſigillatim præponantur *d*, *t*, *ſ*, *z*, fiunt *djew*, *tjew*, *ſjew*, *zjew*, hoc eſt Anglorum *Jew* Judæus, *chew* maſtico, *ſhew* oſtendo, & Gallorum *jeu* luſus. Qui ſyllabis *janjer*, præpoſuerit *ſ*, *z*, formabit Gallorum *changer*, hoc eſt *ſjanzjar*; at ſi præpoſuerit *t*, *d*, formabit Anglorum *changer*, hoc eſt *tjandjer*. ty.

Latinorum (& aliarum ferè gentium) X, & Græcorum ξ, componuntur ex *cſ*, *κσ*. Hanc literam Hebræi, aliíque orientales, non agnoſcunt, ſed ipſius loco literas ſimplices ſcribunt ex quibus componitur: Quod etiam non rarò faciunt Germani; eorum nempe *ochs* bos, *wachs* cera, X

ſechs ſex, *ſechſt* ſextus, &c. ſunt Anglis *ox*, *wax*, *ſix*, *ſixt*. Cambro-britanni hunc ſonum, per *cſ*, ſemper ſcribunt.

K Latinorum *K* olim pro *Ca* ponebatur: ſcribebant enim promiſcuè *Calendæ* & *klendæ*. Nunc apud pleraſque gentes eundem planè ſonum ſimplicem obtinet quem Græcorum *κ* (unde defluxit,) aut Latinorum *C*, eſſétque litera planè ſuperflua ſi *C* genuinum ſuum ſonum ſemper retineret; ideóq; Cambro-britanni (quibus literæ *c* ſonus ubique conſtans eſt) literam *k* non habent; ut nec alii aliqui.

Latinorum *Q* olim pro *Cu*, vel potiùs *Cw*, ſcriptum fuiſſe rectè contendit *Gatakerus*: At nunc dierum (ubi ſubjungitur litera *u*) planè idem ſonat ac *C* vel *K*, eſtque litera ſuperflua. Cambro-britanni hanc literam non agnoſcunt; ſed pro *qu* ſemper ponunt *cw* vel *chw*.

Wh. Anglorum *wh* pronunciatur omnino ut *hw*. Idem nempe ſonant Anglorum *whit* & Gallorum *huict*, ſed ſenſu longè dive ſo. Anglo-ſaxones olim literam *h* priori loco poſuerunt; (quî autem factum

tum sit ut Angli postponant, planè nescio:) sic pro eorum [hpæt, hpilc,] dicunt Angli *what*, *which*; at Scoti etiam *quhat*, *quilk*.

Est autem observatu non indignum, consonas *y* & *w* (licèt non attendentibus, & inobservatas,) plerumque inter pronunciandum subjungi consonis affinibus ante affines vocales. Nempe *y* subjungitur sæpe Gutturalibus consonis, *c*, *g*, sequente vocali palatinâ: sonantur enim *can* possum, *get* acquiro, *begin* incipio, &c. acsi scriberentur *cyan*, *gyet*, *begyin*: vix enim transire potest lingua ab his gutturalibus consonis ad vocales palatinas formandas, quin, etiamsi nolit, pronunciabit *y*: At ante alias vocales non item; ut in *câll* voco, *gâll* fel, *go* eo, *gun* bombarda, *goose* anser, *come* venio, &c. *W* subjungitur nonnunquam consonis labialibus *p*, *b*, præsertim aut *o* apertum, ut in *pot* olla, *boy* puer, *boile* coquo, &c. quæ sonantur acsi scripta essent *pwot*, *bwoy*, *bwoile*, &c. sed neque semper, neque ab omnibus sic efferuntur.

Latinorum *æ*, *œ*; Anglorum *ea*, *oa*, *æ*, *œ*, *ea*, *ee*, *oo*, & quandoque *ei*, *ie*, *ou*, *au*, item *oa*, *ee*, *oo*, *th*, *ph*; (quibus similes apud alias gentes

gentes reperiuntur;) quanquam duplicibus characteribus ſcribantur, ſunt tamen (ſaltem prout nunc dierum pronunciari ſolent) ſoni ſimplices: prout ſuis in locis ſupra oſtendimus.

Atque hactenus ſonos literarum omnes, qui ubique ferè gentium occurrunt, tam ſimplices quàm compoſitos, quantum mihi ſufficere videtur, expoſui: & vix quidem ullos audiri credo quin poſſint ad explicatorum aliquos reduci.

Notandum tamen eſt, apud varias gentes nonnihil diverſitatis inter pronunciandum reperiri, quæ non tam ſingularum literarum, quam totius potiùs loquelæ communis eſt affectio. Angli nempe totam pronunciationem quaſi promovent, verſus anteriorem oris partem, & faucibus apertioribus loquuntur; unde & ſoni fiunt diſtinctiores. Germani potiùs retrahunt verſus poſteriorem oris partem & gutturis imum; unde fortiùs & magis ſtrenuè pronunciant. Galli propiùs ad palatum omnia formant, & faucibus minùs dilatatis; unde pronunciatio evadit minùs diſtincta, & quaſi admiſto murmure confuſa. Item; Itali, & præſertim Hiſpani productiori tenore

loquun-

quuntur; Galli magis properanter; Angli tenore medio, Aliáque hujuſmodi etiam apud alias Gentes diſcrimina, cuilibet, prout ſe res offert, obſervanda, relinquo.

Grammatica

GRAMMATICA
Linguæ Anglicanæ.

CAP. I.

De linguæ Anglicanæ pronunciatione.

SECT. I.
De Literis in genere, & primo de Conſonantibus.

SErmonis Anglicani rudimenta traditurus, a *Literis*, earúmque apud nos pronunciatione, exordium ſumendum eſſe duco. Ideoque ex generali qui præceſſit *De loquelâ* tractatu quædam ſeligenda ſunt, aliáque quæ ad hanc linguam peculiarim ſpectant adjungenda.

Sunt apud nos literarum characteres hi qui ſequuntur.

a. b. c. d. e. f. g. h. i, j. k, l, m. n. o. p. q. r. ſ, s. t. u, v, w. x. y. z.

Conſona-

Conſonarum pleræque nihil difficult
tis habent quo minùs a quibuſvis pr
nuncientur, cùm eundem habeant ap
nos ſonum, quem & alibi ferè ubique ge
tium obtinent: præſertim *b*, *d*, *f*, *h*, *k*, *l*, *m*,
p, *q*, *r*, *z*. De Paucis tamen quædam ſu
monenda.

C *C* ante vocales *e*, *i*, *y*, (aut etiam Ap
ſtrophum abſentis *e* non rarò indicen
ubique molliùs ſonatur; ut litera *ſ*, g
nuino ſono prolata: alibi ſemper duriùs,
ſuo ſono, nempe ut Græcorum *κ*.

Galli *c* molliùs quandoq; per ç ſcribunt, qu
characterem etiam apud nos non incommo
adhiberi poſſe ſentio: eò tamen minor eſt n
characteris neceſſitas, quia regula tradita null
(quam ſcio) patitur exceptionem; quoties
nim *c* durum ſonandum occurreret ante voca
e, *i*, *y*, perpetuò vel adjungitur vel ſubſtitui
k; ut, in *ſkin* pellis, *ſkil* ſcientia, *keep* ſervo, *li*
like, *publick*, publicus, &c. (nam *publique* &c.
portiùs ſcriptio Gallica quàm Anglicana; Ga
verò ideo ſubſtituunt *qu* quia literam *k* non h
bent.) Si verò *c* alibi for an molliùs ſonare v
lent, (pura in fine ſyllabæ, vel ante conſona
aut vocales *a*, *o*, *u*,) adjungunt *e* mutum, quo
nus mollior indicetur: ut *chance* caſus, *advan*
ment promotio, *forceable* (*forcible*) vio
tus, &c.

S *S* acuto & ſtridulo ſono effertur
genuinum ſuum ſonum obtinet: At
diction

dictionem claudit, ferè semper; &, ubi media inter duas vocales aut diphthongos occurrit, non rarò, obscuriùs seu molliùs effertur ut *z*.

Hanc ego literam, quoties molliùs efferenda est, breviori semper charactere scribi vellem, ut *his* suus, *advise* consulo; alibi semper longiori, ut *hisse* sibilo, *advise* consilium.

Quatuor monosyllaba (nec enim plura memini) *s* finale durum habent; *yes* ita (affirmandi particula,) *this* hoc, *thus* sic, *us* nos. Nam qui scribunt *needles*, *coynes*, *lightnes*, &c. pro *needlesse* non necessarium, *coynesse* delicatia, *lightnesse* levitas, &c. vel saltem pro *needles*, *coynes*, *lightnes*, omnino errant; ex dissyllabis enim faciunt monosyllaba, sunt enim *needles* acus, *coynes* monetæ, *lightnes* (vel *lightneth*) fulgurat, monosyllaba per *e* mutum. At qui scribunt *greenes*, *fines*, &c. pro *greennesse* viriditas, *fineness* accuratio, &c. adhuc errorem duplicant.

T anti *i*, sequente aliâ vocali, sonatur ut *s* stridulum: Alibi suum sonum retinet. T

Illud potissimùm in vocibus quæ a Latinis descendunt, non tamen in solis illis, conspicitur. Sic *nation* natio, *potion* potio, *meditation* meditatio, *exspatiate* exspatior, &c. sonantur *nasion*, *posion*, *meditasion*, *expasiate*, &c. At in *question* quæstio, *mixtion* mixtio, *combustion* combustio, *fustian* gossypium, & sicubi aliàs *t* sequantur literas *s* vel *x*, genuinum suum sonum obtinet.

X *X*, ſonatur ut *cſ*, vel ξ Græcorum.

Quâ de re Gallos præſertim monendos vellem, qui ſolent ſonum *c* ſupprimere. Sed & Hiſpani molliùs quam par eſt eam literam efferunt.

W *W* ſonatur, ut *u* in vocibus Latinis *quando*, *lingua*, *ſuadeo*, aliiſque poſt *q*, *g*, *ſ*.

Hanc literam nos pro conſonâ ſemper reputamus; ſono tamen non multum differt a Germanorum vocali *û* pingui, raptiſſimè pronunciata. Præcedit, apud nos, non modo quaſvis vocales, (ſi ſaltem *u* excipias) ſed & conſonam *r*; Subjungitur conſonis *ſ* & *th*: ut *want* careo, *went* ibam, *winter* hyems, *wont* ſolebam, *wrath* ira, *wrîte* ſcribo, *wry* curvatus, *ſwim* no, *perſwade* ſuadeo, *thwart* perverſus; (at poſt *g* & *q* potiùs ſubſtituitur *u*, ut *acquaint* aſſuefco, *anguiſh* dolor acris, &c.) Sequitur etiam vocales *a*, *e*, *o*, cum quibus quaſi in diphthongum coaleſcit, eodem prorſus modo quo *u*, ut *ſow* ſus, *ſów* ſero, *ſaw* vidi, *few* pauci, &c. Præcedit etiam literam *h*, ſed revera poſt illam ſonatur; *when* quando, *what* quid, &c. ſonatur *hwen*, *hwat*, &c.

Y *Y* conſona, apud nos, ſonatur ut Germanorum *j* conſona; ſono nempe quam proximè accedente ad ſonum vocalis *i* raptiſſimè prolatæ.

Arabes *y* per ſuum *ye*, ſicut & *w* per ſuum *waw*, exprimunt. Præcedit ſolas vocales, præſertim *a*, *e*, *o*; caſu; ſequitur & cum illis quaſi diphthongeſcit, eodem modo & ſono quo *i*: idem nempe ſonant

ſonant *ay*, *ey*, *oy*, ac *ai*, *ei*, *oi*; ſed in fine dictionis frequentiùs per *y* ſcribuntur, in mediò ſæpiùs per *i*.

Sed & *y* nonnunquam vices ſuſtinet vocalis *i*; præſertim in dictionum fine. Nam promiſcuè ſcribimus *mercy* miſericordia, *pity* commiſeratio, &c. ac *mercie*, *pitie*, &c. In medio dictionis rariùs pro *i* occurrit niſi in vocibus quæ à Græcis deſcendunt per *y* ſcriptis. Quoties autem pro vocali cenſenda eſt hæc litera, ſupernè puncto notari vellem, hoc modo *ẏ*, ut a conſonâ *y* diſtinguatur; quod olim ſemper factum fuiſſe video.

V conſona effertur apud nos eodem ſono quo apud Gallos, Hiſpanos, Italos, aliòſque; ſono nempe ad literam *f* proximè accedente. V.

Differunt enim *F* & *V*, eodem modo quo *P* & *B*. Scribitur nunc dierum ferè ſemper hoc charactere *v*, ut ab *u* vocali diſtinguatur. Præcedit apud nos ſolas vocales, & quidem omnes; non autem conſonam *r* ut apud Gallos, nec *l* ut apud Belgas: ſequitur non modo vocales ſed & conſonas *l*, *r*, in ejuſdem ſyllabæ parte poſteriori, ſed ſequente *e* muto, aut ipſius vice apoſtrophô, (e vocalis cenſeatur,) ut *vain* vanus, *vertue* virtus, *vîce* vitium, *vóice* vox, *vulgar* vulgaris, *have* habeo, *leave* linquo, *live* vivo, *love* amo, *carve* culpo, *calves* vituli, &c.

J conſona duriùs apud nos ſonatur quam apud pleroſque alios; nempe ut *dy*. J.

Productiori charactere nunc dierum pingui ſolet, hoc modo, *j*; ut diſtinguatur ab *i* vocali. Syllabam ſemper inchoat, & ſolis vocalibus immediatè præponitur: Nam ſiquando ſonus ille in ſyllabarum fine ſonandus occurrit, per *g* mole, aut etiam *dg* exprimitur, ſequente tamen *e* muto ut mollior ſonus literæ *g* innuatur; ut *age* ætas, *rage* furor, *knowledge* ſcientia, &c.

G. *G* genuino ſono prolatum ſonat ut Græcorum *γ*: Sed ante vocales *e*, *i*, *y*, (aut apoſtrophum abſentis *e* indicem) plerumque, nec ſemper tamen, mollius effertur, eodem nempe ſono quo *j* conſona.

Quoties autem molliori ſono proferendum ſit, optarem ego ut puncto ſupra poſito ſemper notetur hoc modo *ġ*, quo à *g* duro diſtinguatur: quod exteris linguam noſtram addiſcentibus maximo eſſet adjumento. In vocibus *give* dono, *forgive* condono, *get* acquiro, *forget* obliviſcor, *beget* gigno, *geld* caſtro, *begin* incipio, *together* ſimul, eorúmque derivatis, genuinum ſonum retinet. Item in *anger* ira, *hunger* fames, *linger* moras necto, *eager* acris, *vineger* acetum, *ſwagger* Thraſonicè glorior, *ſtagger* ebriorum more vacillo, *dagger* ſica, & ſiqua ſint alia quæ per *gger* ſcribuntur. Item in derivatis a *long* longus, *ſtrong* fortis, *big* magnus, *beg* mendico, *ſing* cano, *bring* affero, aliiſque quorum primitiva in *g* duro terminantur. In quibuſdam ſubjungitur *u* vel *h* (ſicut apud Gallos) ut ſonus fortior literæ *g* innuatur, ut *guiſt* donum, *guide* ductor, *guile* dolus, *guilt* reatus, *guild* deauro, *leaguer* caſtra,

ngue lingua, *gueſt* hoſpes, *gheſſe* conjecturam fa-
o, *Gboſt* ſpiritus, *Guilbert*, *Guifford*, (propriis no-
inibus,) aliiſque forſan aliquot, in quibus *u*
hil ſonat, ut neque in *buy* emo, *build* ædifico.

SECT. II.
De Vocalibus.

VOcalium Characteres ſunt *a*, *e*, *i*, *o*, *u*; & *y* pro *i*. Quæ plerumque cùm ſyl-
bam claudunt, producuntur; ſecus autem
plurimum corripiuntur.

A plerumque pronunciatur ſono magis **A.**
ili quam apud alias pleraſque gentes:
dem ferè modo quo Gallorum *e* ſe-
ente *n* in voce *entendement*, ſed paulò
utiùs & clariùs.

Non autem ut Germanorum *â* pingue; quem
um nos plerumque exprimere ſolemus per
vel *aw*, ſi producatur; aut per *o* breve ſi cor-
iatur.

Pauca tamen ſunt in quibus *a* ſono illo pingui
erri ſolet, nempe cùm in fine dictionis *a* præ-
dit geminum *l*; ut *âll* omnes, *tâll* procerus,
ll aula, *câll* voco, *wâll* murus, *bâll* pila, *fâll* ca-
,&c. cum eorum Derivatis & Compoſitis, ut
though quamvis, *âllways* ſemper, *âllmoſt* fere,
neſſe proceritas, *câlling* vocatio, *wâll-flower*
rietaria, &c. Quo caſu ſuaderem ego ut ac-

centu circumflexo ſupernè notetur, ut pinguio
ille ſonus innotatur. At *walk* ambulo, *talk* colle
quor, &c. rectiùs per *a* Anglicum efferuntur; qu
ramen negligentiùs loquentibus ſonantur *wau'*
tau'k, &c. quo ſono Gallos imitamur qui pro
non rarò ſubſtituunt *au*.

E *E* profertur ſono acuto claróque,
Gallorum *é* maſculinum.

Vix unquam profertur ſono obſcuro ut Gall
rum *e* fœmininum, niſi fortè cum *e* breve pr
cedit literam *r*, ut in *vertue* virtus, *ſtranger* e
traneus, &c. ubi non tam requiritur ſonus
quàm ægrè evitatur; difficiliùs enim tranſit li
gua ab *é* maſculino ad *r*.

E *mutum.* At *E*, quotieſcunque in fine dictio
ſimplex occurrit, omnino mutum eſt n
quicquam (nunc dierum) ſonat: Ut
make facio, *have* habeo, &c.

Præterquam in Articulo demonſtrativo *th*
quod per *e* ſimplex ſcribitur (ut diſtinguatur
Pronomine *thee* te) & Nominibus aliquot Pr
priis, aliunde deductis, ut *Phœbe*, *Penelope*, &
Vix enim aliàs ullibi pronunciatur *e* ſimplex
dictionum fine. Nam *he* ille, *ſhe* illa, *be* eſſe,
nos, *me* me, & ſiqua ſunt ſimilia, rectiùs ſcribu
tur (prout etiam pronunciantur) per *ee* gem
num, *hee*, *ſhee*, *bee*, *mee*. Quoties autem v
aliqua terminanda occurrit ejuſmodi ſono;
ſubjungitur aliud *e* mutum, ut in *Phariſee* Ph
riſæus; vel ſubjungitur *a*, ut in *ſea* mare, *ſtea*
le

ex, *plea* argumentatio judicialis, *pea* pisum, *y ea* a (affirmativa particula,) nec, quòd sciam, in luribus; vel denique subjungitur *y*, ut in *Mar-alley*, *Winchelsey*, *Langley*, *Hendley*, & paucis for-n aliis nominibus propriis.

Originem verò hujus *e* muti, nequis miretur nde devenerit, hanc esse judico. Nempe, quòd tiquitùs pronunciatum fuerit, sed obscuro so-o, sicut Gallorum *e* fœmininum: Adeóque vo-s *take* accipio, *one* unus, *wîne* vinum, &c. quæ nc sunt monosyllabæ, fuerint olim dissyllabæ, *-ke*, *o-ne*, *wî-ne*, &c. ideóque etiam vocalis pri-syllabam terminaverit, fuerítque propterea nga. Sonus autem ilie obscurus, finalis *e*, sen-n evanuit, usque adeo ut tandem prorsus ne-geretur (quod & de Gallorum *e* fœminino sæ-ssimè accidit, quod ipsi multoties celeriter lo-endo prorsus omittunt quamvis eorum Gram-tici nondum id jubeant) retentâ tamen præ-dentis vocalis quantitate, reliquîsque omnibus eris eodem prorsus modò pronunciatis ac si am ipsum *e* pronunciandum esset. Atque hoc magis patet, quia ejusmodi *e* mutum antiqui-videmus perpetuò annecti vocabulis pluri-s, ubi jam plerumque omittitur, ut *darke* ob-rus, *marke* noto, *selfe* propria persona, *leafe* fo-m, *waite* ekspecto, aliisque innumeris, in qui-s nulla patet vel probabilis conjectura cur an-cteretur, nisi quod pronunciarentur *dar-ke*, *r ke*, *sel-fe*, *lea fe*, *wai-te*, &c. Nam ad pro-cendam syllabam (qui præcipuus nunc est ipsi-e usus) omnino inutile est: vel enim syllaba n producitur, vel diphthongo illud satis in-itur. Quid quod & in vocibus *have* habeo, *ve* peto, *dove* columba, &c. consona *v* conspi-ur ante *e* finale mutum, quæ tamen nusquam

Ipsius origo.

invenitur syllabam claudere. Item in vocib
force vis, *space* spatium, *strange* extraneus, *r*
iracundia, aliisque multis, ante finale mut
reperiuntur *c* & *g*, molliori sono prolatæ; nu
verò vel conjectura suppetit cur naturalem fu
sonum exuerent nisi propter sonum sequenti
Præsertim cùm hujusmodi vocum magna co
ad nos a Gallis devenerint, apud quos etiam nu
manet non modo eadem scriptura, sed & prol
tio *e* finalis fœminini: Quamvis & apud eos pa
ciùs nunc dierum, quam olim prolatum videa
& quidem a celeriter loquentibus sæpissimè su
primitur, (licèt eorum Grammaticæ nondum d
ceant supprimendum;) eáq; prolatio, quæ qu
tidie parcior evadit, brevi fortasse tam apud ill
quam apud nos penitùs evanitura est. Certiss
mum autem hujus rei indicium est ex antiqu
Poetis petendum; apud quos reperitur illud
promiscuè vel constituere vel non constitue
novam Syllabam, prout ratio carminis postul
verit; (quod & de Gallorum *e* fœminino al
quatenus verum est, quod, etiam, non suaden
Grammaticâ, poëseos ratione sæpe abjicitur:
Unde colligitur, ipsum sonari quidem, quia qua
doque, sed debiliùs, quia non semper, syllaba
constituat; Nempe ut fit nunc dierum in *heav*
cœlum, *ever* semper &c. quæ promiscuè vel p
monosyllabis vel pro dissyllabis apud Poetas o
currunt, ultimo scilicet *e* vel prolato vel qu
per Syncopen extrito prout carminis ratio po
stulaverit.

Ejus usus. Quanquam verò nunc dierum non sonetur i
lud *e* mutum, non tamen prorsus otiosum es
Nam præterquam quod indicio est voces ill
pluribus olim syllabis, quam nunc, fuisse pronu
ciatas, his tribus saltē usibus adhuc inservit. 1 U
pra

præcedentis vocalis quantitas conserveturr, quæ si producta olim fuerit, (vel nunc futura esset, si pronunciaretur *e* finale,) manet etiamnum productum quamvis illud *e* nunc sit mutum: Ita vocabula *bat* vespertilio, *mat* teges, *hat* pileus, *fil* impleo, *mil* mola, *wil* voluntas, &c. corripiuntur; at *bate* contentio, *mate* sodalis, *hate* odi, *file* lima, *mîle* milliare, *wîle* stratagema, &c. producuntur; utraque tamen monosyllaba. 2. Ut literarum *c. g*, & *th*, sonus mollior innuatur, quæ secùs fortiùs pronunciandæ forent: ut *hûge* grande, *breathe* spiro, *seeth* coquo, *wreathe* torqueo, *since* postquam, &c. quæ si *e* deesset fortius essent pronuncianda, ut *hug* amplector, *breath* spiritus, *see'th* videt, &c. 3. Ut *v* consona post vocalem, distinguatur ab *u* vocali, ut in *have* habeo, *crave* precor, *save* conservo, &c. ne putentur ut *hau*, *crau*, *sau*, pronuncianda: cùm autem nunc dierum *v* consona ab *u* vocali distincto charactere scribatur, fieri potest ut *e* mutum hoc in casu posthac aliquando omittatur.

Quando autem nulla prædictarum rationum urget continuationem ipsius *e*, ab accuratioribus typographis nunc dierum omittitur: nisi quòd post *l*, alii consonæ subjunctum, a plerisque adhuc retineatur, ut in *candle* candela, *handle* tracto, *tittle* punctulum, *fiddle* fidicula, *wrangle* litigo, *possible* possibilis, *legible* legibilis, &c. in quibus nulli nunc inservit usui, adeóque non incommodè omitti poterit: At in *idle* otiosus, *trifle* nuga, *title* titulus, *fable* fabula, *table* tabula, *able* potis, *nôble* nobilis, &c. potius retinendum videtur, ut præcedentis vocalis productionem noret; Verùm *chîld* puer, *wîld* sylvestris, immansuetus, *mîld* mitis, & similia, rectiùs sine finali *e* scribuntur; quamvis enim producatur vocalis ſ, non

Quando redundat.

potest

potest tamen illud ex apposito e finali satis insinuari; si enim illud e non modò apponeretur, sed & pronunciaretur, non tamen i sed l clauderet priorem syllabam, acsi scriberentur *chîl-de*, *wîl-de*, *mîl-de*, quare & i nihilominùs pro vocali brevi reputanda videretur, utpote quæ syllabam non terminet; non autem *chî-lde*, *mî-lde*, *wî-lde*, cum *ld* nunquam inchoent syllabam: Atque idem dicendum est de *mînd* mens, *fînd* invenio, *bînd* ligo, &c. Verùm in voce *Christ* (quæ apud nos producto sono proferri solet) productio vocalis ex apposito e satis innui poterit, acsi scripta supponatur *Chrî-ste*; nam & ejusmodi divisionem patitur analogia linguæ Anglicanæ, & in Χει-στὸς, unde descendit, ejusmodi agnoscitur syllabarum divisio; sed hîc mos aliter obtinuit, ut *Christ* scribatur, & quidem ipsius derivata, *Christian*, &c. pronunciantur per i exile seu breve.

Quando manet in medio.

Vocabula per *e* mutum terminata, quamvis deinceps (sive in derivatis, sive in compositis) incrementum finale adsciscant, retinent tamen, si opus est, suum *e* mutum, quod eodem nunc munere quo priùs fungitur.

Vix autem uspiam in medio dictionis reperitur e mutum quod non originaliter fuerat finale. Sic *mîles* milliaria, *wîles* stratagemata, *graves* sepulchra, *lîves* vitæ, *defîles* polluit, *beleeves* credit, *rarely* rarè, *fînely* accuratè, *chargeable* sumptuosus, *changeable* mutabilis, *unchangeablenesse* immutabilitas, *likenesse* similitudo, *enducement* argumentum, *enforcement* coactio, *commencement* principium,

rincipium, comitia, *advancement* promotio, *improvement* melioratio, *candle-ſtick* candelabrum iáque innumera, retinent *e* mutum; quia in *file*, *wile*, *grave*, *life*, *deſile*, *beleeve*, *rare*, *fine*, *large*, *change*, *unchangeable*, *like*, *enduce*, *enforce*, *mmence*, *advance*, *improve*, *candle*, &c. ejuſmodi mutum eiſdem rationibus adſcriptum fuerat uæ adhuc manent; ideo tamen in illis non ſonatur, quia nec in his, utrobique tamen non dubito fuiſſe aliquando pronunciatum non minùs nàm in voce *Commandement* mandatum, ubi adhuc pronunciari ſolet.

Siquando tamen voces per *e* mutum terminatæ *Quando fit ſonorum.* juſmodi augmentum finale aſſumant, ut accidentalis literarum illigabilium neceſſitas poſtulaverit interventũ vocalis, illud *e* quod priùs mutum erat nunc ſonabitur, vel (ſiquis ita loqui malit) *e* ſonans ipſius loco interſeretur. Atque hoc præſertim accidit in formando Nominum numero plurali, Adjectivis poſſeſſivis, & in tertiis perſonis Verborum; Ut in *Churches* Eccleſiæ, *houſes* domicilia, *priſes* pretia, *boxes* pyxides, *vices* vitia, *rages* furit, *chooſes* eligit, &c. Ubi non tam analogia flexionis, quàm concurſus literarum illigabilium, ſonum illum poſtulat: (Non poteſt enim ſonus finalis *s*, immediatè ſequi conſonas *ſ*, *z*, *x*, *ſh*, vel etiam *c*, *g*, *ch*, molliùs prolatas:) Nam, ubi hæc neceſſitas non poſtulat, *e* vel non apparet, vel ſaltem non ſonatur, ut in *hands* manus, *lands* terræ, *miles* milliaria, *tends* tendit, *makes* facit, &c. At in *tendeth*, *maketh*, &c. ſonatur *e*, non quod erat mutum, ſed quod eſt terminationis *eth*.

Quando terminatio, poſt *e* mutũ aſſumpta, a Vo- *Quando elidit-* cali incipit, illud *e* plerumque proſus evaneſcit, & conſona præcedens in eandem ſyllabã cum ſequente terminatione coaleſcit. Idcóq; meliùs ſcribuntur *ha-ving* habens, *gi-ving* dans, *lo-veth* amat, *dan-ceth*

din-eth saltat, &c. quàm *having*, *giving*, *love-eth*, *dance-eth*, &c. Pertinent enim consonæ finales non propriè ad syllabam præcedentem quamvis propter defectum propriæ vocalis ad illam necessariò relegatæ fuerunt, (ut cùm Græci μὲτ vel μετ', per Apocopen, vel Apostrophum pro μετὰ scribitur;) deoque, adveniente vocali novâ, cum illâ potiùs coalescit: Quod etiam apud Hebræos (quos hac in re imitatur) perpetuò fit: ut in voce טוֹב *tobh* bonus, consona propter defectum propriæ vocalis vocali præcedenti subiungitur, sed coactè quidem quum *holem* sit vocalis longa quæ (etiam apud illos) deberet potiùs syllabam claudere; ideóque in טוֹבָה *to-bha* bona, טוֹבִים *to-bhim* boni, ubi advenit nova vocalis, consona ב in unam cum illâ coalescit syllabam, priorem vocalem deserens cui non sine quàdam quasi violentiâ fuerat annexa: quod si consona brevis fuisset quæ suâpte naturâ consonam ad se trahit, vocalis de novo adveniens postularet vel præcedentis vocalis productionem (ut illa syllabam claudat,) vel *Daghes* finalis consonæ inscribendum, ut, duplicatâ consonâ, non desit vel quæ priorem claudat, vel quæ novam inchoet syllabam; prout ex illius linguæ analogiâ satis liquet.

Ubi autem (apud nos) vocalis ultimæ syllabæ brevis est, potest ea suâpte naturâ consonam unam vel plures post se admittere, eáque; in suâ syllabâ retinere quantumvis alia accedat vocalis. Sic *long* longus, incremento accedente fit *long-er* vel *lon-ger*, longior; nam analogia linguæ utrumvis patitur: at potior videtur hæc syllabarum divisio *long er*, partim quia sonus literæ *n* ita ab usitato ipsius sono paulum deflectit ut solet ante literas (rectè pronunciatas,) *c*, *g*, *k*, *x*, in eâdem

syllabâ

syllabâ, partim quia *g* sonum fortiorem nactum est, ideóq; *e* mutum post se non habuisse credendum est, si enim radix fuisse putetur *longe*, per *g* molle potiùs prolata foret, ut in voce *strange* extraneus. Sic a *drinke* vel *drink* poto, fit *drin-ker* potator, tanquam a *drin-ke*, vel *drink-er*, ut ab origine *drink*; sed posterius videtur potiùs eligendum. quia *n* ita profertur ut quando *k* sequitur in eadem syllabâ. Sic *barking* latrans, vel a *barke* vel a *bark* duci potest, ut sit vel *bar-king*, vel *bark-ing*. At *dan-ger* periculum, *stran-ger* extraneus, dicendum est; non *dang-er*, *strang er* propter molliorem sonum literæ *g*. In *change able* mutabilis, dici potest vel *change able* (quæ videri possit scriptio potior, propter retentum *e* mutum,) vel etiam *chan-geable*, ut maneat *e* solummodo ut index mollioris soni, sed quoad alia quasi syncopata habeatur; quod fieri videtur in voce *George*, si nempe pro monosyllabâ habeatur; quódque fieri perpetuò apud Italos in vocibus a *Ci* inchoatis, sequente *a*, *o*, vel *u*, in eâdem syllabâ. Atque hactenus de *e* muto diximus.

I vocalis, quoties brevis est sonatur plerumque (ut apud Gallos aliósque) exili sono. V *I*

Ut in *bĭt* morsus, *wĭll* volo, *stĭll* semper, *wĭn* lucro, *pĭn* acicula, *fĭn* peccatum, *fĭll* impleo.

At quoties longa est, plerumque effertur ut Græcorum ει.

Ut *bîte* mordeo, *wîle* stratagema, *stîle* stilus, *wîne* vinum, *pîne* tabe conſumor, &c. eodem ferè modo

modo quo Gallorum *ai* in vocibus *main* manus, *pain* panis &c. Nempe sonum habet compositum ex Gallorum *è* fœminino, & *i* vel *y*. Nunc autem sonum suaderem ego sic semper pingi ê supra apposito Latinorum accentu circumflexo, ut a sono exiliori distinguatur.

Si quando sonus *i* exilis occurrat producenda, scribitur illud plerumq; non per *i*, sed per *ee* vel *ie*; ut in *steel* chalybs, *seen* visum, *feel* tactu sentio, *field* ager, *shield* scutum, &c.

O *O* breve eodem modo pronunciatur quo Germanorum *a* vel *o* apertum seu pingue, nisi quod corripiatur.

Eundem sonum productum exprimunt Angli per *au* vel *aw*, rariùs per *â*: Idem enim est sonus primæ vocalis in *mollis* emollio, *maul* malleus; *fond* indulgens, *fawn* hinnulus, *folly* stultitia, *fâll* casus, &c. nisi quod hic productus, illic correptus sit.

Non rarò tamen (sed malè) pro ŏ brevi, sonatur *u* obscurum, ore nempe minùs aperto, (in quo solo ab illo differt,) ut cùm *condition* conditio, *London* Londinum, *compasse* circuitus, &c. negligentiùs efferuntur acsi scripta essent *cundition*, *Lundun*, *cumpasse*, &c. & sic ferè proferri solent *come* venio, *done* factum, *some* aliquis, *sonne* filius, & pauca forsan alia. Sonus hic, si quando opus sit, notari poterit vel aliquantulum murato charactere literæ *o*, vel, propter characterum defectum, accentu gravi supra posito, ò.

O longum effertur ore rotundo; ut Græcorum ω & Gallorum *au*.

Ut

Ut in vocibus *sôle* solus, solea, *chôse* elegit, *môre* magis, plus, &c. Distinctionis gratiâ, accentu circumflexo supernè notari potest.

U vocalis, quando corripitur effertur sono obscuro. U

Ut in *but* sed, *cut* seco, *bur* lappa, *burst* ruptus, *curst* maledictus, &c. Sonum hunc Galli efferunt in ultimâ syllabâ vocis *serviteur*. Differt a Gallorum e fœminino, non aliter quàm quòd ore minùs aperto efferatur. Discrimen hoc animadvertent Angli dum pronunciant voces Latinas *iter*, *itur*.

U longum effertur ut Gallorum *ú* exile.

Ut in *lúte* barbitum, *múte* mutus, *múse* musa, meditor, *cúre* cura, &c. Sono nempe quasi compositio ex *i* & *w*. Hunc sonum a superiori distinguere licet, vel punctulo, vel accentu supra positio; sic *u̇*, *ú*.

SECT. III.
De Diphthongis.

Ai vel *ay*, sonum exprimit compositum ex *á* Anglico (hoc est, exili) correpto, & *y*. Ut in voce *day* dies, *praise*, laus, &c. ai, ay.

Au vel *aw*, rectè pronunciatum, sonum exhi- au, aw.

exhiberet compoſitum ex Anglorum â brevi, & *w*. Sed a pleriſque nunc dierum effertur ſimpliciter ut Germanorum â pingue: ſono nempe literæ *â* dilatato, & ſono literæ *w* prorſus ſuppreſſo.

Eodem nempe ſono efferunt *âll* omnes, *awl*, ſubula; *câll* voco, *caul*, *cawl*, omentum, vel etiam tiara muliebris; &c.

ea. *Ea* effertur nunc dierum ut *é* longum ſono ipſius *a* penitùs ſuppreſſo, & ſono literæ *e* producto.

Nempe illud ſolum præſtat *a*, ut ſyllaba reputetur longa. Ita *met* obviam factus, *meat* victus; *ſet* ſiſto, ſedere facio, *ſeat* ſella, &c. non ſono differunt niſi quod vocalis illic correpta, hic producta intelligatur.

ee, ie. *Ee*, vel *ie*, effertur ut Gallorum *i* (hoc eſt, *i* exile) productum.

Eundem nempe ſonum quem ſcribunt Galli *fin*, *vin*, ſcriberent Angli *feen veen*, vel fortè *fien*, *vien*. Hoc modo ſcribunt *fiend* cacodæmon, *ſeen* viſum, &c.

ei, ey. *Ei* vel *ey* ſonatur per *é* clarum ſeu maſculinum, & *y*: vel etiam ſimpliciter per *é* clarum, ſuppreſſo ſono *y*.

Ut *in receive* recipio, *ſeize* apprehendo, *deceit* dolus

lus,&c. Nonnulli tamen pleniùs efferunt, acsi *ai* scripta essent.

Eu, ew, eau, sonantur per *è* clarum *w*. Eu,ew,eau.

Ut in *neuter* neutralis, *few* pauci, *beauty* pulchritudo. Quidam tamen paulò acutiùs efferunt si scriberentur *niewter*, *fiew*, *bieuty*, vel *niwter*, *biwty*; præsertim in vocibus *new* novus, *knew* ebam, *snew* ningebat. At prior pronunciatio ctior est.

Oo sonatur ut Germanorum û pingue, seu Gallorum *ou*. oo.

Ut in vocibus *good* bonus, *stood* stabam, *root* radix, *foot* pes, *loose* laxus, *loose* laxo, amitto, &c.

Oi, oy, efferuntur per *ó* apertum seu clarum, sed correptum, & *y*. oi, oy.

Ut in *noise* strepitus, *boys* pueri, *toys* nugæ, *toyl* labor, *oil* oleum. Nonnulli tamen in quibusdam tem vocabulis potiùs per *ò* vel *ŭ* obscurum efferunt, ut *tòil*, *òil*, vel *tŭyl*, *ŭyl*.

Ou & *ow*, duplicem sonum obtinent; alterum clariorem, alterum obscuriorem. In quibusdam vocabulis effertur sono clariori per *ŏ* apertum, & *w*. ou, ow.

Ut in *sóul* anima, *sóuld* vendebam, *snów* nix, *nów* scio, *sów* sero, suo, *ów* debeo, *bówl* poculum, &c.

&c. quo etiam ſono & *ô* ſimplex nonnunqua efferrur, nempe ante *ld*, ut in *gôld* aurum, *ſol* rixor, *hôld* teneo, *côld* frigidus, *ôld* ſenex, ant quus, &c. & ante *ll* in *pôll* caput, *tôll* vectig &c. Sed & hæc omnia ab aliis efferuntur ſimpl citer per *ô* rotundum, acſi ſcripta eſſent *ſôle*, *hôl* *ſnô*. &c.

In aliis vocabulis Obſcuriori ſono e feruntur; ſono nempe compoſito ex *ò* v *ù* obſcuris, & *w*.

Ut in *hòuſe* domus, *mòuſe* mus, *lòwſe* pedicu lus, *bòul* globulus, *òur* noſter, *òut* ex, *òwl* bubo *tòwn* oppidum, *fòul* immundus, *fòwl* volucris *bòw* flecto, *bòugh* ramus, *ſòw* ſus, &c.

At *would* vellem, *ſhould* deberem, *could* poſſem *courſe* curſus, *court* aula, curia, & pauca forſa alia, quamvis (ut proximè præcedentia) per *ò* pronunciari debeant, vulgo tamen negligentiâ efferri ſolent per *oo*.

Optandum eſſet ut Typographi ſonum illum clariorem ab hoc obſcuriori diſtinguerent; quod fieri poteſt, ſi non diſtinctis characteribus, ſal tem ſi vel illum ſemper accentu acuto, (vel ſi li bet circumflexo,) notarent; vel hunc accent gravi: Aut etiam ſi illum per *ow* hunc per *o* perſcriberent.

SECT

SECT. IV.

De Consonis aliquot conjunctis.

Gh in vocum principio ut nudum *g* durum pronunciatur. Gh.

Ut in *Ghôſt* ſpiritus, *Gheſſe* conjecturam facio.

Aliàs verò nunc dierum ferè prorſus omittitur; ſyllabam tamen producendam innuit: A quibuſdam tamen (præſertim ſeptentrionalibus) per molliorem ſaltem aſpirationem *h* effertur.

Ut in *mîght* poteſtas, *lîght* lux, *nîght* nox, *rîght* rectus, *ſight* vitus, *ſigh* ſingultus, *weigh* pondero, *weight* pondus, *though* quamvis, *thóught* cogitatio, *wróught* operarus eſt, *taught* docuit, &c. In paucis vocabulis effertur plerunq; per *ff*, nempe *rough* tuſſis, *trough* alveolus, *tough* tenax, *rough* aſper, *laugh* rideo, proferuntur *cóff*, *tuff*, *ruff*, *laff*. *nough* (ſingulare) ſat multum, ſonatur *nuff*; at *nough* (plurale) ſat multa, ſonatur *enow*.

Ch effertur ut Italorum *c* ante *e* & *i*; ſono nempe compoſito ex *ty*. Ch.

Excipe vocabula à Græcis & Hebræis deducta (præſertim nomina propria, & ubi ſequitur conſonans;) hæc enim duriùs, ut per *c* vel *k* efferuntur,

Sh effertur ut Gallòrum *ch*, vel *ſy*. Sh.

Ph effertur ut *f*: uſurpatur vix alibi quàm in vocibus a Græcis per φ ſcriptis. Ph.

Th duplicem admittit ſonum; alterum molliorem, affinem literæ *D*; alterum fortiorem, affinem literæ *T*. Th.

Molliorem habet in Pronominibus, Relativis,& Conjunctionibus, omnibus.

Ut *thou* tu, *thee* te, *thy*, *thine* tuus, *the*, *this*, *that*, hic, ille, *these*, *those*, hi, illi, *they* illi, *them* illos, *their* illorum, *there* illic, *thence* inde, *thither* eò, *whither* quo, *either* sive, *whether* utrum, *neither* neque, *though*, *although*, quamvis.

In paucis item nominibus & verbis, presertim in *ther* finitis.

Ut *Father* pater, *mother* mater, *brother* frater, *leather* corium, *weather* tempestas, *feather* pluma; *Smooth* lævis, *neather* inferior; *Seethe* coquo, *wreathe* torqueo, *breathe* spiro, *bequeath* (testamento) lego, *clothe* vestio.

Alibi ferè semper Fortiorem sonum obtinet.

Ut in Præpositionibus *with* cum, *without* sine, *within* intra, *through* per : in verbis *think* cogito, *thrive* cresco, *dite*sco, *throw* projicio, *thrust* trudo, &c. *loveth* amat, *teacheth* docet, *hath* habet, *doth* agit, &c. in Substantivis *thought* cogitatio, *thigh* femur, *thing* res, *throng* turba, *death* mors, *breath* halitus, *cloth* pannus, *wrath* iracundia, *length* longitudo, *strength* fortitudo, &c. & Adjectivis *thick* crassus, densus, *thin* rarus, dilutus, tenuis, &c.

Atq; hactenus, quæ ad puram & genuinam linguæ Anglicanæ pronunciationem spectare videntur, satis prolixè tradidi. Singulas verò variorum locorum dialectos, aut affectatas mulierculariun ineptias, aliósve barbarismos, operæ pretium non est ut tradam ; ut neque negligentiores quorundam sonorum prolationes sive quæ passim apud vulgus, sive quæ etiam apud Aulicos, aut affectatos delicatulos

delicatulos obtinuerunt; hæc enim ego omnia dediscenda potiùs quam imitanda duco. Quamvis enim non existimem linguam nostram a Gallicanæ linguæ sive elegantiâ sive morbo penitùs immunem esse, quin ut inter celeriter loquendum litera nonnunquam una aut altera vel omittatur vel negligentiùs proferatur: illud tamen (ubi mos obtinuit) patimur magis quã jubemus; & pro tolerando potiùs errore, quâm laudandâ praxi ducimus; adeóque siquis accuratiùs loqui velit, id ei laudi potiùs quam vituperio cedet. Si cui autem nimis hâc in re prolixus videar; sciat ille me non hoc velle, ut quilibet extraneus, dum linguam nostram addiscere satagit, singulos minoris notæ apices exactè calleat, aut se discendo fatiget: sufficiet enim ad laudabilem hac in re progressum, ut selectiores quasdam magisque generales regulas, eásq; non adeo multas, observet: Cætera vel exercitatio docebit, vel sine magno incommodo ignorari poterunt. Atque idem etiam de sequentibus judicium ferendum est, quoties ad minutiora descendo.

CAP. II.

De Anglicanæ Linguæ *structurâ; & primum De nomine Substantivo.*

HActenus de Pronunciatione egimus: sequitur ut de totâ Anglicani Sermonis structurâ agatur. Hæc autem lingua quanquam a quibusdam extraneis difficilior habita fuerit, (ideo forsan quia vel nullis, vel non benè ordinatis præceptis in discendo usi fuerint;) est tamen *Anglicanæ linguæ facilitas.*

reverâ omnium quas scio linguarum facillima, & pauciſſimis regulis tota ipſius fabrica tradi poterit.

Has autem dum traditurus sum, nollem exspectetis ut singula artis vocabula, quæ Grammaticæ Anglicanæ cum aliarum linguarum Grammaticis sunt communia, sigillatim explicarem; ut Quid sit *Nomen*, *Pronomen*, *Verbum*, *Participium*, &c. Quid *Substantivum*, *Adjectivum*, *Simplex*, *Compositum*, *Primitivum*, *Derivativum*, *Activum*, *Passivum*, *Transitivum*, *Intransitivum*, &c. Quid *Genus*, *Casus*, *Numerus*, *Persona*, *Modus*, *Tempus*, &c. aliáq; similia. Esset enim planè supervacaneus labor; cum nemo sit, Latinæ linguæ non prorsus ignarus, qui isthæc ignorare possit.

Neque tamen exspectetis vellem, ut in hac linguâ nostrâ omnia Latinorum linguæ penitùs respondeant. Est enim tum in hâc tum in modernis ferè omnibus, à Græcæ Latinæq; linguæ syntaxi immanis discrepantia; sinde præsertim ortus quod Casuum diversitatem non agnoscamus. Quam rem dum pauci animadvertunt, in nostra pariter & aliis modernis linguis tradendis, plus intricati laboris suscipiunt quam opus esset.

Genera, Casus, & Numeri.

Nomina Substantiva, apud nos, nullum vel *Generum* vel *Casuum* discrimen sortiuntur. Adeóq; multùm tædii, quod in linguis aliis, præsertim Græcâ & Latinâ, his de rebus reperitur, prorsus abscinditur. *Numerorum* tamen discrimen agnoscimus in Substantivis, atque etiam in Verbis.

Sexuum

Sexuum discrimen si quando velimus exprimere; non fit illud variis nominum Generibus; Masculino puta, Fœminino, & Neutro; quæ ne quidem apud Latinos sexus distinguunt; sunt enim *Scortum*, *mancipium*, *amasium*, &c. Neutrius Generis, at Sexum vel Masculum vel fœmineum referunt; & contrà, *Gladius*, *vagina*, *arcus*, *sagitta*, aliáque innumera. quanquam neutrius Sexûs sint, sunt tamen Generis vel masculini vel fœminini. Sed nos sexus eodem planè modo quo Ætates (aliáq; accidentia) distinguimus; distinctis vocabulis, vel adjunctis Adjectivis, (sicut & Latini non rarò faciunt;) ut vir *a man*, mulier *a woman*, juvenis *a youth*, virgo *a mayd*, puer *a boy*, puella *a girle*: Equus *a horse*, equa *a mare*, equus castratus *a gelding*, pullus *a cõlt*: Lepus mas *a male hare*, lepus fœmina *a female hare*: Dama *a deer*, dama mas *a buck*, dama fœmina *a doe*; Cervus *a stag*, *hart*, cerva *a hînd*; damula, hinnulus, *a fawn*: Anser mas *a gander*, anser fœmina *a goose*, anserculus *a gosling*: Caper *a bee-goat*, capra *a shee-goat*, capellus *a kid*.

Subſtantiva ſingularia fiunt Pluralia addendo *s*: cui etiam aliquando præfigitur *e*, quoties nempe neceſſitas pronunciandi illud poſtulat. *Numerus Pluralis.*

Neceſſitas autem pronunciandi hoc poſtulat quoties immediatè præcedunt *s*, *z*, *x*, *sh*; vel etiam *g*, *ch*, ſono molliori prolata. Ut *a hand* manus, *a tree* arbor, *a houſe* domus, *a fox* vulpes, *a fiſh* piſcis, *a maze* labyrinthus, *a prince* princeps, *an age* ætas, *a tench* tinca; pluraliter *hands*, *trees*, *houſes*, *foxes*, *fiſhes*, *mazes*, *princes*, *ages*, *tenches* Eſtque hæc ſola (nunc dictum) pluralis numeri regularis formatio.

At

At olim etiam per *en* vel *yn* formabant plurália; quorum pauca adhuc retinemus. Ut *an ox* bos. *a chick* pullus (avium,) pluraliter *oxen*; *chicken*; (nam qui dicunt in ſingulari *chicken*, & in plurali *chickens*, omnino errant.) Item *a fere* filix, pluraliter *fern*; (verùm nunc plerumq; *fern* utroq; numero dicitur, ſed & in plurali *ferns*; nam *fere* & *feres* propè obſoleta ſunt.) Dicunt etiam nonnulli (ſed rariùs) *housen*, *eyn*, *ſhoon*, &c. pro *houses*, *eyes*, *ſhoes*, &c. Dicunt nonnulli *a pease* piſum, pluraliter, *peasen*; at meliùs, ſingulariter *a pea*, pluraliter *peas*.

Sunt etiam & alia quædam huius formationis veſtigia, ſed quæ alio etiam nomine ut plurimum ſunt irregularia; ut *a man* (olim *manne*) homo, vir; *a woman* mulier, pluraliter *men*, *women*, (*wemen*, *weomen*,) per ſyncopen pro *manen*, *womanen*; (Saxonicè olim dicebant *a man* homo, *a weaſpn-man* vir, *a wyfman* mulier.) Sic *a brother* frater, *a child* puer, pluraliter *brethren*, *children*. Item *a cow* vacca, pluraliter *keen* vel *kine* (quaſi *cowin*.) Sic & *ſwine* ſues (quaſi *ſowin*) a ſingulari *ſow*; (at nunc *ſow* tantum de ſue fœminâ dicitur; *ſwine* verò in utroque numero, de utroque ſexu.) Sed & harum nonnulla retinent etiam formationem analogam; ut *brothers*, *cows*, *ſows*.

Sunt & alia pauca irregularia; *a mouſe* Mus, *a lowſe* pediculus, *a foot* pes, *a gooſe* anſer, *a tooth* dens; pluraliter *mice*, *lice*, (vel *meece*, *leece*,) *feet*, *geeſe*, *teeth*: & vix plura. *Sheep* ovis, *hoſe* caliga, promiſcuè dicuntur in utroq; numero; ſicut etiam *ſwine*, *chicken*, *fearn*, *peas*, ut ſupra dictum eſt.

Finita in *f* plerumq; alleviantur in plurali numero, ſubſtituendo *v*. ut *wife* uxor, *life* vita, *knife*

knîfe cúlter, *ſheaf* faſciculus, *ſhelf* abacus vel ſcamnum cui aliquid imponitur, *wolf* lupus, *ſelf* propria perſona, *half* ſemiſſis, *calf* vitulus, &c. pluraliter *wîve.*, *lîves*, *knîves*, *ſheaves*, *ſhelves*, *wolves*, *ſelves*, *halves*, *calves*, &c. Eadémque alleviatio eſt etiam in *ſ* & *th*, quamvis retento charactere, in *houſe* domus, *clǒth* pannus, *path* ſemita, &c. pluraliter *houſes*, *clôthes*, *pathes*, &c.

CAP. III.

De Articulis.

Articuli.

SUbſtantivis non rarò præfigimus duos (quos vocant) Articulos; *A* & *The*.

Sunt autem reverâ nomina Adjectiva, & eodem planè modo uſurpantur quo reliqua adjectiva. His reſpondent Gallorum articuli *un* & *le*; Germanorum *ein* & *der*.

A (ſeu, ante vocales, *an*,) eſt articulus Numeralis; atque idem omnino ſignificat ac *one* unus, ſed minùs emphaticè. A, an.

Notat vocis generalis particulari cuidam (ſive ſpecie; ſive individuo, ſaltem vago) applicationem: (ut *Patience is a vertue* patientia eſt virtus, vel quædam virtus:) Ideóq; ſoli numero ſingulari præfigitur (neceſſitate materiæ, non formæ) ut & vox *unus*. Si verò pluribus particularibus (ſive ſpeciebus ſive individuis) vox generalior applicetur, illud numero Plurali innuitur; (eſtq; hic revera ſolus numeri Pluralis uſus:) ſic *men* homines, de individuis dici manifeſtum eſt; & *vertues* virtutes, de virtutis vel ſpeciebus vel individuis.

The

The *The* eſt articulus Demonſtrativus, idemque ſignificat ac *that* illud, ſed minùs emphaticè.

Notat Particularium unius plurúmve (quibus actu applicatur vox Generalis) Determinatio. nem. Sic [Terram] dicimus *earth* ubi ipſam ſpeciem, ſeu elementum terræ deſignamus; at *the earth* ſi globum terrenum (quod Individuum quoddam determinatum eſt) intelligamus. Attribuitur tam numero ſingulari quam plurali; quia tam de uno quam de pluribus individuis poſſumus determinatè loqui.

Neuter horum articulorum præfigitur vel voci generali generaliter ſignificanti, (utpote cujus ſignificatio particularibus actu non applicatur,) vel nomini proprio, (quod ex ſe ſatis innuit & individuum & quidem determinatum;) vel etiam ubi aliud aliquod adjectivum adeſt quod hos articulos virtualiter contineat, (redundarent enim,) ut vir unus *one man*, vir aliquis *ſome man*, vir quilibet *any man*. Mundus *the world*, hic mundus *this world*: Ubi *one*, *ſome*, *any*, virtualiter includunt *a*; & *this* etiam virtualiter includit *the*.

Peculiares ſunt phraſes *many a man*, *never a man*; differunt enim ab his *many men*, *no men*, ſicut *every man* ab *all men*: priores enim ſignificant *multos homines*, *nullos homines*, *omnes homines*, ſigillatim ſive diſtributivè acceptos, poſteriores ſaltem conjunctim ſeu collectivè acceptos. Nec hiſce prorſus abſimiles ſunt, ubi (poſt adverbia comparationis *as*, *ſo*, tam, *too* nimis, at vix alia,) articulus *a* Subſtantivo & ſuo Adjectivo præcedenti interponitur (qui ſolet aliàs utrique præponi:) ut, *Too ſmall a reward, for ſo great a labour, and as great a benefit*. Nimis exigua merces pro tanto (tam magno) labore, tantóque etiam beneficio.

CAP.

CAP. IV.

De Præpositionibus.

DIversitatem Casuum (quos habent præsertim Græci & Latini) Anglicana Lingua (ut dictum est) neutiquam agnoscit: Sed Præpositionum auxilio rem omnem illam præstant quam Græci & Latini partim Præpositionibus partim Casuum diversitate perficiunt. *Præpositionum usus.*

Ideóque Præpositionum doctrinam, dum de nominibus Substantivis ago. (solis enim Substantivis, aut Substantivè positis, præfiguntur, suntque horum quasi communis affectio,) præter aliorum methodum placuit interserere. Paucarum enim harum vocularum significatu cognito, tota ferè nominum syntaxis simul intelligitur.

Præpositio enim, Substantivo quod regitur præfixa, ostendit quem habeat illud respectum ad vocem illam (sive verbum sit, sive nomen, aliáve orationis pars) a quâ regitur. Præpositiones enim ut plurimum Argumentis (ut loquuntur) Logicis, sive Locis Topicis, innuendis inserviunt.

Vox Substantiva *verbo præfixa* ut Latinorum casus Nominativus, (quam igitur *Vocem Nominativam*, distinctionis ergò, vocabimus;) Aut etiam *Absolutè posita* (ut loquuntur *Vox Nominativa, & Accusativa.*

loquuntur Latini;) Aut denique *verbo transitivo postpositâ* ut Latinorum casus Accusativus (quam igitur *vocem Accusativam* dicemus;) nuda semper ponitur sine præfixâ Præpositione.

Notandum autem est, Substantivum apud nos Absolutè poni, non modò ut Latinorum casus Ablativus absolutè positus qui nempe à nullo regitur: Sed etiam ut eorum casus Nominativus Absolutè positus, qui nempe nulli verbo præponitur; purà in librorum titulis, ut cùm poema Virgilianum inscribitur *Æneis*; & ubi casus Nominativus quasi suspenditur, alio nempe ante Verbum interserto, ut *Alexander magnus, ille quidem orbem vicit*, qualis constructio in Latinâ linguâ ratiùs occurrit, in Græcâ Hellenisticâ sæpiùs, in Hebraica ficut & nostrâ Anglicanâ sæpissimè.

Of. Præpositio *Of* idem omnino innuit quod Latinorum casus Genitivus, & eandem cum illo significationis varietatem admittit, sive Substantivis, Adjectivis, aut Verbis postponatur.

Ut Opera Aristotelis, *The Works of Aristotle*. Pro illo autem non ratò ponitur Adjectivum Possessivum, de quo suo loco dicetur.

Sed & significat Objectum circa quod, ut Latinorum *De*; ut & Materiam ex quâ, ut Latinorum *Ex*.

Ut

Ut Tractatus de virtute, *A treatise of virtue*, (aut *concerning virtue*;) Poculum ex auro, *A cup of Gold.*

Off separationem significat; ut aliquando Latinorum *abs*, *ex*, ut *abscindo*, *exuo*: Cui opponitur *On*, continuationem innuens (exuo *to put off*, induo *to put on*:) hinc *up-on* super. Off, On.

From innuit terminum a quo; ut Latinorum *Ab*. From.

To vel *unto*, innuit terminum ad quem, atque item terminum Relationis; quæ Latini partim per casum Dativum, partim per præpositionem *Ad* insinuant. To, unto.

Notandum autem est hanc præpositionem nonnunquam tam inter loquendum quam scribendum aliquando omitti; ut quum dicimus *like mee* mihi similis, *give mee* da mihi, *tell me* dic mihi, *near mee* mihi propinquum, &c. ubi ponitur *mee* ellypticè pro *to me*.

Till, *un-till*; Usquedum. Tantùm de tempore dicitur. Till, until

For innuit finem cui, vel pro quo: idémque valet quod Latinorum *pro*, & quod (nonnunquam) casus Dativus. For.

Quod mihi (seu pro me) paratur, alteri datur;

datur; *What was prepared for mee, is given to another.*

By

By innuit Latinorum *per*; ut & Ablativum cauſæ efficientis (tam principalis, quàm inſtrumentalis, & moralis,) cui non rarò proponunt Larini præpoſitionem *Ab*: Item *juxta* vel *præter*, (non modò in ſignificatione locali, ſed & exceptiva.)

Unde *Be-ſide* juxta, præter, (quaſi, juxta latus:) *be-neath*, *be-low*, infra, (quaſi in humili,) *be-fore* ante; *be-hind* poſt, a tergo; *be-yond* ultra; *be-hither* (*on this ſide*) citra; *be-tween*, *be-twixt*, inter. (ſaltem de duobus dicitur, at *among* inter, non niſi de pluribus:)

Ab hoſte occiſus eſt per (juxta, prope) aquæ fontem, ſed primum ſuo ipſius metu, deinde hoſtis gladio vulneratus, *Hee was ſlain By his enemy, By* (*beſide*, *near*) *a ſpring Of water, but wounded firſt By his own fear, then By his enemies ſword.*

With

With indicat inſtrumentum, ut Latinorum Ablativus Inſtrumenti; atque etiam concomitantiam, ut Latinorum *Cum*.

Gladio occiſus, *ſlain with a ſword*; mecum moratur, *he abideth with me.*

Through

Through indicat Medium; & propriè quidem medium Locale, sed & etiam medium Physicum & Morale. Through.

Radii solis, incredibili celeritate transeunt, a cœlo per aerem ad terram, calore & lumine præditi, quibus nos oblectat, & plantas vivificat quas Deus nobis paravit, nobisque dedit, in usum nostrum & ipsius gloriam. *The beames Of the sun, With incredible speed, passe From heaven Through the air To the earth, indued With light and heat. By (with, through) which it comforteth us, and quickeneth the plants which God hath prepared For us, and given To us, For our use and his glory.*

After post, *against* contra, *among*, *amongst*, inter; *near*, *nigh*, prope; unde *next* (quasi *nigh'st*) proxime. After, &c.

In respondet Latinorum præpositioni *in* cum Ablativo; & significat quasi præsentiam in loco. In

Unde *within* intra, σὺν τοῖς ἔσω.

Into respondet Latinorum præpositioni *in* cum casu Accusativo; & significat quasi motum in locum. Into

Out vel *out of* valet *ex*. Unde *with-out* extra, *ab out* circa. Out

At (apud) indicat existentiam in loco. At, &c.

Pro

Pro quo in compositione plerumque ponitur *a*, & (ante vocalem) *ab*; ut *a-bed* in lecto, *a-broad* foras, (quasi in lato,) *ab-ove* (*over*) supra; *a-low*, *a-fore*, *ab-aft* (pro *below*, *before*, *after*;) *a-board* in navi (quasi, super tabulatum;) *ab-out* circa (quasi, in extremitatibus;) *a-doing*, faciens, facturus, in faciendo; *a-dying* moriens, in moriendo; *a-fray'd*, *a-fear'd*, territus, in timore positus; *to affright* terrefacio; *at-length*, *at-last*, tandem (quasi ad longitudinem, ad extremum;) *at-least* saltem (quasi, ad minimum;) &c. Forsan & *a-gainst* contra, *a-mong*, *a-mongst*, inter; hinc etiam deduci possunt.

Ward. *Ward* versùs, semper postponitur.

Ut *to-ward* erga, ad-versùs; *hither-ward* huc, huc-versus; *up-ward* sursum, sus-versum; *down-ward* deorsum, de-versum; *fore-ward* prorsum, antrorsum, præ-versum, anteriùs-versum; *back-ward* retrorsum, retroversum; *heaven-ward*, *to-ward-heaven*, *to-heaven-ward*, cœlum versus.

Touching, &c. *Touching*, *concerning*, (spectans, attingens, concernens) propriè sunt Participia, at usurpantur sæpe ut Præpositiones: Sic *according to* consonans, *belonging to* attinens, aliáque forsan aliqua participia.

Præpositiones non rarò degenerant in Adverbia: Sicut & Latinorum, sine suis casibus positæ.

CAP.

CAP. V.

De *Adjectivis*.

ADjectiva, ſine omni vel Caſuum, vel Generum, vel etiam Numerorum diſcrimine, ſuis Subſtantivis adjunguntur: eodem planè modo quo Adverbia verbis aliiſve orationis partibus. Et quidem plerumque immediatè præfiguntur, ſi ſaltem ſola veniunt nec ſuo (quod regunt) ſatellitio comitata. *Adjectivorum uſus.* *Eorum ſedes.*

Ut Vir bonus *a good man*, bona mulier *a good woman*, res bona *a good thing*, pluraliter *good men*, *good women*, *good things*.

Subſtantivum autem cum ſuo Adjectivo (ſicut vox rectrix quæcunque cum toto ſuo quantocunque ſatellitio) habetur quaſi una vox compoſita: Unde & illud Aggregatum non raro aliud aſſumit Adjectivum (vel etiam aliam quamvis affectionem) eodem prorſus modo acſi eſſet una vox: (atque hoc demum tertium, & ſic deceps.) Ut Vir *a man*, vir ſenex *an old-man*, ſenex prudens *a wiſe old-man*, ſenex valdè prudens *a very-wiſe old-man*, tres prudentes ſenes *three wiſe old-men*. Ubi Subſtantivo *man* præfigitur articulus Adjectivus *a*; deinde eidem ſubſtantivo *man* articulus *an*; item Subſtantivo *old-man* Adjectivum *wiſe*, aut etiam Adjectivum Adverbio modificatum *very-wiſe*, & toti item huic aggregato Adjectivum *a*, vel (pluraliter) *three*.

Ubi verò vel plura ſunt Adjectiva quaſi col-

collateraliter copulata, vel etiam unum cum suo satellitio, plerumque postponuntur Substantivo.

Ut, Vir prudens pariter & fortis, *a man both wîse and valiant*; vir summè prudens, *a man exceeding wîse*; vir multis rebus peritus, *a man skilfull in many things*: Sed etiam dicimus *A wîse and valiant man*, *An exceeding wîse man*, *A skilfull man in many things.*

Duo tamen sunt Adjectivorum genera, a Substantivis immediatè descendentia, quæ semper Substantivis suis praeponuntur. Eadémque omnium fere Præpositionum vices supplent.

Adjectiva Possessiva. Primum quidem Adjectivum *Possessivum* libet appellare. Fit autem quovis Substantivo (sive singulari sive plurali) addito *s* (aut *es*, si necessitas pronunciationis postulaverit.) Illud autem innuit quod præpositio *of*, cùm Latinorum Genitivo Possidentis aut etiam Efficientis respondet.

Ut *Mans nature*, *the nature of man*, natura humana vel hominis; *mens nature*, *the nature of men*, natura humana vel hominum; *Virgils poems*, *the poems of Virgil*, poemata Virgilii vel Virgiliana,

Atque idem omnino fit ubi substantivum aggregatum occurrit, (hoc est, substantivum pro-

mariu

marium cum ſuo quaſi ſatellitio,) toti nempe aggregato poſtponitur *s* poſſeſſivi formativum. *The Kings Court*, Aula Regia, vel Regis; *The King of Spain's Court*, Aula Regis Hiſpaniæ, (vel *the Court of the King, the Court of the King of Spain:*) toti nempe illi aggregato *the King of Spain*, tanquam uni Subſtantivo, poſtponitur litera formativa *s*.

Si tamen Subſtantivum Plurale exeat (ut plerumque fit) in *s*; duo *s* (nempe formativum pluralis, & formativum poſſeſſivi,) in unum coincidunt, ſeu potiùs prius (euphoniæ gratiâ) eliditur: ut *the Lord's Houſe, the Houſe of Lords*, Domus Dominorum, ſeu Magnatum; *the Common's Houſe, the Houſe of Commons*, Domus Communium; pro *the Lords's Houſe, the Commons's Houſe*.

Quod idem etiam fieri non rarò ſolet in numero Singulari, quoties nomen Proprium exit in *s*: ut *Priamus Daughter, the Daughter of Priamus*, Priami filia; *Venus Temple, the Temple of Venus*, Veneris templum: pro *Priamus's Daughter, Venus's Temple*.

Qui autem arbitrantur illud *s*, loco vocis *his*, adjunctum eſſe, (priori ſcilicet parte per Aphæreſin abſciſsâ,) ideoq; Apoſtrophi noram ſemper vel pingendam eſſe vel ſaltem ſubintelligendam; omnino errant. Quamvis enim non negem quin Apoſtrophi nota commodè nonnunquam affigi poſſit, ut ipſius literæ *s* uſus diſtinctiùs, ubi

opus est, percipiatur; ita tamen semper fieri debere, aut etiam ideò fieri quia vocem *his* innuat, omnino nego. Adjungitur enim & Fœminarum nominibus Propriis, & Substantivis Pluralibus; ubi vox *his* sine solœcismo locum habere non potest: atque etiam in possessivis *ours*, *yours*, *theirs*, *hers*, ubi vocem *his* innui nemo somniaret: & quidem ipsa vox *his*, ut & interrogativum *whose*, nil aliud sunt quam *hee's*, *whe's*, ubi *s* idem omnino præstat quod in aliis possessivis: Scribitur autem *his* pro *hees*, eodem errore quo nonnunquam *bin* pro *been*; item *whose* pro *whe's*, eodem errore quo *done*, *gone*, *knowne*, *growne*, &c. pro *doen*, *goen*, *knowen*, *growen*, vel *do'n*, *go'n*, *know'n*, *grow'n*; utrobique contra analogiam linguæ.

Respectiva. Alterum Adjectivorum (quod innuebatur) genus est, quod Adjectivum *Respectivum* (quoniam aptius non occurrit vocabulum) appellare libet: Quo Respectus alii ferè omnes (præter eos qui Adjectivo Possessivo innuuntur) innotescunt: Qui tamen multò distinctiùs, ubi illud requiritur, per Præpositiones exprimuntur. Est autem nihil aliud quam ipsa vox Substantiva Adjectivè posita: & quidem non rarò sequenti voci per *Hyphen* conjungitur, quasi fieret vox composita.

Sic *a Sea-fish*, *a fish of the Sea*, piscis marinus, vel maris, (in mari, ex mari, ad mare pertinens;

nens;) *a river fish* piscis fluvialis; *a wine-vessel, a vessel for wine,* vas vinarium, seu vino destinatum; *a Turky voyage, a voyage to Turky,* navigatio Turcica, seu in Turciam; *a sea-voyage, a voyage by sea,* iter marinum, seu per mare; *home-made, made at home,* domi factum, natum apud domum; *self-love* φιλαυτία, sui amor; *self-murder,* αὐτοχειρία, sui cedes; *man-slaughter, the slaughter of man,* homicidium, humana cædes, cædes hominis; *a gold-ring, a ring of gold,* annulus aureus, vel ex auro; & infinita talia.

Neque solis Substantivis, sed & Adjectivis, Participiis, aliisve forsan orationis partibus, hujusmodi Adjectiva Respectiva adjiciuntur: ut *a sun-shiny day,* dies ἡλιαυγής, solis splendore clarus; *a self-tormenter,* vel *self-tormenting-man,* heautontimorumenus, ἑαυτὸν τιμωρούμενος.

Cum autem Adjectiva non nisi Substantivis adjungi soleant; Dicendum est, vel illa hìc loci (ut alia etiam Adjectiva) in Adverbia degenerare; vel potiùs supponenda sunt cum Substantivis primò conflari, ut *sun-shine* solis splendor, *self-torment* αὐτοτιμωρία, sui tormentum: & deinde ex his aggregatis formari Adjectiva, *sun-shin-y, self-torment-ing.*

Si quis autem hæc omnia pro Compositis haberi contendat: ego non prorsus abnuo, modò alia composita dicat esse qualia sunt ὅπως, ἤδη, ἐκέτι, τοιγαροῦν, etjam, quare, quamobrem, quandoquidem, nihilominùs, respublica, senatus-consultum, hujusmodi, &c. in quibus & voces ipsæ & syntaxis manet integra.

Notandum autem est, quod hujusmodi Adjectiva nonnulla, quoties Materiam significant, *Materialia.*

(& *Materialia* igitur dici poſſunt,) terminatione *en* aliquando aſſumuntur: *a gold-ring*, *a golden ri* annulus aureus; *a braſſe-veſſel*, *a brazen veſſel*, v æneum; *a horn top*, *a hornen top*, trochus corneu Sic *a leaden pipe* tubus plumbeus, *a wooden be* trabs lignea, *a woolen cloth* pannus laneus, *a lin cloth* pannus lineus, *an earthen veſſel* vas fictil vas terreum; & rarò alia.

Sed nec hæc Adjectiva Materialia tam ſtricta ſubeunt legem quin aliquando poſſint ſuis ſu ſtantivis poſtponi; Ut nec alia Adjectiva (pr ter duo jam enumerata genera) ſive primiti ſint, ſive a Subſtantivis aut aliunde formata; qu rum non pauca genera ſuo loco recenſebuntur.

Adjectiva Subſtantivè poſita (hoc e omiſſo ſuo Subſtantivo,) pro Subſtantiv habentur: Et, Adverbialiter poſita, A verbiaſcunt.

CAP. VI.

De Comparationibus.

NOmina Adjectiva (ut apud Latino Comparationem ſortiuntur; Gradu nempe adſciſcunt Comparativum & Su perlativum.

Gradus Comparationis.

Gradus Comparativus formatur a Poſi tivo addendo *er*; Superlativus addendo *eſt* Ut *fair* formoſus, *fairer* formoſior, *faireſt* formo ſiſſimus. Sed & uterque gradus per circumlo quutionem formatur, ut apud Latinos; ut, *mo fair*, *moſt fair*, *very fair*, magis formoſus, maxim formoſus, valdè formoſus.

Tria quidem (& vix plura) formantur irregulariter. *Good* bonus, *better*, *beſt*, (pro *bet'ſt*;) *Bad*, *ill*, malus, *worſe* (& *worſer*,) *worſt* (pro *wors'ſt*;) *Little* parvus, *leſſe* (& *leſſer*,) *leſt* (pro *les'ſt*.)

Multi pro *leſt* ſcribunt *leaſt*, (ut diſtinguatur a conjunctione *leſt* ne, ut non,) verùm omnino contra analogiam Grammaticæ. Mallem ego Adjectivum *leſt*, Conjunctionem *leaſt* ſcribere.

Ex quibuſdam ſive Præpoſitionibus ſive Adverbiis formantur (ut apud Latinos) Adjectiva Comparativa & Superlativa. Sic *Be-fore*, *former*, *formoſt*, (& *firſt*, quaſi *for'ſt*) præ, prior, primus; *Ab-ove*, *over*, *overmoſt*, vel *up*, *upper*, *upmoſt*, & *uppermoſt*, ſupra, ſuperior, ſupremus: *Be-neath*, *neather*, *neathermoſt*, infra, inferior, infimus: *Be-hind*, *hinder*, *hindmoſt*, & *hindermoſt*: *Late*, *later*, *lateſt*, & *la'ſt*, poſt, (ſerò,) poſterior, poſtremus: *Much* multum, & *many* (olim *moe*) multi, faciunt *more*, *moſt*, quaſi *mo'r*, *mo'ſt*.

Ut alia Adjectiva, ita præſertim Comparativa & Superlativa ſæpiſſimè Adverbia ſcunt.

Ut *ill-done* malè factum, *much leſſe* multò minus, *leſſe pleaſant* minùs volupe, *moſt learned* maximè doctus.

CAP. VII.

De *Pronominibus*, ſeu *Nominibus Perſonalibus*.

NOmina quædam *Perſonalia*, vulgo *Pronomina* dici ſolent; ideo quia alterius Nominis quaſi vicem ſupplent.

Sunt quidem revera Nomina, sed aliquantum irregularia.

Pronominum ſtatus duplex.

Hæc autem, tam ſingularia quam plu-ralia, duplici ferè formâ ſeu ſtatu occur-runt: alterum ego *Rectum* appello, al-terum *Obliquum*. Habéntque ſua Ad-jectiva Poſſeſſiva, licèt peculiari plerumq; modo formata.

In ſtatu recto uſurpantur quoties vel Abſoluti ponuntur; vel Verbo præcedunt ut Latinorum caſus rectus: In ſtatu verò obliquo, ubivis alias; quippe cum Verbo, Præpoſitioni, aliíve voci rectici poſtponuntur.

Pronominum enumeratio.

Primam perſonam deſignat in Recto Singulari *I* ego, in Obliquo *mee*, cujus Poſſeſſivum *my*, *mine*; in Recto Plurali *wee* nos, in Obliquo *us*, cujus Peſſeſſivum *our*, *ours*, noſter.

I.

Thou.

Secundam perſonam deſignat *thou* tu, in obliquo *thee*, unde Poſſeſſivum *thy*, *thine*; Pluraliter (tam in recto quam obliquo) *yee*, *you*, vos, unde Poſſeſſivum *your*, *yours*, veſter.

Hee.

Tertiã perſonam, ubi de Maribus fit ſer-mo, *hee* ille, in obliquo *him* (pro *heem*,) unde Poſſeſſivũ *his* (pro *hee's*:) Sin de Fœ-minis agatur, *ſhee* illa, in obliquo *her*, Poſſeſ-ſivum *her*, *hers*: Si autem de neutro ſexu agatur,

agatur, *it* illud (tam in ſtatu recto quam obliquo,) unde Poſſeſſivum *its*. In plurali (ſive de maribus, fœminis, aut neutris agatur,) *they* illi, illæ, illa; in obliquo *them*, (*theim*;) Poſſeſſivum *their*, *theirs*.

Interrogativum, in utrovis numero, de Perſonis eſt, *who* quis, in obliquo *whom*; De Rebus (tam in recto quam obliquo) *what*; Poſſeſſivum *whoſe*, (vel potius *who's*,) Quod tamen de Rebus rariùs uſurpatur, ſed potiùs *whereof*. Who.

Notandum autem Poſſeſſiva *my*, *thy*, *her*, *our* *your*, *their*, tunc uſurpari quando Subſtantivis conjunguntur; ut *this is my houſe*, hæc eſt mea domus: at *mine*, *thine*, *hers*, *ours*, *yours*, *theirs*, ubi Subſtantivum ſubintelligitur, ut *this houſe is mine*, domus hæc eſt mea: ſed & *mine*, *thine*, dicimus nonnunquam ubi Subſtantivum exprimitur, ſed ſolummodo ante Vocalem; ut *my arm* vel *mine arm*, brachium meum. Nonnulli etiam *hern*, *ourn*, *yourn*, *hisn*, dicunt pro *hers*, *ours*, &c. ſed barbarè, nec quiſquam (credo) ſic ſcribere ſolet.

Notandum item apud nos morem obtinuiſſe (ſicut apud Gallos aliósque nunc dictum) dum quis alium alloquitur, ſingularem licèt, numerum tamen pluralem adhibendi; verùm tunc *you* dicimus, non *yee*. Singulari verò numero ſiquis alium compellet, vel dedignantis illud eſſe ſolet, vel familiariter blandientis.

Hæc autem omnia Pronomina ſimul conſpicienda proponit hæc Synopſis.

			Pronom. Primit. in ſtatu.		Eorum Poſſeſſiva.	
			Recto	Obliquo	Cum Subſtantivo.	Sine Subſtantivo:
Perſ. 1.	Singularis		*I*	*mee*	*my*	*mine*
	Pluralis		*Wee*	*us*	*our*	*ours*
Perſ. 2.	Singularis.		*Thou*	*thee*	*thy*	*thine*
	Pluralis.		*Yee*	*you*	*your*	*yours*
Perſ. 3.	Sin.	Maſ.	*Hee*	*him*	*his*	
		Fœ.	*Shee*	*her*	*her*	*hers*
		Neu.	*It*		*Its*	
	Pluralis.		*They*	*them*	*their*	*theirs*
Interrogativum.	Perſonarũ.		*Who*	*whom*	*whoſe*	
	Rerum.		*What*		*whereof*	

De-

Demonſtrativa *this, that*, hic, ille; pluraliter *theſe, thoſe*. Item *the ſame* idem; & Relativum vel etiam Interrogativum *which* qui: nullâ ratione dicenda puto Pronomina, ſed planè nomina Adjectiva. This, that

Non enim pro nomine Subſtantivo poni ſolent, ut nempe ipſius locum ſuppleant, (quod in Pronominibus fieri debere ipſa Denominatio oſtendit:) ſed Subſtantivis adjiciuntur, eodem planè modo quo alia quælibet Adjectiva; ut *this man, that man, which man, the ſame man*, homo hic, ille, quis, idem. Si enim aliquando ſine ſuis ſubſtantivis occurrant, quod quidem non rarò fit, ipſa tamen Subſtantiva ſubintelliguntur; prout in aliis ferè omnibus Adjectivis fieri ſolet. Dicimus enim, Latine *unus, multi, omnes, alii, docti, indocti*, &c. Anglicè *one, many, âll, others, the learned, the unlearned*, &c. omiſſis Subſtantivis: Nec tamen hæc Adjectiva in Pronominum numerum accenſeri ſolent.

Relativum *which* qui, uſurpatur etiam interrogativè; ut in aliis linguis fieri ſolet. Which.

Eſt autem nomen adjectivum.

De his autem notandum eſt, dici non rarò *thereof, thereof, whereof*; *hereby, thereby, whereby*, &c. pro *of this, of that*, (*of theſe, of thoſe*,) *of which*; *by this, by that*, (*by theſe, by thoſe*,) *by which*, &c.

Notandum item vocem *what* (interrogativè, aut indefinitè ſumptâ) aliquando Adjectivè poni; ſed non eodem ſenſu quo inter Pronomina ſuprà retulimus: Nam *what* pronomen, ſignificat *Quid* (ſubſtantivè ſumptum;) at *what* Adjectivum, potiùs eſt *qualis*; ut *what man*, qualis homo. What.

Vox

Own. Vox *own*, quæ possessivis non rarò ἐμφατικῶς subjungitur, est planè nomen Adjectivum, & valet Latinorum *Proprium*.

Sic *my own house, your own lands, Alexander's own sword*, &c. [Mea ipsius domus, vestri ipsorum fundi, Alexandri ipsius ensis, &c.] sunt ad verbum *mea propria domus, vestri proprii fundi, Alexandri proprius gladius*, &c.

Self. Vox *self*, pluraliter *selves*, quamvis etiam Pronomen a quibusdam censeatur (quoniam ut plurimum per Latinum *ipse* redditur;) est tamen planè nomen substantivum; cui quidem vix aliquod apud Latinos Substantivum respondet, proximè tamen accedit vox *persona*, vel *propria persona*.

Ut *my self, thy self, our selves, your selves*, &c. [ego ipse, tu ipse, nos ipsi, vos ipsi, &c.] ad verbum *mea persona, tua persona, nostræ personæ, vestræ personæ*, &c. Fateor tamen *himself, itself, themselves*, vulgò dici pro *his-self, its-self, their-selves*, at (interposito *own*) *his own self, its own self, their own selves*, ipsius propria persona, illorum propriæ personæ. Eodem sensu apud Græcos Poetas occurrunt ἴς, βίη, κράτος; ut βίη Ἡρακληΐν, vel Ἡρακλέος βίη, Hercules ipse, vel, propria Herculis persona; *Hercule's self, Hercules himself, Hercules's own self*. Sic illud *Psal.* 99. 4. עז מלך *robur Regis justitiam amat*, reddi non incommodè poterit, *the Kings self* (vel

(vel *the Kings Majesty*) *loveth righteousnesse*; Rex ipse, Regia Majestas, Regis persona propria justitiam amat.

CAP. VIII.

De Verbo.

VErborum flexio seu conjugatio, quæ in reliquis linguis maximam sortitur difficultatem, apud Anglos levissimo negotio peragitur. *Tempora.*

Nos duo tantum habemus Tempora in quovis verbo, Præsens & Præteritum imperfectum: Duo item Participia, Activum & Passivum, quæ planè Adjectiva sunt, aliorúmque Adjectivorum naturam omnino obtinent. Quod superest, verborum aliquot auxiliarium adjumento ferè totum perficitur.

Præsens, est ipsum thema; ut *Burn* uro: Atque illud innuit quod jam cum loquimur *præsens est*. *Præsens.*

Præterirum Imperfectum themati regulariter adjungit *ed*, ut *Burned* urebam: Illud autem innuit quod illo quidem tempore (de quo fit sermo) *præsens erat*, seu (ut loquuntur) *in fieri*. Atque eadem etiam vox est Participium Passivum regulariter *Præteritum Imperfectum.* *Participium Passivum.*

gulariter formatum ; ut *Burned* uſtus.

Præteriti Imperfecti,& Participii Paſſivi Anomaliæ pòſt tradentur.

Activum. Participium Activum themati adjungit *ing*. Ut *Burning* urens. Eadêmq; vox Subſtantivè pòſita eſt Nomen Verbale, atq; etiam Gerundiorum vices ſupplet, ut *in burning this* in urendo hoc, *in burning of this* in ultione hujus.

Infinitum. Verbo Infinitè poſito præfigi ſolet particula *to*. (Quæ tamen nonnunquam omittitur ; ut poſt dicetur.)

Uſurpatur autem poſt alia (non pauca) verba & Adjectiva; ut etiam ubi Subſtantivè ponitur omnino ut Latinorum modus infinitivus.

Perſonæ. Perſonarum & Numerorum diſtinctio, per præfixa nomina Perſonalia, (vel, in tertiâ perſonâ, alia quævis Subſtantiva,) inſtar Latinorum caſus nominativi, maximè indigitatur: ut *I burn* uro, *they burn* urunt.

In ſecundâ tamen perſonâ ſingulari, utriuſq; Temporis, additur terminatio *eſt*; & in tertiâ ſingulari, præſentis temporis, terminatio *eth*, vel ipſius loco *s*, (aut, ſi neceſſitas pronunciandi poſtulet, *es*.) *Thou burneſt*, *He burneth*, (vel *burns*,) *thou burned'ſt* ; uris, urit, urebas.

Dicimus

Dicimus autem (a verbis auxiliaribus *will, ſhall,*) *wilt, ſhalt*, per ſyncopen pro *will'ſt, ſhall'ſt*: Item *haſt, hath*, hoc eſt *ha'ſt ha'th*, pro *hav'ſt, hav'th*, (ut & *had* pro *hav'd.*) Et in verbis auxiliaribus *will, ſhall, may, can*, terminatio *eth*, prorſus omittitur.

Omittitur etiam utraque terminatio in Imperando; &, poſt conjunctiones *if* ſi, *that* ut, *though, although* quamvis, *whether* utrum, & aliquando etiam poſt alia aliquot Conjunctiones & Adverbia; tunc ſcilicet ubi Latini modum Imperativum aut Subjunctivum adhiberent.

In Terminationibus *eſt, eth, ed*, (& *en*, de quâ poſtea dicetur, ut & paſſim alias) vocalis *e*, ferè ad placitum, per Syncopen, tollitur, (niſi forſan aſperitas pronunciandi aliquando impediat;) ejúſque defectus, ubi opus eſt, Apoſtrophi notâ innuitur; ut *plac'd* pro *placed* locatus; *burn'd, burnd*, pro *burned* uſtus.

CAP. IX.

De *verbis Auxiliaribus Mutilis.*

VErbis infinitis (ſed omiſsâ particulâ *to*) præponuntur hæc Verba Auxiliaria *Do, will, ſhall, may, can*, cum eorum Præteritis Imperfectis *Did* (pro *doed,*) *would, ſhould*, (ab antiquis *wolle, ſholle,*) *might* (olim *mought,*) *could*: Item *muſt* (quod extra tempus præſens non reperitur.) *Auxiliaria mutila.*

Sed

(Sed & Verba *let* permitto, *bid* jubeo, *dare* audeo, *help* adjuvo, & fortaſſe alia nonnulla, quaſi eſſent verba Auxiliaria, præponuntur etiam verbis infinitis omiſsâ particula *to.*)

Hæc autem verba auxiliaria, ideo *mutila* nominanda cenſeo, quoniam ultra tempus Præteritum Imperfectum non uſurpantur: Participia nempe non habent, nec verba auxiliaria ſibi præfixa admittunt.

Duo tamen *Do* ago, & *will* volo, quoniam depoſitâ auxiliarium naturâ non raro ut verba Abſoluta occurrunt, integrè formantur, nempe tam participia habent (*doing, done, willing, willed,*) quàm verba auxiliaria admittunt; ubi ſcilicet ſunt verba abſoluta, non autem ubi ſunt Auxiliaria.

Do. *Do* & *did* indicant emphaticè tempus Præſens, & Præteritum Imperfectum. Uro, urebam; *I burn, I burned*, vel (emphaticè) *I do burn, I did burn.*

Shall, will *Shall* & *will* indicant Futurum. Uret *It ſhall burn, it will burn.*

Quoniam autem extraneis ſatis eſt cognitu difficile, quando hoc vel illud dicendum eſt; (non enim promiſcuè dicimus *ſhall* & *will*;) neq; tamen alii quos vidi ullas tradidere regulas quibus dirigantur: has ego tradere neceſſarium duxi, quas qui obſervaverit hac in re non aberrabit.

Quomodo differunt. In primis perſonis *ſhall* ſimpliciter prædicentis eſt; *will*, quaſi promittentis aut minantis.

In

In ſecundis & tertiis perſonis, *ſhall* promittentis eſt aut minantis, *will* ſimpliciter prædicentis.

Uram, ures, uret, uremus, ureris, urent: *I ſhall burn, you will, (thou wilt,) he will, we ſhall, ye will, they will burn*; nempe hoc futurum prædico: vel *I will, you ſhall, (thou ſhalt) he ſhall, wee will, yee ſhall, they ſhall burn*; nempe, hoc futurum ſpondeo, vel, faxo ut ſit.

Would & *ſhould* illud indicant quod erat, vel eſſet, futurum: cum hoc tamen diſcrimine; *Would* voluntatem innuit ſeu agentis propenſionem, *ſhould* ſimpliciter futuritionem.

Urerem; urere debeam, deberem, volebam, vellem; *I ſhould, or would, burn.*

May & *can*, cum eorum præteritis Imperfectis *might* & *could*, Potentiam innuunt: cum hoc tamen diſcrimine: *may* & *might* vel de jure vel ſaltem de rei poſſibilitate dicuntur; at *can* & *could*, de viribus agentis. May, can.

Poſſum (ſive potis ſum) urere, *I can burn*; poteram vel poſſem (potis eram vel eſſem) urere, *I could burn*: poſſum urere (nempe poſſibile eſt, aut licet,) *I may burn*; poteram vel poſſem urere (poſſibile vel licitum erat vel eſſet) *I might burn.*

Muſt

Must. *Must* necessitatem innuit. Debeo, oportet, necesse est, urere, *I must burn.*

CAP. X.

De *Verbis Auxiliaribus Integris.*

Auxiliaria integra. ALia duo verba auxiliaria *Have*, & *am* (seu *bee*,) Præponuntur Participiis Passivis; eodem planè modo quo aliis quibusvis vel Adjectivis vel etiam Substantivis.

Eodem plane modo quo Gallorum *j'ay, je suis*; aliáque ejusdem significationis in linguis aliis modernis; quibus hæc nostra respondent.

Integra vero ideo appello, quoniam non modo duo tempora (præsens & imperfectum,) sed & participia habent, & verba auxiliaria sibi præfixa admittunt (dummodo ipsa tamen adhuc maneant auxiliaria) non secus ac alia quævis Verba absoluta.

Auxiliaria tamen dico, quia non modò Præteritorum perfectorum & plusquam perfectorum omnium, sed & totius voeis Passivæ vices sustinent.

Have. *Have* (participio passivo junctum) indicat Præteritum Perfectum; illud nempe quod nunc est præteritum, seu (ut loquuntur

quuntur) in facto esse: *Had*, præteritum pluſquam perfectum, illud nempe quod tunc erat præteritum, (eo ſcilicet tempore de quo fit ſermo.)

Uſſi *I have burned*, uſſeram *I had burned*, uſſiſſe *to have burned*, καύσας *having burned*, loquutus *having ſpoken*. Sic *ſhall have*, *will have*, illud indicant quod erit præteritum; quod Græci fortaſſe per ipſorum paulo-poſt-futurum, vel mox futurum exprimere poſſunt; Latini verò ægriùs exprimunt niſi in verbis formæ Paſſivæ, ut loquutus ero, *I ſhall have ſpoken*, loquutus eſſem, *I ſhould have ſpoken*; nam *I ſhall have burned*, *It will have burned*, difficiliùs latinè redditur, niſi forſan *uſſero*, *uſſerit*, tantundem ſignificare dicamus: At *I ſhould have burned*, *I would have burned*, Latinè dicimus, *Uſſiſſem*, *uſſiſſe vellem*.

Am vel *bee* ſum, (participio paſſivo junctum) totius vocis Paſſivæ (ut loquuntur Latini) vices gerit. Am, Be.

Prout etiam in aliis nunc dierum linguis: & quidem ex parte in linguâ etiam Latinâ.

Eſt autem hoc verbum ſatis anomalum; & duplicem quidem formam habet.

In Præſenti { *Am*, *art*, *is*, pluraliter *are*.
{ *Bee*, *bee'ſt*, *bee*, pluraliter *bee*.

In Præterito Imperfecto { *was*, *waſt*, *was*, } pluraliter { *were*, *wert*, *were*, } *were*.

Infinitum *to be.* **Participium Activum** *being*; **passivum** *been.*

Prior forma (tam in Præsenti, quam in Præterito Imperfecto) illic plerumque adhibetur ubi Latini modum Indicativum ponerent; alibi ferè semper secunda.

Uror, ustus sum, *I am burned*; si urar, si ustus sim, *if I be burned*; urebar, ustus eram, *I was burned*; quamvis urerer, quamvis ustus essem, *although I were burned*; ustus fui, *I have been burned*; ustus fueram, fuissem, *I had been burned*; urar, *shall be burned*; ustus ero *I shall have been burned*; ustus essem, fuissem, *I should be burned, I should have been burned*; ustus esto *be burned*; uri *to be burned*; ustus esse vel fuisse *to have been burned.*

CAP. XI.

De sede vocis Nominativæ & Accusativæ, aliisq; ad Verborum Syntaxin spectantibus.

Sedes vocis Nominativæ

INterrogando & Imperando, vox Nominativa suo Verbo postponitur; (nempe Auxiliarium primo, si quod adsit; vel, si non adsit auxiliare, ipsi verbo Absoluto:) Alibi plerumque (nec semper tamen) præponitur

Ubi

Ubi autem *Imperando* dixi, etiam intelligendas vellem Permiſſiones, Conceſſiones, &c. quæ a Latinis per modum Imperativum efferuntur. Uro, uris, urit, &c. *I burn, thou burneſt, he burneth* &c. vel *I do burn* &c. Uro? uris? urit? &c. *Burn I? burneſt thou? burneth he?* &c. vel *Do I burn? doſt thou burn? doth he burn?* &c. Uram, uras, urat, &c. vel ure, urito, &c. *Burn I, burn thou, burn he* &c.

Notandum autem quod ubi in ſecundis perſonis fit Imperium ſeu Conceſſio, vox nominativa ſæpiſſimè omittitur; ut Ure, urite, *burn*; pro *burn thou, burn yee*: In reliquis verò perſonis fit ſæpe circumlocutio per vocem *let* (permitte, ſine,) ut Uram, uras, uramus, urant, *let me burn, let him burn, let us burn, let them burn*; hoc eſt ad verbum *ſine me urere* (*permitte ut uram*) *ſine eum urere*; &c. Quod ipſum quidem apud Latinos fit, nam cum *urat, uramus*, &c. (quæ ſunt revera modi Subjunctivi) Imperativè uſurpantur, ponuntur elliptice, pro *eſto ut urat, licet ut urat, licet urat, ſine urat*, aut alia ejuſmodi formulâ.

Nec mirum ſit, me primam perſonam ſingularem modi Imperativi recenſuiſſe, quod pauci faciunt; nam qui hujuſmodi formas Imperativas eſſe conceſſerit, [Petat quoties velit nunquam obtinebit; Petamus quoties velimus, nunquam obtinebimus, &c.] *Ask he* (vel *let him aſk*) *as oft as he will, he ſhall never obtain*; &c. idem etiam de hac, eâdem ratione, concedere debet [Petam ego quoties velim, nunquam obtinebo;] *Aſk I* (*let me aſk*) *as oft as I will, I ſhall never obtain.*

Eâdem ferè formâ nonnunquam poſtpoſitio vocis Nominativæ, (poſt Præteritum Imperfectum

ctum, præsertim verborum auxiliarium,) supplet defectum conjunctionis *if* si. Si petisset, obtinuisset: *Had he asked,* (pro *if he had asked*) *he had obtained.*

Sedes vocis Accusativæ. Vox Accusativa verbis Transitivis (nunc dierum) plerumque postponitur; ut Vrit me, *he burneth mee.*

At olim solebat sæpius præponi, *hee mee burneth, mee hee burneth*; prout adhuc apud Germanos & Belgas usu fit; & aliquando etiam apud Anglos, præsertim Poetas.

Sedes particulæ Negativæ. Adverbium negandi *not* (non,) Verbo postponitur, (nempe auxiliari primo, si quod adsit, aut, si non adsit auxiliare, Verbo principali:) aliis tamen orationis partibus præfigi solet.

Non urebat, *it burned not, it did not burn:* non me *not me*; me non-urebat *it burned-me not, it burned-not mee, mee it burned not*; non-me urebat *it burned not-me, me it burned not.*

Latinorum Participia in rus *&* dus. Latinorum Participia Futuri temporis in (*rus* & *dus*) nos plerumque efferimus per Verbum Infinitum.

Præfixo tamen (aut per Ellipsin omisso) Adjectivo aptæ significationi; (vel aliquando Præpositione) ut fiat circumlocutio. Moriturus *to dy*, vel *about to dy* (quasi, circiter ipsum mori.)

ready

ready to dy (mori paratus,) *like to dy* (morti vicinus, verisimiliter moriturus,) *condemned to dy,* (morti damnatus.) Sic, occidendus, *to be killed, ready to be killed, like to be killed,* aut alia non absimili formâ.

Est (ut loquuntur) tertii adjecti, innuitur præfixâ voce *there*, & postpositâ voce Nominativâ. Ut Est (datur) calor in sole, *there is heat in the Sun*: Non sunt (non dantur) orbes solidi, (nulli dantur orbes solidi,) *there are no solid orbs*, &c.

Verba Impersonalia, propriè non habemus: sed quę Latini Impersonaliter efferunt, nos efferimus personaliter, præfixâ voce Nominativâ *it*. *Verba Impersonalia.*

Placet, juvat, oportet me, virtuosum esse; *It pleaseth, it delighteth, it behoveth me, to be vertuous.* Ubi tamen siquis dicat [*virtuosum esse*] casum esse Nominativum verbis *placet*, *juvat*, *oportet*, ideóque ipsá esse Personalia; ego neutiquam inficias ibo. Constructio Anglicana sic accipienda est, *To be vertuous, it pleaseth me*, (virtuosum esse, id mihi placet:) Ubi vel prior vox Nominativa, (*to be vertuous* virtuosum esse) absolutè ponitur; vel posterior (*it*, id) redundat, saltem emphatica vel exegetica fit reduplicatio.

CAP.

CAP. XII.

De *Verbis Anomalis.*

Duo Præmonita.

REstat ut de Verborum aliquot Anomaliâ pauca tradam. De quibus hæc duo primitùs monenda sunt.

1. Tota quæ sequitur Anomalia non nisi Præteriti Imperfecti temporis, & Participii Passivi formationem spectat.

Nam in ipsis quidem Verbis Irregularibus nihil aliud irregulare est.

2. Tota illa quantacunque Anomalia Verba Exotica vix omnino attingit, sed illa sola quæ Nativa sunt.

Exotica verò illa appello quæ a Latinis, Gallicis Italicis, Hispanicis, aut etiam Cambro-britannicis deduximus, quæ quidem multa sunt: Nativa verò illa voco quæ ab antiquâ linguâ Teutonicâ, seu Saxonicâ, originem ducunt; quæ quidem omnia sunt Monosyllaba, (aut saltem a Monosyllabis deducta,) & plerumque nobis cum Germanis, Belgis, Danis, &c. communia sunt (levi saltem immutatione factâ,) quorum nempe sive Linguæ sive Dialectus ejusdem cum nostrâ Anglicanâ sunt originis.

Ano-

Anomaliæ Generales.

Anomalia prima, quæ maximè generalis est, ex celeritate pronunciandi originem duxit: nempe, (post syncopen vocalis *e* in regulari terminatione *ed*, relicta consona *d* sæpissimè mutatur in *t*; quoties scilicet pronunciatio sic evadit expeditior. (Et quidem contractio potius dicenda videtur, quam Anomalia.)

Nempe post *c*, *ch*, *sh*, *f*, *k*, *p*, *x*, & post consonas *s*, *th*, duriùs pronunciatas, & aliquando post *l*, *m*, *n*, *r*, modò præcedat vocalis brevis: hæ enim literæ faciliùs post se recipiunt *t* quam *d*. Ut, *plac't*, *snatch't*, *fish't*, *wak't*, *dwel't*, *smel't*, &c. pro *plac'd*, *snatch'd*, *fish'd*, *wak'd*, *dwell'd*, *smell'd*, vel *placed*, *snatched*, *fished*, *waked*, *dwelled*, *smelled*, a Verbis *to place* loco, *to snatch* rapio, *to fish* piscor, *to wake* evigilo, *to dwell* habito, *to smell* olfacio.

Sed & vocalis longa præcedens non rarò abbreviatur, vel in cognatam breviorem transit; quæ & ipsa conducunt ad celeriorem pronunciationem. Sic *kept*, *slept*, *wept*, *crept*, *swept*, *lept*, a verbis *to keep* servo, *to sleep* dormio, *to weep* fleo, *to creep* repo, *to sweep* verro, *to leap* salto.

At post consonas *b*, *g*, *v*, *w*, *z*, atq; *s*, *th*, molliùs prolatas; & *l*, *m*, *n*, *r*, præcedente vocali longâ, manet *d*. faciliùs enim coalescunt cum *d*, propter similem spiritûs ad nares directionem, quam cum *t*. Sic *līv'd*, *smîl'd*, *raz'd*, *beleev'd*, &c. a verbis *to līve* vivo, *to smîle* subrideo, *to raze* deleo, *to beleeve* credo.

Nisi cùm vocalis longa abbreviatur ante, *l*, *m*, *n*, *r*; & ubi *b*, *v*, in *p*, *f*, sonúsque mollior literatum *s*, *th*, in earundem sonum duriorem transit.

Ut

Ut *felt*, *delt*, *dremt*, *ment*, *left*, *bereft*, *beleft*, &c. a Verbis *to feel* tactu sentio, *to deal* distribuo, *to dream* somnio, *to mean* intendo, *to leave* linquo, *to bereave* orbo, *to beleeve* credo.

Ubi autem *d* vel *t* præcesserat, litera additicia *d* vel *t* (in hac contracta formâ) cum *d* vel *t* radicali in unam literam coalescunt. Nempe si *t* radicalis esset, coeunt in *t*; sin *d* esset radicalis, cum vel in *d* vel in *t* coeunt, prout hæc vel illa litera promptiùs proferri possit. Ut *read*, *led*, *spred*, *shed*, *dread*, *shred*, *tread*, *bid*, *hid*, *chid*, *fed*, *bled*, *bred*, *sped*, *strid*, *slid*, *rid*, &c. (seu potius *readd*, *bidd*, &c. quasi *read'd*, *bĭd'd*, &c.) a Verbis *to read* lego, *to lead* duco, *to spread* expando, *to shed* effundo, *to dread* revereor, *to shread* minutim seco, *to tread* conculco, *to bid* jubeo, *to hide* abscondo, *to chide* objurgo, *to feed* pasco, *to bleed* sanguinem emitto, *to breed* pario, educo, *to speed* expedio, *to stride* passum extendo, *to slide* labor, *to ride* equito. Sic, *cast*, *hurt*, *cost*, *burst*, *eat*, *beat*, *sweat*, *sit*, *quit*, *smit*, *writ*, *bit*, *hit*, *met*, *shot*, &c. (aut fortasse meliùs *eatt*, *bitt*, *bitt*, &c. quasi *eat't*, *bĭt't hit't*,) a verbis *to cast* projicio, *to hurt* lædo, *to cost* consto, (de precio dictum,) *to burst* rumpo, *to eat* edo, *to beat* verbero, *to sweat* sudo, *to sit* sedeo, *to quit* libero, *to smite* percutio, *to write* scribo, *to bite* mordeo, *to hit* percutio, *to meet* occurro, *to shoot* ex machinâ projicio. Item *lent*, *rent*, *sent*, *girt*, &c. (pro *lend'd*, *send'd* &c. vel *lendt*, *sendt*, &c.) a verbis *to lend* mutuò do, *to send* mitto, *to rend* lacero, *to gird* cingo.

Verba autem hanc Anomaliam seu contractionem passa, admittunt ut plurimum etiam formam regularem, non minùs eleganter quam

hanc

hanc contractam; ut *placed*, *fished*, *beleeved*, *beleaved*, *girded*, &c. vel *plac'd*, *fish'd* &c. Nisi forsitan cacophonia nonnunquam impediat syncopen passa, (ut *gird'd*;) aut etiam (in Verbis frequentissimi usus) celeritas pronunciandi contractiorem formam in quibusdam ut plurimum suadeat; unde *kept*, *wept*, ferè semper dicimus; *keeped*, *weeped*, rariùs

Anomalia secunda etiam frequens est, sed solummodò Participium Passivum spectat: Nempe Participium Passivum olim sæpissimè formabatur in *en*: Cujusmodi satis multa adhuc retinemus, præsertim ubi Præteritum Imperfectum insignem aliquam anomaliam patitur. (Atque hæc quidem Altera Participii Formatio, potiùs quam Anomalia, non incommodè dici potest.) *Participia in* en.

Ut *been*, *taken*, *given*, *slay'n*, *know'n*, &c. a Verbis *to be* esse, *to take* accipio, *to give* do, *to slay* occido, *to know* cognosco.

Et quidem nonnunquam post Præteriti Imperfecti & Participii Passivi communē sive contractionem sive anomaliam, etiam hæc Participii Passivi peculiaris anomalia accedit. Scilicet tam *written*, *bitten*, *eaten*, *beaten*, *hidden*, *chidden*, *shotten*, *rotten*, *chosen*, *broken*, &c. quam *writ*, *bit*, *eat*, *beat*, *hidd*, *chidd*, *shott*, *rott*, *chose*, *broke*, &c. in Participio Passivo (at non item in Præterito Imperfecto) promiscuè efferuntur; a verbis *to write* scribo, *to bite* mordeo, *to eat* edo, *to beat* verbero, *to hide* abscondo, *to chide* objurgo,

go, *to ſhoot* projicio, *to rot* putreſco, *to chooſe* eligo, *to break* frango; aliáque ejuſmodi multa.

Item promiſcuè formantur Participia *ſow'n, ſhew'n, hew'n, mow'n, loaden, laden*; atque *ſow'd, ſhew'd, hew'd, mow'd, loaded, laded*; a Verbis *ſów* ſero, *to ſhew* oſtendo, *to hew* dolo, *to mow* meto; *to load* vel *lade*, onero. Aliáque forſan aliquot ſimilia.

Anomaliæ Speciales.

Sunt & aliæ Anomaliæ non paucæ, præſertim in Præterito Imperfecto; ſed quæ magis ſpeciales ſunt, nec quidem adeo multæ quam ut poſſint ſigillatim recenſeri.

Verba Auxiliaria, earúmque anomaliam ſupra tradidimus. Alia ſequuntur, quæ in ſuas claſſes diſtribuemus, prætiſſis illis quæ utrobique eandem vocem retinent, adjunctis deinde aliis quæ aliter in Præterito Imperfecto, aliter in Participio Paſſivo efferuntur.

1. *Win* lucro, *ſpin* neo, *begin* incipio, *ſwim* no, *ſtrike* percutio, *ſtick* hæreo, *ſing* cano, *ſting* aculeo pungo, *fling* jacio, *ring* campanam pulſo, *wring* torqueo, *ſpring* germino, *ſwing* pendulus agitor, *drink* bibo, *ſink* mergor, *ſhrink* contrahor, *ſtink* fœteo, *hang* pendeo, *come* venio, *run* curro, *find* invenio, *bind* ligo, *grind* contero, *wind* convolvo; tam in Præterito Imperfecto, quam in Participio Paſſivo, dant *wónne, ſpun, begun, ſwum, ſtruck, ſtuck, ſung, ſtung, flung, rung, wrung, ſprung, ſwung, drunk, ſunk, ſhrunk, ſtunk, hung, come, run, found, bound, ground, wound*; Sed & eorum pleraque formantur etiam in Præterito Imperfecto per *a*, Ut *began, ſang, rang, ſprang, drank, came, ran*;

ran; & quædam alia, sed rariùs. Quædam in Participio Passivo assumunt etiam *en*, ut *stricken*, *drunken*, *bounden* Sed & utrobique forma analoga ferè in omnibus retinetur, ut *spinned*, *swimmed*, &c.

2. *Fight* pugno, *teach* doceo, *reach* extendo, *seek* quæro, *beseech* oro, *catch* capio, *buy* emo, *bring* affero, *think* cogito, *work* operor: faciunt *fought*, *taught*, *raught*, *sought*, *besought*, *caught*, *bought*, *brought*, *thought*, *wrought*. Sed & ex his non pauca analogiam retinent, ut *teached*, *reached*, *beseeched*, *catched*, *worked*, &c.

3. *Take* capio, *shake* quatio, *forsake* desero, *wake* (*awake*) evigilo, *stand* (olim *stead*) sto, *break* frango, *speak* loquor, *bear* fero, pario, *shear* tondeo, *swear* juro, *tear* lacero, *wear* induo, tero, *weave* texo, *cleave* hæreo, *cleave* (olim *clîve*) findo, *strîve* contendo, *thrîve* diresco, *drîve* pello, *shine* splendeo, *rîse* (*arîse*) surgo, *smîte* percutio, *write* scribo, *bîde* (*abide*) maneo, *rîde* equito, *choose* (*chúse*) eligo, *tread* conculco, *get* acquiro, *beget* gigno, *forget* obliviscor, *seethe* coquo: faciunt utrobique *took*, *shook*, *forsook*, *wôke*, *awôke*, *stood*, *brôke*, *spôke*, *bôre*, *shôre*, *swôre*, *tôre*, *wôre*, *wôve*, *clôve*, *strôve*, *thrôve*, *drôve*, *shône*, *rôse*, *arose*, *smôte*, *wrôte*, *bôde*, *abôde*, *rôde*, *chôse*, *trodd*, *gott*, *begott*, *forgot* *sod*. Sed & utrobique dicimus etiam *thrive*, *rise*, *smitt*, *writt*, *abidd*, *ridd*. In Præterito Imperfecto quædã etiam formantur per *a*, ut *brake*, *spake*, *bare*, *share*, *sware*, *tare*, *ware*, *clave*, *gat*, *begat*, *forgat*, & fortasse quædã alia sed rariùs. In Participio Passivo formantur eorum non pauca etiam per *en*; ut *taken*, *shaken*, *forsaken*, *brôken*, *spôken*, *bŏrn*, (*bôr'n*) *shôr'n*, *swôr'n*, *tôr'n*, *wôr'n*, *wôven*, *clôven*, *thrĭven*, *drĭven*, *rĭsen*, *smitten*, *written*, *ridden*, *chôsen*, *trodden*, *gotten*, *begotten*, *forgotten*, *sodden*. Multa etiam

utrobique

utrobique retinent analogiam, ut *waked, awaked, beared, ſheared, weared, cleared, thrîved, abîded, chooſed, ſeethed*, &c.

4. *Give* Do, *bid* jubeo, *ſit* ſedeo, faciunt in Præterito Imperfecto *gave, bade, ſate*: In Participio Paſſivo, *given, bidden, ſitten*. Sed & utrobique *bidd, ſitt*. Atque huc referenda ſunt multa ex primâ & tertiâ claſſe, quæ formant præteritum imperfectum etiam in *a*.

5. *Draw* traho, *know* ſcio, *ſnow*, ningo, *grow* creſco, *throw* jacio, *blow* flo, *crow* cano, (inſtar galli) *fly* volare, *ſlay* occido, *ſee* video, *ly* jaceo, faciunt Præterita Imperfecta *drew, knew, ſnew, grew, threw, blew, crew, flew, ſaw, lay*; Participia Paſſiva per *en, draw'n know'n, ſnow'n, grow'n, throw'n, blow'n, crow'n, flyen (flow'n) ſlay'n, ſeen, ly'n (lay'n)* Sed & utrobique *draw'd, ſnow'd, throw'd, blow'd, crow'd*. At a *flee* fugio fit *fledd*. A *go* eo, fit *went* (ab Antiquo *wend*) & participium *go'n*.

Suntque hæc (quæ memini) omnia linguæ Anglicanæ Verba Anomala: Alia vel nulla ſunt vel certè pauciſſima.

CAP. XIII.

De Adverbiis, Conjunctionibus, Præpoſitionibus & Interjectionibus.

Adverbia. ADverbia eandem ſortiuntur naturam apud nos, quam apud Latinos, aliáſque gentes: Nempe non Verbis tantùm, ſed & aliis orationis partibus adjiciuntur.

Quorum

Quorum præcipua ſequuntur.

Adverbia Temporis; Quando *when*, nunc *now*, tunc *then*, hodie *to-day*, eras *to morrow*, heri *yeſter-day*, perpetuo *ever*, nunquam *never*, diu *long*, *a great while*, donec *till*, *un-till*, dudum *ſince*, *agoe*, antehac *here-to-fore*, poſthac *here-after*, jam-jam *allready*.

Numeri; Quoties *how oft*, toties *ſo-oft*, ſemel *once*, bis *twice*, ter *thrice*, quater *four times*; ſæpe, multoties, *oft*, *often*, *often-times*, *many-times*; raro *ſeldome*, ſemper *all-ways*, (quaſi omnibus vicibus, a Cambrica voce *gwaith* vices.)

Ordinis; Primò *firſt*, deinde *afterward*, proximè *next*, ſecundò *ſecondly*, tertiò *thirdly*, ultimò *laſtly*, tandem *at-laſt*, *at-length*, &c.

Loci; Ubi *where*, hîc *here*, illic *there*, ubique *every-where*, nuſquam *no-where*, uſpiam *any-where*, alicubi *ſome-where*, alibi (alicubi alias) *ſome-where elſe-where*; intus *within*, foris *without*: quò *whither*, huc *hither*, illuc *thither*, aliquò *ſome whether*, intro *in*, foras *out*: Quorſum *which way*, horſum *this way*, ſurſum *upward*, deorſum *downward*: Unde *whence*, (*from whence*) hinc *hence*, inde *thence*: Simul *together*, ſeorſim *a-ſunder*, *aſunder*; prope *near*, *hard-by*, longè *far-off*.

Affirmandi; etiam *yea*, *yes*, *I*; forte *perhaps*, *perchance*, *peradventure*, *it may be*.

Negandi; Non (abſolutè poſitum) *no*, (conjunctè poſitum) *not*.

Monſtrandi, En, *lo*, *behold*.

Similitudinis, & Comparationis; Quàm, quomodo, *how*; ſic, tam, *ſo*; ut *as*, quantum (quam multum) *how much*, magis *more*, minùs *leſſe*, maximè *moſt*, minimè *leſt*, valdè *very*, *very much*, omninò *altogether*, *wholly*; ferme *allmoſt*, ſolummodo *only*, *but*; potius *rather*, quàm *than*, vix *ſcarce*, ægre *hardly*, bene *well*, malè *ill*, melius *better*, pejus *worſe*

optimè

optimè *beſt*, peſſimè *worſt*, doctè *learnedly*, fortiter *valiantly*, citò *quickly*.

Reliqua fere Adverbia (& ex enumeratis non pauca) ſunt vel Periphraſes, ut, diu *a long while*, jamdudum *a great while ago*, ſæpenumerò *many times*, &c. Vel Præpoſitiones aut Adjectiva Adverbiaſcentia, ut antè *before*, prope *near*, præter *beſide*, infra *under*, *below*, &c. multum *much*, parum *little*, magis *more*, &c. Vel denique a quibuſvis ferè Adjectivis formantur, adjunctâ terminatione *ly*; ut doctè *learnedly*, fortiter *valiantly*, ſubitò (ſubitanè) *ſuddainly*, tertiò *thirdly*, &c.

Conjunctiones. Conjunctiones item eundem habent uſum quem apud Latinos, aliósque.

Quarum hæ ſunt præcipuæ; Et *and*, quoque *alſo*, *likewiſe*, nec *nor*, *neither*, utrum *whether*, ſive *or*, *either*, ſed *but*, nam *for*, quia *becauſe*, quare *wherefore*, ergo *therefore*, ſi *if*, tum *then*, quamvis, *though*, *all-though*, *not-with-ſtanding*, tamen *yet*, ut *that*, quòd *that*, quum *ſeeing*, *ſince that*, *when as*, niſi *except*, *unleſſe*, ſaltem *at-leaſt*, vel *even*.

Si quis tamen harum aliquot voces potiùs Adverbia eſſe dicat; aut etiam ex Adverbiis aliquot ad Conjunctionum claſſem referre malit: non tanti eſt ut hac de re quis contendat, cùm, & apud Latinos, eadem non rarò vox nunc pro Adverbio, nunc pro Conjunctione cenſenda eſt. Neque forſan aliquod grave detrimentum pateremur ſi tam Adverbia quam Conjunctiones & Interjectiones, ad eandem claſſem redigerentur. Eſt quidem nonnihil diſcriminis, ſed leviuſculum.

Præ-

Præpoſitiones etiam eandem ſortiuntur naturam quam in aliis linguis: Sed frequentiori apud Anglos uſu occurrunt quam apud Latinos, ideo quòd nos Caſuum diſcrimina non agnoſcamus. *Præpoſitiones.*

Verùm de hiſce quicquid dicendum erat, ſuprà, ubi de Nomine Subſtantivo agebatur, tradidimus.

Interjectiones non ita multas habemus. *O, oh, ah, fi, ha ha he, ſt,* nobis ſunt cum Latinis communes. Heu *alas*, dolentis eſt: Vah *tuſh*, contemnentis: *Foh* fœtorem abominantis. Væ *wo*, potiùs nomen eſt. *Interjectiones.*

CAP. XIV.

De Etymologiâ.

POſtquam ſingulas orationis partes ſeorſim conſideravimus: operæ prætium eſſe duxi, earum aliquam inter ſe convenientiam & affinitatem obſervare; ſive Etymologiam quâ una ab aliâ originem ducit.

Ex quolibet nomine Subſtantivo, aut Subſtantivè *Adjectivum Poſſeſſivum*

Subſtantivè poſito, (ſive Singulari ſive Plurali,) formatur Adjectivum *Poſſeſſivum*, addendo *s*. Ut ſupra dictum eſt.

Adjectivum Sejpectivũ.

Quodlibet etiam Subſtantivum, Adjectivè poſitum, degenerat in Adjectivum quod Adjectivum *Reſpectivum* ſupra diximus.

Verbaſcentia.

Subſtantiva item non pauca, aut etiam Adjectiva, (& aliæ nonnunquam orationis partes,) Verbaliter poſita, degenerant in Verba: Et innuunt ejuſdem rei qualemcunque applicationem: Accedente tamen non rarò Vocalis productione, atque etiam Conſonantis alleviatione.

Ut *a houſe* domus, *to house* (domum adhibere) in domum recipere: *braſs* æs, *to braze* obæratum *glaſſe* vitrum, *to glaze* vitrum applicare: *graſs* gramen, *to graze* gramine veſci: *prîce* pretium *to prîze* æſtimare: *breath* ſpiritus, *to breathe* ſpirare; *ſhade*, *ſhadow*, umbra; *to ſhade*, *to ſhadow*, obumbrare: *a fiſh*, piſcis, *to fiſh* piſcari: *oyl* oleum, *to oyl* oleo oblinere: *rûle* regula, regimen; *to rûle* regulare, regere: *lôve* amor, *to lôve* amare: *lîfe* vita, *to lîve* vivere: *ſtrife* contentio, *to ſtrive* contendere: *Further* ulteriùs, *to further* promovere: *forward* antrorſum, *to forward* promovere: *hinder* poſterior, *to hinder* retardare. Atque infinita alia.

Nonnunquam tamen (præſertim Adjectivis) adjungitur terminatio *en*: Ut *haſt* celeritas, *to haſt*, *to haſten* accelerare: *length* longitudo, *to lengthen*

lengthen prolongare : *ſtrength* vires, *to ſtrengthen*, vires addere : *ſhort* breve, *to ſhorten* abbreviare : *faſt* fixum, *to faſten* figere : *white* album, *to white*, *to whiten* album reddere : *black* nigrum, *to black*, *to blacken* denigrare : *hard* durum, *to harden* durum facere : *ſoft* molle, *to ſoften* mollire. Aliáque multa.

A Verbis autem (ſive hiſce, ſive aliis quibuſcunque) formantur *Participia*, nempe Paſſivum unum (additâ plerumque terminatione *ed*, vel *en*;) alterum Activum, (adjunctâ ſemper terminatione *ing*) quod etiam, Subſtantivè poſitum, Gerundiorum & *Nominis Verbalis* (Actionem ſignificantis) vires gerit. Ut ſupra oſtenſum eſt. At adjectâ terminatione *er* fit Nomen Verbale Agentem ſignificans. *Participia, & Nomina Verbalia; in* ed, en, ing, er.

To hear audio, *hear'd* auditum, *hearing* audiens, auditus, auditio, *a hearer* auditor. *To give* do, *given* datum, *a guift*, *a gift*, (pro *giv'd*) donum, *giving* dans,, donatio, *a giver* dator. Aliáque innumera, & ad libitum formata.

Ex Subſtantivis fiunt *Adjectiva Copia*, additâ terminatione *y* : factâ item nonnunquam, ſed ratiùs Vocalis, productione, & allevatione Conſonantis. *Adjectiva Copia*, in y.

A lowſe pediculus, *lowſy* (pediculis ſcatens) pediculoſus :

losus: *Wealth* divitiæ, *wealthy* (divitiis abundans) dives: *Health* sanitas, *healthy* (sanitate præditus) sanus: *Worth* valor, excellentia, *worthy* dignus, excellens: *Witt* ingenium, *witty* ingeniosus: *Water* aqua, *watery* aquosus: *Earth* terra, *earthly* terreus: *Wood* lignum, a *wood* sylva, *wooddy* lignosus, sylvosus: *Air* aer, *airy* aereus: *A heart* cor, *hearty* cordatus, fortis: Aliáque innumera. Huic terminationi respondet Germanorum terminatio *ig*.

Adjectiva plenitudinis in full.

Ex Substantivis fiunt *Adjectiva Plenitudinis* additâ terminatione *full*; hoc est, plenus.

Joy gaudium, *joyfull*, lætus: *Fruit* fructus, *fruitfull* fructuosus: *Youth* juventus, *youthfull* (juventâ plenus) juvenilis: *Care* cura, *carefull* solicitus, diligens: *Use* usus, *usefull* utilis: *Delight* delectatio, *delightfull* jucundus, delectabilis: Aliáque multa.

In some.

Nonnunquam, eodem ferè sensu, sed cum aliquali diminutione, additur terminatio *some*, (hoc est, aliquid) *Delight* delectatio, *delightsome* delectabilis, delectationem saltem mediocrem parens: *Game* lusus, *gamesome* hilaris, lusui prochvis: *Irk* tædet, *irksome* ingratus, molestus: *Burden* onus, *burdensome* onerosus: *Trouble* molestia, *troublesome* molestus: Aliáque ejusmodi.

Adjectiva inopiæ, seu defectus, in lesse.

Contra verò terminatio *lesse* Substantivis addita, Adjectiva facit *inopiam* significantia.

Ut *worthlesse* nullius precii: *wittlesse* ingenio vacuus:

vacuus: *heartleſſe* dejectus, timidus, excors: *joyleſſe* gaudio planè deſtitutus: *careleſſe* negligens: *uſeleſſe* inutilis. Sic *comfort* conſolatio, *comfortleſſe* conſolatione deſtitutus: *ſap* ſuccus, *ſap-leſſe* ſucci vacuus: Aliáque quamplurima.

Idem etiam ſæpiſſimè innuitur præfixâ particulâ privativâ *un* adjectivis quamplurimis; vel etiam *in*, ſed hoc poſterius non niſi vocibus a Latinis deductis, quæ eandem compoſitionem apud Latinos admittunt. Un, in.

Ut *pleaſant* gratus, placidus, *unpleaſant* ingratus: *wiſe* ſapiens, *unwiſe* inſipiens: *profitable* utilis, *unprofitable* inutilis: *patient* patiens, *impatient* impatiens: Sic *unworthy* indignus: *unhealthy* non ſanus: *unfruitfull* infrugiferus: *un-uſefull* inutilis: Aliáque multa.

En.

Notandum tamen eſt, quòd ut non omnia Latina ab *in* compoſita privationem ſignificant; ita nec omnia Anglicana per *in* ſcripta. Multa enim a Gallis habemus, ſed utplurimum Latinæ originis, quæ per *in* vel *en*, promiſcuè ſcribuntur, ubi retinetur genuina ſignificatio Latinæ præpoſitionis *in*. Ut *ingender* ingenero; *implant* implanto; *ingrave* inſculpo; aliáque multa: quæ tamen etiam promiſcuè per *en* ſcribuntur, *engender*, *emplant*, *engrave*, &c. ut & eorũ participia, *engendered*, *emplanted*, *engraven*, &c. Et quidem optandum eſſet (*in*exterorũ gratiam) ut hujuſmodi vocabula a Gallis accepta, Gallorum *en* perpetuò retinerent, potius quam ut reſtitueretur Latinorum *in*, unde illud *en* deductum eſt; ut omnis de illius particulæ

significatione dubitatio tolleretur. Nam particula *un* semper privativa est, *en* verò nunquam, at *in* nunc est nunc non est: in illis enim dictionibus quæ promiscuè per *in* & *en* scribuntur, non est privativa; in illis utplurimum privativa est, nempe quæ a Latinis pariter significantibus deductæ sunt.

Dis. mis. Particulæ item præpositivæ *dis* & *mis*, (a Gallorum *des* & *mes* deductæ,) idem ferè significant quod *un*: Cum hoc tamen discrimine; *dis* potius Contrarietatem innuit quam Privationem, (respondet siquidem Latinorum præpositioni *de* prout in compositione non raro usurpatur) *mis*, quasi Errorem quendam insinuat, & per *male* vel *perperam* ut plurimum reddi potest. *To like* approbare, *to dislike* improbare: *honour* honor, decus, *dishonour* dedecus: *to honour*, *to grace*, honorare, decorare *to dishonour*, *to disgrace*, dedecorare: *to deign* dignor, *to disdeign* dedignor: *chance* fortuna, casus, *mischance* infortunium: *to take* capere, *to mistake* errare, perperam accipere: *deed* opus, *mis-deed* malè-factum. Aliáque hujusmodi.

Quæ a Latinis per *de*, vel *dis*, scriptis deducuntur, eandem quam prius habebant significationem retinent: ut *distinguish* distinguo διαστίζω, *detract* detraho: *defame* defamo, *detein* detineo, &c.

Adjectiva similitudinis in ly. Terminatio *ly* Substantivis addita (& nonnunquam Adjectivis) Adjectivi formal *Similitudinem* quandam seu convenientiam innuentia.

A giant gigas, *giantly* (*giant-like*) gigantinus: *earth* terra, *earthly* terrenus: *heaven* cœlum, *heavenly* cœlicus: *world* mundus, *worldly* mundanus: *God* Deus, *godly* pius, quasi Deo conformis: *good* bonus, *goodly* eximiæ staturæ seu magnitudinis, quasi καλοειδής. Aliáque similia. Respondet Germanorum & Belgarum terminationibus *lich*, *lick*.

Eadem terminatio *ly* Adjectivis addita format Adverbia cognatæ significationis; ut Latinorum, in *è*, *ò*, & *ter*. Ut suprà dictum est. *Adverbia similitudinis in* ly.

Terminatio *ish* Adjectivis præcipuè addita (sed & non rarò Substantivis) *Diminutionem* innuit. *Adjectiva Diminutiva in* ish.

Green viridis, *greenish* subviridis: *white* albus, *whitish* albicans subalbus: *soft* mollis, *softish* aliquantulum mollis. *a theif* fur, *thievish* quasi fur, ad furandum proclivis: *a wolf* lupus, *wolvish* quasi lupus, lupinæ ferociæ proclivis: *a child* puer, *childish* puerilis. Aliáque multa, & ferè ad libitum formata.

Habemus tamen & aliàs diminutivorum formulas in Substantivis (sed ratiùs occurrentes;) ut *a hill* mons, *a hillock* monticulus: *a part* pars, *a parcell* particula; *a cock* gallus gallinaceus, *a cockrell* galliculus: *a pike* lucius piscis, *a pickrell* luciolus: *a poke* saccus, *a pocket* sacculus, (quæ terminatio Gallica est:) *a goose* anser, *a gosling* anserculus; (quæ est terminatio Germanica:) *Substantiva Diminutiva*

a lamb agnus, *a lambkin* agnellus: *a chick* gallinæ pullus, *a chickin* pullulus: *a man* homo, *a minikin* homunculus: ſic *Halkin* Henriculus, (unde patronymicum *Hawkins*: *Wilkin* Willielmulus: *Thomkin* Thomulus: Aliáque, ſed pauca, ſimilia occurrunt.

Abſtracta in neſſe, hood head. Ex Concretis Adjectivis fiunt Subſtantiva Abſtracta, addita terminatione *neſſe*; & pauca in *hood*, vel *head*.

Whîte albus, *whîteneſſe* albedo: *hard* durus, *hardneſſe* durities: *great* magnus, *greatneſſe* magnitudo: *skillfull* peritus, *skil fullneſſe* peritia, *unskillfullneſſe* imperitia: aliáque infinita. Huic reſpondet Germanorum terminatio *heyt*: unde Anglorum *head* vel *hood* deſcendunt, in, *Godhead* Dietas, *Manhood* humanitas, *maidenhead* virginitas, *widdowhood* viduitas.

In th. Sunt tamen & alia Abſtracta (partim ab Adjectivis partim a Verbis deducta) quæ fiunt adjectâ terminatione *th*: (levi nonnunquam immutatione ſimul factâ.)

Long longus, *length* longitudo: *ſtrong* fortis, validus, *ſtrength* vires, fortitudo: *broad*, *wîde*, latus, *breadth*, *width*, latitudo: *deep* profundus, *deph* profunditas: *high* altus, *height* (ſeu potius *heighth*) altitudo: *true* verus, *truth* veritas: *warm* calidus, *warmth* calor: *dear* charus, *dearth* (caritas) fames: *ſlow* tardus, *ſlowth* tarditas, deſidia: *merry* lætus, *mirth* lætitia: *hail* ſanus, *health* ſanitas: *well* bene, *weal* bonum, *wealth* divitiæ: *dry* ſiccus,

ſiccus, *drowth*, *drought*, *dry'th*, ſiccitas: *young* juvenis, *youth* juventus: Sic *Moon* Luna, *month* menſis: item *room* & *roomth* capacitas.

Quibus affines ſunt voces quædem a Verbis deductæ; *to* morior, *death* mors: *till* aro, colo, *tilth* cultura: *grow* creſco, *growth* incrementum: *mow* meto *mow'th* (alicubi) meſſis: *ſteel* furor, *ſtealth* furtum: *bear* pario, *birth* partus: *hear* audio, *hear'th* auditus: *rue* luo, *ruth* luctus: (quæ vox ferè deſuevit:) Sic *ſee* video, *ſight* viſus: *ſigh* ſingultio, *ſigh* (vel *ſighth*) ſingultus: *flee* fugio, *fly* volo, *flight* fuga, volatus: *weigh* pondero, *weight* pondus: *fray* terrefacio, *fright* terror: *to draw* traho, haurio, delineo, *to drink* bibo; *draught* tractio, hauſtus, delineatio: *defray* ſolvo (a Gallico *frais*) *fraight* naulus; quæ potiùs ſcribenda eſſent *ffighth*, *ſighth*, &c. prout a quibuſdam etiam pronunciantur; niſi quod mos aliter plerumque obtinuerit, ne *h* bis ſcriberetur.

Eandem formam retinent *faith* fides, *ſpight* malicia, *wreathe* ſpira, *wrath*, ira, *broth* juſculum, *moth* tinea, *froth* ſpuma, *breath* ſpiritus, *ſooth* veritas, *worth* pretium, *light* lux, *laith* flamma, *wight* res, perſona, (vox antiqua, unde) *nought* nihil, *ought* aliquid, aliáque forſan ſimilia: quorum primativa vel planè deſueverunt, vel ſaltem rariùs occurrunt, & ferè latent: Deſcendunt fortè a *fey* (vel *foy*,) *ſpy*, *wry*, *wreak*, *brew*, *mow*, *fry*, *bray*, *ſay*, *work*, &c.

Quædam in *ſhip* terminata; munus, officium, ſeu conditionem innuunt. In *ſhip*.

Ut *Kingſhip* munus regium, *wardſhip* pupillatus, *guardianſhip*, *wardenſhip*, tutoris munus, vel cuſtodis;

custodis: *fellowship*, *partnership*, societas, sodalium, participatio; *stewardship*, dispensatoris munus; *chancellour-ship* cancellariatus; *headship* præfecti munus; *lordship* dominium; aliaque his similia. Sic *worship* (hoc est *worthship*) dignitas; unde *worshipfull* dignus, colendus, honorandus; *to worship* colo, dignitatem agnosco, honorem exhibeo.

In dome, rick, wick.

Pauca in *dome*, *rick*, *wick*, dominium designant.

Ut *Kingdome* Regnum, *Dukedome* Ducatus, *Earldome* Comitatus, *Bishoprick* Episcopatus, *Bailywick* Ballivatus

In ment, age.

Ment & *age* sunt terminationes planè Gallicæ; & idem apud nos innuunt ac apud illos; & vix omnino occurrunt nisi in vocibus a Gallis deductis; ut *commandement* mandatum, *usage* consuetudo, &c.

Voces cognatæ.

Sunt autem & aliæ apud nos voces affines, ab eodem quasi communi themate variè flexæ, cognatæ item significationis; prout in aliis linguis fieri solet.

Ut *to beat* ferio, *a bat* (*baton*) baculum, *a battel* pugna, prælium, *a beetle* malleus ligneus (quo cuneos ferimus) *a battle-door* feriterium, *to batter* ferendo comminuo, *batter* eduliorum quorundam materia (ex farinâ aquâ, & ovis, frequenti spatulæ percussione commistis;) quæ omnia cognatæ sunt significationis. Sic *take* manu capio, *touch* tango, *tickl* (leviter tango) titillo,

tack

tack clavus cui aliquid appenditur, *tach* uncina, *tackle* armamenta navis: quæ omnia localem conjunctionem innuunt. Atque idem in aliis passim videtur.

Notandum autem est, in vocibus linguæ nostræ nativis, magnam utplurimum literarum reíque significatæ consensum reperiri. *Soni rerum indices.*

Adeoque literarum soni tenuiores, acutiores, crassiores, obtusiores, molliores, fortiores, clariores, obscuriores, magisque striduli, &c. pares non rarò in rebus significatis affectus innuunt, & quidem plures nonnunquam in eadem voce licèt monosyllabâ.

Sic voces *Str* inchoatæ fortiores rei significatæ vires innuunt, ut *Strong* fortis, *strength* vires, *strîve* validè contendo, *strîke* percutio, *struggle* luctor, *streich* extendo, *strain* violenter extendo, *straight* rectum (quod nempe in longitudinem extenditur,) *strout* tumesco (distendor) quantum possum. Str,

St vires item, sed minores, innuunt; quantæ scilicet parta tuendo potius quam nova acquirendo sufficiunt: Ut *stand* sto, *stay* permaneo, *steady* immobilis, *steadfast* constans, *stout* pertinax, *sturdy* rigidè pertinax, *stick* hæreo, *stickle* auxiliis adsto, *stiff* inflexibilis, *stop* obsisto, obicem pono, *still* perpetuo, permanens, immotus. St.

Thr violentiorem motum innuunt: Ut *throw* projicio, *thrust* violenter trudo, *throng* constipo (de caterva dici solet,) *throb* violenter palpito (de corde acerrimis doloribus agitato dicitur,) *through* penitus, per totum, &c. Thr.

Wt

Wr. *Wr* obliquitatem quandam ſeu diſtortionem innuunt; Ut *Wry* obliquum, *wreathe* contorqueo, *wreſt* violenter diſtorqueo, *wreſtle* colluctor, *wring* torqueo, *wrong* injuria, *wrinch* luxo, *wrench* (vox ferè obſoleta) injuria, violenter illata, *wriggle* ſinuoſè flecto, *wrangle* rixor, *wrinkle* ruga, *wrath* iracundia, *wriſt* carpus, qui nempe quaquaverſum, tam ſe quam alia, contorquet, *wrap* complico.

Sw. *Sw* quaſi ſilentem agitationem ſeu molliorem motum innuunt; Ut *ſway* propendeo, *ſwim* no, *ſwing* pendulus agitor, *ſwift* celer, *ſweet* dulcis, ſuavis, *ſwitch* virgula flexilis, *ſwindge* virgulâ ferire; in quibus conſonæ ferè omnes ſilentiores ſunt & vocales tenuiſſimi ſoni.

Sm. Nec multum differunt *Sm* in *ſmoothe* lævis, *ſmîle* ſubrideo; *ſmîte* idem ſignificat quod *ſtrike* ferio, ſed mitior vox eſt; *ſmart* acrem dolorem ſignificat, *a ſmart blow* propriè ſignificat ejuſmodi plagam quæ motu primitùs ſilenti (quod indicant *ſm*) ad acutam aſperitatem procedit (quod indicant *ar*) ſubitanea finitam (quod indicat *t*;) ſeu, quæ tacito motu acriter pungit.

Cl. *Cl* adhærentiam quandam ſeu tenacitatem innuunt; ut in *cleave* hæreo, *clay* argilla (terra tenax,) *cling* tenaciter adhæreo, *clime* (*clamber*) ſcando, *to clamb up* quaſi argillâ obſtipo, *clammy* viſcidum, *clôſe* contiguum, *to clôſe* conjungere, *a clod* gleba (maſſula terræ durior,) *a clot* coagularum quid, ut *a clot of bloud* grumus ſanguinis (ſanguis coagulatus,) *a clutter* tumultuaria congeries, *a cluſter* continuata congeries, &c.

Sp. *Sp* diſſipationem quandam ſeu expanſionem innuit præſertim celerem; in *ſpread* expando, *ſpring* exſilio, *ſprig* ſurculus, *ſprout* progermino, *ſprinkle* diſpergo,

diſpergo, *ſplit* findo, *ſplinter* ſchidium, (quod fiſſurâ ſeparatur) *ſpill* effundo, *ſpit* exſpuo, *ſputter* ſpuito, *ſpatter* aſpergo. &c.

Sl quaſi lapſum filen.. ſeu minus obſervabi- *Sl.*
em motum innuit, in *ſlide* lentè labor, *ſlip* ſubi-
o labor, *ſlippery* glaber, *ſl me* viſcus tenue & gla-
orum, *ſly* inobſervatè aſtutus, *ſleight* aſtutia, *ſlit*
indo, *ſlow* tardus. *ſlack* laxus, *ſlight* negligentius
actum, *ſling* funda, *ſlap* tacitè ferio, &c.

Item terminatio *áſh* in *craſh*, *raſh*, *gaſh*, *flaſh*, *áſh*, *ùſh.*
claſh, *laſh*, *ſlaſh*, *plaſh*, *traſh*, &c. clariùs quiddam
& acutius indicat. At *ùſh* in *cruſh*, *ruſh*, *guſh*, *ſtuſh*,
cluſh, *bruſh*, *huſh*, *puſh*, obſcurius quiddam & ta-
citurnius innuit. Utrobique tamen motus celer
& ſubitaneus innuitur.

Sic in *fling*, *ſling*, *ding*, *ſwing*, *cling*, *ſing*, *ting*, *ing.*
wing, *ſting*, &c tinnitus terminationis *ng* & acu-
ies vocalis *ĭ*, innuunt tenuiſſimi quaſi motus ſeu
remoris continuationem, tandem quidem eva-
neſcentis non autem ſubitò interrupti: At *tink*, *ink.*
wink, *ſink*, *clink*, *chink*, *think*, (in conſonam mu-
am deſinentibus) inuitur etiam exitus ſeu ter-
minus ſubitaneus.

Si accedat *l*, ut in *jingle*, *tingle*, *tinkle*, *mingle*,
prinkle, *twinkle*, innuitur quaſi actuum (minuto-
rum) frequentia, ſeu frequens iteratio: Eadem-
que actuum frequentia, ſed minus ſubtilium *ingl*, *inkl.*
(propter clariorem vocalem *a*,) innuitur in
angle, *tangle*, *ſpangle*, *mangle*, *wrangle*, *brangle*,
dangle: Item in *mumble*, *grumble*, *jumble*, *tumble*,
ſtumble, *rumble*, *crumble*, *fumble*, &c. ſed ſimul ob-
ſcurius quiddam ſeu obtuſius innuit *ù* obſcurum,
& confuſam quaſi convolutationem innuunt con-
ſonarum congeries, *mbl*, ut etiam in *ramble*,
ſcamble, *ſcramble*, *wamble*, *amble*, &c.

In

In *nimble* vocalis acuties celeritatem innuit: In *ſparkle* ſcintillo, *ſp* diſſipationem innuit, *ar* acutam crepitationem, *k* ſubitam interruptionem, *l* frequentem irrationem: & ſimiliter in *ſprinkle* niſi quod *in* ſubtilitatem diſſipatarum guttularum innuat. *Thick* (craſſum, obtuſum) *thin* (tenue, acutum,) eo differunt quod vox illa conſonâ obtuſâ, hæc acutâ, terminetur.

Pari modo in *ſqueek*, *ſqueak*, *ſquele*, *ſquail*, *braul*, *wraul*, *yaul*, *ſpaul*, *ſhreek*, *ſcreek*, *ſhrill*, *ſharp*, *ſhrivl*, *wrinkle*, *crack*, *craſh*, *claſh*, *gnaſh*, *plaſh*, *cruſh*, *huſh*, *hiſſe*, *ſiſſe*, *whiſt*, *ſoft*, *jarr*, *hurl*, *curl*, *whirl*, *buz*, *hùſſle*, *ſpindle*, *windle*, *twine*, *twiſt*, aliiſque innumeris, ejuſmodi ſonorum cum rebus ſignificatis convenientiâ obſervare licet. Et hoc quidem tam frequenter ut vix ulla quam ſcio lingua hac in re huic noſtræ æquiparanda videatur; Adeo ut in unâ plerumque voce monoſyllabâ (quales ſunt noſtræ ferè omnes, ſi flectionem demas,) illud ſignanter exprimitur, quod in linguis aliis niſi Compoſitis, aut Decompoſitis, aut longâ nonnunquam verborum periphraſi, vix aut ne vix explicari poteſt. Et quidem ex vocibus noſtris nativis quamplurimæ hoc modo formantur; & ejuſmodi longè plures olim fuiſſe non dubito, priuſquam ingentis vocum Gallicarum farraginis in linguam noſtram intruſio multas navitas voces exilio dederit & oblivioni.

Voces Latinæ a Gallis mutuatæ.

Voces a Latinis mutuatas multas habemus (& quidem fere omnes quæ nec monoſyllabæ ſunt, nec a monoſyllabis formantur:) earum verò partem maximam Galli potius a Latinis acceperunt, & nos ab illis. Nomina

Nomina (tam Subſtantiva quam Adjectiva) ex Latinis fiunt Anglica, abjectâ plerumque caſuum obliquorum terminatione: interveniente non rarò leviculâ aliqua permutatione, quæ Gallis utplurimum nobiſcum communis eſt. *Nomina.*

Ut Natura, gratia, clementia, ſynodus, ingenioſus, ingenuus, ornamentum, virium, infans, prudens, quies, unio, nectar, honor, imago, multitudo, majeſtas, virtus, poema, poeſis, phœnix, audax, liberalis, ſpecificus, poſſibilis, implacabilis, ſtatus, facies; &c. dant *Nature, grace, clemency, ſynod, ingenious, ingenuous, ornament, vice, infant, prudent, quiet, union, nectar, honour, image, multitude, majeſty, vertue, poeme, poeſy, phœnix, audacious, liberal, ſpecifical, poſſible, implacable, ſtate, (eſtate) face*; Atque ad has formas infinita alia & olim formabantur, & formantur indies.

Ubi notabilior aliqua mutatio occurrit, eam utplurimum a Gallis accepimus, ut a Latinis, Bonitas, leo, eleemoſyna, eleemoſynarius, tempus, novus, extraneus, fons, mons, acris: fiunt Gallica *Bonté, lion, almoſne, almoſner, temps, nieu, eſtrange, fountaine, mountaigne, aigré*: unde Anglica *Bounty, lion, almes, almner, (& ambry, hoc eſt alm'ry,) tenſe, new, ſtrange, fountain, mountain, eager.*

In noſtris *chamber, tender, cinder*, &c. a Latinis *camera, tener, cinis*, &c. interpoſitionem literarum *b*, & *d*, habemus a Gallis qui ſcribunt *chambre, tendre, cendre*, &c. pro *cham're, ten're, cen're*, &c. ubi inter pronunciandum (primò forraſſe non obſervantibus) ſe inſinuarunt illæ literæ poſt ſyncopen factam, & deinde etiam in ſcrip-

scripturam sut etiam in *dissemble*, *resemble*, *assemble*, *humble*, *tremble*: &c. a *simulo*, *similis*, *simul*, *humilis*, *tremulus*; aliisque multis.) Quale quid in Græcorum ἄνδρας, μέμβλωκα, μεσημβρία, &c. & in Latinorum *sumptus*, *emptus*, *comptus*, &c. videtur.

Verba. *Verba* quæ a Latinis mutuamus, formantur partim a *Præsenti Tempore*, partim a *Supinis*, abjectâ utrobiq; terminatione: cum levi insuper aliquando mutatione.

A Præsenti formantur, *extend* extendo; *spend*, *expend* expendo; *conduce* conduco; *despise* despicio; *approve* approbo; *conceive* concipio; *relinquish* relinquo; *distinguish* distinguo; *diminish* diminuo; *replenish* repleo; *vanquish* vinco; *establish* stabilio; *correspond* correspondeo; *contain* contineo; *administer* administro; *govern* guberno; *concern* concerno; *certify* certifico; *reply* replico; *multiply* multiplico; *supply* suppleo; Aliáque innumera.

A Supinis formantur, *Supplicate* supplico, *demonstrate* demonstro, *dispose* dispono, *expatiate* exspacior, *Suppresse* supprimo, *exempt* eximo, *collect* colligo, *consecrate* consecro, *imprecate* imprecor, *contract* contraho, *mix* misceo, *concoct* concoquo, *reject* rejicio, *exact* exigo, *afflict* affligo: Atque alia quam plurima.

Ab utrilque etiam non raro formantur apud nos verba, significatione tamen plerumque aliquantum diversâ, eorumque unum utplurimum a Latinis immediatè deducimus, alterum verò nonnisi mediantibus Gallis. Sic *compound*, *compôse*, compono, *expound*, *expose* expono, *refer*, *relate* refero, *confer*, *collate* confero, *comprehend*, *comprise* comprehendo, *defer*, *delate* defero, *imply*, *implicate*

implicare implico, *ſpeed, expedire* expedio; *confound, confuſe* confundo: Aliáque ejuſmodi non pauca.

Sunt autem & alia aliquot tam nomina quam verba purè Gallica, a Latinis non deducta, quæ in noſtrā linguā tranſtulimus. *Voces Gallicæ.*

Ut *Garden*, hortus, *garter* periſcelis, *buckler* umbo, *to advance* promovere, *to cry* clamare, *to plead* cauſam agere, aliáque; a Gallicis *jardin*, *jartier*, *boucclier*, *avancer*, *cryer*, *plaider*, &c. Quanquam reverā non adeo multæ ſint in ipſā linguâ Gallicanâ voces purè Gallicæ; illius enim linguæ pars longè maxima eſt Latinæ originis.

Multas autem voces quæ nobis cum Germanis ferè ſunt communes, dubium eſt an priſci olim Teutones a Latinis, an hi ab illis, aut deniq; utriq; ab eodem communi fonte, acceperint. *Voces Teutonicæ.*

Ut *Wine* vinum, οἶνος, *wind* ventus, *went* veni, *way* via, *wall* vallum, *wallow* volvo, *woll* vellus, *will* volo, *worm* vermis, *worth* virtus, *waſp* veſpa, *day* dies, *draw* traho, *tame* domo δαμάω, *yeke* jugō ζεῦγος, *earth* terra ἔρα, *over upper* ſuper ὑπὲρ, *am* ſum εἰμὶ, *break* frango ῥηγνύω, *fly* volo, *blow* flo: aliáque ejuſmodi innumera. Linguam enim Teutonicam, ipſā Latinā antiquiorem eſſe, nullus dubitat: Neq; magis dubitandum eſt, linguam Latinam, quæ non modò a Græcā, præſertim Æolicā, ſed & ab aliis vicinis linguis (pura Oſcā aliiſve, quæ jam olim deſueverunt adeò ut vix eorum veſtigia ſupeſſint) magnam verborum farraginem

raginem consarcinavit, etiam a Teutonicâ non pauca accepisse. Certum est linguam Anglicanam, Germanicam, aliásque linguas a Teutonicâ oriundas, non pauca retinere a Græcis deducta, quæ Latina lingua non agnoscit, ut *path*, *pfad*, semita: *ax*, *acht*, securis: *mit* cum; *ford*, *pfurd*, vadum; *daughter*, *tochter*, filia; *mickle* multum, magnum; *moon* luna; *sear* aridum; *grave*, *graff*, fossa, sepulchrum; *to grave* sculpo; *to scrape* scalpo, rado; aliáque similia: a Græcis πάτος, ἀξίνη, μετὰ, πόρος, πορθμὸς, θυγατὴρ μεγάλος, μὴν ξῆρος, γράφω (a כרב) &c. Cum autem hæc immediatè a Græcis acceperint, sine interventu linguæ Latinæ: quidni & alia etiam immediatè inde fluxisse putanda sint, quamvis & apud Latinos pariter reperientur. Atque hæc de Etymologia linguæ nostræ tradidisse sufficiat.

CAP. XV.

De Poesi.

POesis Anglicana, ut plurimum Rythmica est: ut & apud vicinas gentes omnes.

Observatur præsertim numerus syllabarum; non prorsus tamen neglectâ quantitate.

Metri genera sunt varia; & quidem ad arbitrium poetarum quotidie nova exoriuntur.

Notandum autem (præsertim peregrinis) Poetas nostros, ut & aliarum Gentium, Maximam plerumq; sibi libertatem assumere in vocabulis transponendis, ab eâ seriè quam in solutâ oratione obtinere solent.

FINIS.